

Ustanovitelji: občinske konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Trzin. — Izdaja časopisno podjetje Gorenjski tisk Kranj. Za redakcijo odgovoren Albin Učakar

GLAS

GLASILO SOCIALISTICNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Cena 40 par ali 40 starih dinarjev
List izhaja od oktobra 1947 kot tednik.
Od 1. januarja 1958 kot poltednik.
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko.
Od 1. januarja 1964 kot poltednik,
in sicer ob sredah in sobotah

V škofjeloški občini imajo

190 manj zaposlenih kot lani

Letošnjega avgusta je imela škofjeloška občina 7315 zaposlenih, to je 190 manj kot v istem lanskem mesecu. Število zaposlenih se je zmanjšalo v vseh gospodar-

Pomoč za Vietnam

V kranjski občini je dvajset krajevnih organizacij zveze borcev prispevalo za pomoč vietnamskemu ljudstvu milijon 394 tisoč starih dinarjev. Največ je prispevala krajevna organizacija ZB v Stražišču 301.900 starih dinarjev. Sledijo pa Vodovodni stolp 295.480, Zlato polje 113.330, Senčur 102.208 starih dinarjev itd. A. Z.

skih in negospodarskih dejavnostih, razen v prometu, gozdarstvu, trgovini in gostinstvu. Podatek nam torej pove, da v bližnji prihodnosti verjetno v industriji število zaposlenih ne bo raslo in da bo zaposlitev najlažje najti v terciarnih dejavnostih.

Osebnih dohodkov v avgustu so bili v vseh dejavnostih višji kot v avgustu lanskega leta, in sicer v povprečju za 9,2%. Največji skok so zabeležili v gozdarstvu, saj so se osebni dohodki povečali za 37% v primerjavi z lanskim avgustom.

Višji osebni dohodki v avgustu kakor tudi v preteklih mesecih pa niso v skladu s

povečano produktivnostjo in še manj z letošnjo rentabilnostjo. Tako je na primer produktivnost v industriji občutno padla, približno za 7%, prav toliko pa tudi ekonomičnost poslovanja. Ta gibanja kažejo, da so bili višji osebni dohodki izplačani na račun manjše akumulativnosti gospodarstva. Kolikor se bo to dogajalo daljše razdobje, se lahko bistveno zmanjša sposobnost gospodarstva za modernizacijo poslovanja, to pa bo hkrati tudi zmanjšalo njegovo konkurenčno sposobnost na domačem kot na tujem tržišču. S. Z.

Pomoč žrtvam agresije

Po podatkih kranjskega koordinacijskega odbora za pomoč žrtvam imperialistične agresije se je v to akcijo do 31. avgusta vključilo 62 delovnih organizacij iz kranjske občine. Te organizacije so prispevale 16 milijonov 686.317 starih dinarjev. Po približni oceni so v blagu največ prispevali IBI (za okrog 6 milijonov starih dinarjev), Iskra 5 milijonov, Standard in Planika pa milijon in pol starih dinarjev. V denarju pa so največ prispevali: občinska skupščina iz proračuna in Elektro po milijon starih dinarjev, Časopisno podjetje Gorenjski tisk šeststo tisoč, Cestno podjetje 550 tisoč starih dinarjev itd. A. Z.

Protestno zborovanje na Jesenicah

Ob mednarodnem dnevu solidarnosti z bojem vietnamskega ljudstva bo danes (sobota) ob poldnavajstih pred jeseniško gimnazijo protestno zborovanje mladih. Zborovanje bo pripravil klub OZN na osnovni šoli Tone Čufar, udeležili pa se ga bodo mladinci in drugi občani ter predstavniki družbenopolitičnih organizacij v občini. Najprej bo šel sprevod do železniške postaje, potem pa se bo začelo zborovanje. Če bo vreme slabo bo zborovanje v gledališču Tone Čufar. A. Z.

mešanica kav
EKSTRA



SPECERIJA BLED
KVALITETA



Delavska univerza v Kranju je v začetku tega tedna pripravila v delavskem domu v Kranju seminar o obveščanju, ki so se ga udeležili predstavniki delovnih organizacij iz vse Slovenije. Seminar je trajal od ponedeljka do četrta — Foto Franc Perdan



**Veletrgovsko podjetje
Kokra Kranj**

Največja izbira pohištva in stanovanjske opreme

Specializirana trgovina DEKOR, Kranj, Koroška 35 vam nudi najkvalitetnejšo stanovanjsko opremo priznanih tovarnih pohištva zaves, oblog za tla in posteljnine

- potrošniška posojila
- brezplačna montaža in dostava do 30 km

Za obisk se priporoča

KOKRA KRANJ

Pri davkih ni reda

Na povabilo odbora za družbeni plan, finance in proračun skupščine SRS so se v sredo zbrali v Kranju predsedniki in vodilni delavci finančnih služb občin Kamnik, Domžale, Škofja Loka, Kranj, Radovljica in Jesenice. Posvetovanje je zajelo številna vprašanja s področja proračunske potrošnje in davčne politike, ki terjajo bistvene spremembe in dopolnitve. Posebno obširne obravnave je bila deležna problematika zasebnih dejavnosti.

Zbrani so navajali vrsto pomanjkljivosti, zaradi katerih je družba oškodovana za visoka sredstva, ostaja pa tudi brez moči za izvajanje sprejetih zasnov gospodarskega razvoja.

Nepravilnosti se začenjajo že pri tem, da ni urejeno, da bi dohodek od zasebnih dejavnosti lahko v celoti kdo nadzoroval. Davčne prijave so zato zgolj odraz take ali drugačne zavesti posameznikov, ki jih sestavljajo. Če uprava za dohodke prijavam ne verjame, mora višji dohodek dokazati, kar pa je praktično nemogoče. Podjetja družbenega sektorja pa, nasprotno, zelo podrobno nadzira Služba družbenega knjigovodstva. In posledice: družbena obrt ponekod plačuje tudi do trikrat večje družbene dajatve kot enaki zasebni obrti in zaradi tega v zadnjem času tudi močno odмира. Na posvetu so poudarili, da za prilaščanje neupravičenega dohodka ni mogoče obtoževati vsega zasebnega obrtništva, vendar je že nekaj primerov hitrega bogatenja dovolj, da je trenutno v splošnem na precej slabem glasu.

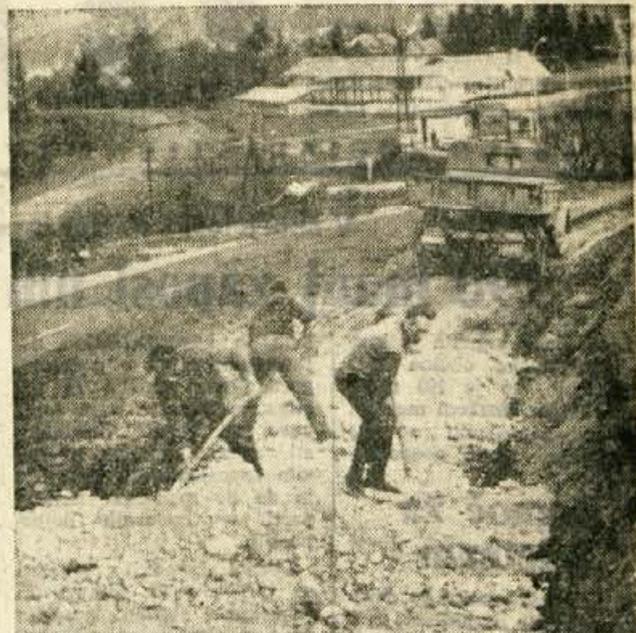
Zelo se je izmaličil tudi predpis, da občine lahko same predpišejo osnovno in stopnjo obdavčitve. Prišlo je do številnih odjav zasebnih dejavnosti v občinah z višjimi dajatvami in prijav v občinah z nižjimi. Najbolj množičen je ta pojav pri avtoprevoznikih, pri čemer prihaja do prav nevzdržnega polažaja, saj sedaj plačujejo davek v eni občini, v drugi pa izkoriščajo ceste, šole in ostale objekte družbenega standarda.

Nelogično je nadalje že dokaj razširjeno stališče, da je potrebno zasebno obrt za določen čas oprostiti nekaterih družbenih dajatev, če vlaga v izboljšanje delovnih pogojev in razširitev. Praktično to pomeni, da družba sama financira to obrt, medtem ko družbeno vedno le kreditira.

Tako za družbene kot za zasebne obrtne delavnice pa so vedno večji problem delavci, ki obrt opravljajo kot dopolnilno delo in so obdavčeni le z majhnim pavšalom. Predvidevano je bilo, da bodo krili le potrebe občanov po drobnih obrtnih storitvah, v resnici pa se dogaja, da tako prijavljeni in zelo malo obdavčeni občani razvijajo prav take dejavnosti kot redni obrtniki in v njih zaposlujejo še druge delavce, prevzemajo pa tudi velika naročila v družbenem sektorju.

Udeleženci posvetovanja so se strinjali, da je zasebne dejavnosti potrebno zadržati in podpirati, saj lahko prispevajo k hitrejšemu napredku pa tudi k odpiranju novih delovnih mest. Vendar pa je hkrati potrebno poskrbeti za take službe, ki bodo sposobne nadzirati izvajanje zakonov, preprečevati zlorabe in vzdrževati potrebno finančno disciplino. Razen tega je po njihovem mnenju nujno, da republiški organi poenotijo osnove za obdavčitev za vse občine, saj to ne bi prav nič zmanjševalo njihovo samostojnost, bistveno pa bi prispevalo k ureditvi teh vprašanj. Gorenjske občine so že doslej sprejele o tem več enotnih dogovorov, vendar pa so jim ostale težave zaradi drugačne politike v drugih občinah, na katere mejijo.

M. S.



Seja občinskega komiteja ZK Kranj Ocena konferenc v občini

Sprejet sklep o prvem zasedanju občinske konference

V četrtek je bila v Kranju seja občinskega komiteja zveze komunistov, na kateri so člani najprej kratko ocenili konference organizacij ZK v občini.

Ugotovili so, da je na vseh konferencah bil sprejet načrt reorganizacije zveze komunistov v občini. Prav tako se je na konferencah pokazalo, da komunisti v novi obliki organizacije vidijo boljše in elastičnejše možnosti za reševanje idejnih in političnih vprašanj v občini. Vendar pa je med njimi bilo tudi nekaj takšnih, ki še niso prav razumeli bistva in pomena reorganizacije. Menili so tudi, da so priprave na reorganizacijo precej zavlekle delo komunistov na idejnopolitičnem področju, zato bo v prihodnje treba posvetiti pozornost reševanju ekonomskega in političnega razvoja; predvsem pri izvajanju gospodarske in družbene reforme.

Razen tega pa bosta občinska konferenca in občinski komitej v prihodnje morala pomagati organizacijam, da bodo vodstva v organizacijah seznanjena z različnimi problemi in hkrati pripravljena na nekatere težave. Zato so se na četrtkovni seji med drugim dogovorili, da bodo v prihodnje pripravili razne seminarje, na katerih se bodo s sekretarji in nekaterimi vodstvi pogovorili o takšnih vprašanjih.

Ena izmed pomembnih nalog organizacij v prihodnje pa bo tudi spreminjanje strukture organizacije. Predvsem bo treba pri tem razmišljati in si prizadevati, da se bodo organizacije pomladile s sprejemom mladih

v članstvo ZK. Razen tega pa bo treba posvečati vsaj nekaj časa še tudi pozornost kadrovske politiki. Na konferencah se je namreč pokazalo, da so nekateri člani trenutno preobremenjeni z različnimi odgovornimi nalogami.

Nazadnje pa so ugotovili, da bo v prihodnje treba najti stik predvsem s tistimi člani ZK, ki so bili do sedaj včlanjeni v tistih organizacijah, ki jih v prihodnje ne bo več. Prav med temi je bilo tudi največ takšnih, ki se niso udeležili sedanjih konferenc. Razen tega bo v prihodnje treba rešiti še nekatera nerešena vprašanja v posameznih organizacijah. Dogovorili so se tudi, da bo obširnejša ocena o konferencah podana na prvem zasedanju občinske konference.

Na seji so razpravljali potem še o poslovanju dela občinske konference in občinskega komiteja, o osnutku programa dela občinske organizacije zveze komunistov, o predlogu za organe občinske konference in prvega zasedanja in sprejeli sklep, da bo prvo zasedanje občinske konference v soboto, 28. oktobra zjutraj.

A. Zalar

Klub OZN na kranjski gimnaziji

Mladinski aktiv ZMS na kranjski gimnaziji je v sredo (18. oktobra) ustanovil klub OZN. Ustanovnega sestanka se je udeležilo 15 dijakov. Ustanovitev kluba pa se je udeležil tudi ravnatelj gimnazije prof. Stojan Trošt, ki je dijakom obljubil vso pomoč pri delu kluba.

Le še nekaj dni nas loči, ko bo tržiška mladina pregledala letošnje delo. 27. oktobra, se bodo namreč zbrali na občinski konferenci in sprejeli program dela za obdobje 1967/68.

Program dela za prihodnje leto vsebuje štiri točke, v katerih so obdelani problemi reorganizacije ZMS v občini, vključevanje mladine v družbenoekonomsko izobraževanje, v specializirane mladinske organizacije ter delo z mladino na osemletkah.

Razen dveh mladinskih aktivov na terenu jih je v tržiški občini še deset v gospodarskih organizacijah. Predsedstvo predlaga, da bi ustanovili še šest aktivov v okviru krajevnih skupnosti Leše, Lom, Križe, Kovor, Bistrica in Tržič - mesto. Mladina pa se ne bi smela vključevati v javno življenje le prek aktivov. Specializirane mladinske organizacije, društva na terenu in klub, ki bo v Tržiču kmalu ustanovljen, so možnosti v katerih tržiška mladina lahko sodeluje. V tržiški občini je še veliko mladine, ki ni vključena v nobeno specializirano mladinsko organizacijo in je nujno potrebno, da jih vključijo v različne oblike družbenega življenja, saj bi mladji tako na koristen način izkoristili svoj prosti čas. Do

V programu dela so predavanja o organizaciji in strukturi OZN, politični problemi Bližnjega vzhoda, Vietnam in Kitajske. Dodelili so se tudi, da se bodo sestajali vsak drugi četrtek v mesecu. -dh

Pred občinsko konferenco ZMS Tržič

Program vsebuje štiri točke

Le še nekaj dni nas loči, ko bo tržiška mladina pregledala letošnje delo. 27. oktobra, se bodo namreč zbrali na občinski konferenci in sprejeli program dela za obdobje 1967/68.

Program dela za prihodnje leto vsebuje štiri točke, v katerih so obdelani problemi reorganizacije ZMS v občini, vključevanje mladine v družbenoekonomsko izobraževanje, v specializirane mladinske organizacije ter delo z mladino na osemletkah.

Razen dveh mladinskih aktivov na terenu jih je v tržiški občini še deset v gospodarskih organizacijah. Predsedstvo predlaga, da bi ustanovili še šest aktivov v okviru krajevnih skupnosti Leše, Lom, Križe, Kovor, Bistrica in Tržič - mesto. Mladina pa se ne bi smela vključevati v javno življenje le prek aktivov. Specializirane mladinske organizacije, društva na terenu in klub, ki bo v Tržiču kmalu ustanovljen, so možnosti v katerih tržiška mladina lahko sodeluje. V tržiški občini je še veliko mladine, ki ni vključena v nobeno specializirano mladinsko organizacijo in je nujno potrebno, da jih vključijo v različne oblike družbenega življenja, saj bi mladji tako na koristen način izkoristili svoj prosti čas. Do

težav zaključkov je predsedstvo prišlo na podlagi naraščajočega kriminala, ki je pred kratkim razburil duhove v Tržiču. Število članov v organizacijah, ki skrbi za vzgojo in izobrazbo pada. Vzrok za to je pomanjkanje strokovnega kadra.

Organizacija ZMS v občini bo v prihodnji sezoni organizirala več seminarjev za vodstva ZMS v občini, šolo za življenje, različna posvetovanja in tribune o jugoslovanskem gospodarstvu v reformiranih pogojih, jugoslovanski notranji politiki in zunanjepolitičnih dogodkih. Zato

je potrebno, da s takim delom začno že pri mladini, saj je družbeno izobraževanje najvažnejše pri oblikovanju človeka kot občana. Vsekakor pa bo za to potrebno tudi sodelovanje ostalih političnih organizacij in delavske univerze.

Za prihodnje obdobje predvidevajo boljše delo z mladimi na osnovnih šolah. Dolej so jih sprejeli le v organizacijo, in to je bilo tudi vse. Predsedstvo predlaga, da bi na osemletkah ustanovili OZN klube, pripravili naj bi tudi šolo za življenje in filmsko vzgojo. Humer

O delu in nalogah KO SZDL

Na Jesenicah so za včeraj popoldne (petek) sklicali sejo občinske konference SZDL in predvideli razpravo o delu in nalogah krajevnih organizacij SZDL. Na sejo so povabili razen članov konference tudi predsednike in tajnike krajevnih organizacij in člane republiške konference SZDL.

Predsedstvo občinske konference je za sejo pripravilo poročilo o delu krajevnih odborov, ki so ga izdelali na podlagi obiskov krajevnih odborov SZDL v občini. Na teh obiskih so člani odborov odgovarjali na posamezna vprašanja. Tako so v poročilu prikazane nekatere pomanjkljivosti pri dosedanjem delu. Ugotavljajo, da odbori nimajo izdelanih programov dela ali pa so ti občasni, sodelovanje z ostalimi krajevnimi organizacijami pa je slabo; ponekod pa tega sodelovanja sploh ni. Prav tako ponekod odbori nimajo povezave s člani, velikokrat pa se razprav krajevnih odborov SZDL in drugih organizacij ne udeležujejo niti člani zveze komunistov.

Zato v poročilu predlaga, da bi vodstva krajevnih organizacij morala temeljiteje spremljati razna dogajanja, tem pa bi morali biti prilagojeni tudi programi dela. Predvsem bi morala biti v programih dela najbolj aktualna vprašanja na terenu. Ob posameznih pomembnejših vprašanjih pa bi na terenu morali ustanovljati tudi posamezne sekcije, ki bi reševale pereče probleme. Razen tega pa v poročilu poudarjajo, da morajo vodstva krajevnih odborov SZDL v prihodnje za reševanje teh vprašanj pritegniti prav vse predstavnike organizacij in samoupravnih organov na terenu, ki so prav tako odgovorni za njihovo reševanje. Posebno pa je pri tem treba upoštevati naloge članov zveze komunistov.

Na koncu v poročilu ugotavljajo, da so vsi, predvsem komunalni problemi, na terenu in v občini rešljivi. Treba jih je analizirati, določiti vrstni red reševanja in jih posredovati občinski skupščini. A. Zalar



Podjetje Kompas bo v teh dneh na prelazu Podkoren odprlo novo restavracijo. V novi stavbi bo menjalnica, trgovina s spominki in restavracija. Staro leseno zgradbo pa bodo še letos podrli. Novo stavbo je zgradilo Splošno gradbeno podjetje Sava z Jesenic.

Žičnica v Kranjski gori se že pripravlja na bližajočo se zimsko turistično sezono. Med drugim bodo uredili tudi cesto do žičnice. Zaenkrat bodo traso utrdili z gramozom, spomladi pa bodo z deli nadaljevali. Pravijo tudi, da bodo v kratkem dobili nov stroj za teptanje snega, ki ga bodo kupili skupaj s turističnim društvom.

V Kranjski gori v teh dneh med Razorjem in trgovskim središčem urejajo cesto, javno razsvetljava, kanalizacijo, parkirne prostore itd. Razen tega bodo uredili tudi okolico hotela Prisank. Dela bodo končali še letos, za ureditev pa bodo porabili 31 milijonov starih dinarjev — Foto Franc Perdan

Delo turističnega društva Kranj Zelo uspela turistična sezona

Pri pregledu opravljenega dela v zadnjih štirih mesecih so na minulem sestanku upravnega odbora turističnega delavci ugotovili, da je letošnja največja akcija TD izdaja barvnega prospekta mesta Kranja. Prospekt v nakladi 50.000 izvodov je društvo že v celoti plačalo, čeprav vsi naročniki oglasov še niso poravnali svojih obveznosti. To propagandno gradivo so poslali na 67 različnih krajev, delijo pa ga tudi v pisarni turističnega društva, in to največ tujim gostom. Za uspeh prospekt je društvo prejelo več č-

stitek tako turističnih uradov kot posameznikov, 12. oktobra pa je na zboru turističnih in gostinskih delavcev Slovenije v Rogaški Slatini prejelo posebno priznanje.

Druga najuspešnejša akcija v tem času je bila razstava fotografij v črno-beli tehniki pod naslovom Kamni spotike. V knjigo predlogov je bilo vpisanih mnogo koristnih predlogov in napotkov. Predvsem pa je razveseljivo, da je že mnogo fotografiranih »kamnov spotike« odpravljenih, nekaj problemov pa bo na žalost še ostalo, npr. naselje barak na Planini. Na seji so sklenili, da je treba takšno akcijo pripraviti tudi naslednje leto. Domenili so se, da bo društvo kakšna dva meseca pred razstavo naslovlilo na Kranjčane poziv Kaj vam v Kranju ne ugaja? Tako bi razstava še bolje uspela, ker bodo na ta način dali pobudo prebivalci Kranja sami.

Nadalje so obravnavali prireditve, ki jih je TD organiziralo v pretekli sezoni. Sem sodijo promenadni koncerti kranjske godbe na pihala, zabavna prireditve Poletna noč pred restavracijo Park, pikniki v Nemiljah za tuje turiste, katere je društvo izvedlo skupno s potovalno agencijo Yugotours, ekskurzija več ko sto pionirjev, članov pionirskega odreda TD, v Rogaško Slatino in Statenberg in tradicionalna tekma debeli : suhi.

Razen tega je društvo opravljalo redno društveno delo. Tu gre poleg informacijske službe in plaketiranja predvsem za prodajo turističnih spominkov, katerih so v prvih dovetih mesecih prodali za 10 milijonov starih dinarjev. Društvo je sodelovalo tudi na letošnjem gorenjskem sejmu s prodajo turističnih spominkov.

D. Stajniko

Dobro gospodarj nje

v podjetju Tehtnica v Železnikih

Tehtnica v Železnikih je majhno podjetje, saj ima zaposlenih le 85 ljudi, kljub temu pa si je našlo svoj življenjski prostor. Oprijelo se je izdelave laboratorijske opreme, predvsem preciznih laboratorijskih tehtnic. Teh izdelkov ne izdeluje nobeno drugo podjetje v Jugoslaviji, ker je obseg posla sorazmerno majhen in primeren za manjše podjetje. Razen tega pa je to maloserijska proizvodnja, ki zahteva zelo veliko individualnega dela. Prav to je verjetno razlog, da podjetje danes v Jugoslaviji nima konkurence in ker izdeluje kvalitetne tehtnice, kupci ne uvažajo, saj so z domačo kvaliteto zadovoljni.

Dokaz, da Tehtnica v Železnikih izdeluje solidne artikule je tudi to, da izvoz iz leta v leto raste. Tako so lani izvozili za 15.000 dolarjev, letos pa predvidevajo izvoz v višini 20.000 dolarjev, kar je za tako podjetje lep uspeh. Doslej so pretežno izvažali v države Srednjega vzhoda, Venezuelo, Pakistan ter na Češko in v Nemško demokratično republiko.

Podjetje pa po svojih možnostih stalno skrbi tudi za razvoj novih artiklov. Tako so pred kratkim začeli izdelovati 10-kilogramske precizne tehtnice za laboratorije, prihodnje leto pa nameravajo uvesti proizvodnjo avto-

matske analitske 100-gramske tehtnice za industrijske laboratorije. Računajo, da se bo ta tehtnica po kvaliteti približala podobnim izdelkom evropsko znanih firm Mettler in Kiesler. Stala bo okoli 700 do 800 tisoč starih dinarjev, medtem ko uvožena Mettlerjeva tovrstna tehtnica velja 1.500.000.

V Tehtnici doslej nimajo težav s prodajo svojih izdelkov, imajo pa precej visoke terjatve do kupcev. Kljub temu upajo, da bodo poslovno leto uspešno zaključili. Ker pa bodo letos odplačali tudi zadnje anuitete, bodo prihodnje leto še lažje gospodarili.

S. Zupan

Nagrade za novatorje

V jeseniški Železarni se veliko plavzarjev, martinarjev, jeklarjev, valjavcev in drugih ukvarja s tehničnimi izboljšavami. Tudi vzdrževalci in energetiki so med najbolj prizadevnimi. Po vojni so jeseniški železarji predlagali nad 1800 novotarj in izboljšav.

Na zadnji seji komisije DS Železarnne so člani obravnavali devet tehničnih izboljšav, ki so bile predložene komisiji v zadnjem času. Avtorje tehničnih izboljšav so nagradili s skupno 420.000 S dinarjev. Najvišjo nagrado sta prejela vzdrževalca Karel Korbar in Božo Ažman za uspešno popravilo visokotlačne litostrojske črpalke.

Po 60.000 S din so prejeli Franc Cerkovnik, Jernej Intihar in Tone Kunič. Nagradjeni so bili tudi: Jože Zupan in Ivan Bucek iz strojnih delavnic, Alojz Sušteršič, vzdrževalca Jože Kastelle in Valentin Replinc, strugar Vladimir Likovič, obratni električar Zdravko Noč ter pleskarja Alojz Krivec in Jože Markelj.

Škofjeloška podjetja v septembru

Proizvodnja in izvoz večja kot lani

Obseg industrijske proizvodnje v septembru je v Škofjeloški občini za sedanje razmere v gospodarstvu zadovoljiv, saj je za 7,9% večji kot v istem lanskem mesecu. Čeprav ugodno poprečje, pa skriva tudi nekaj slabih rezultatov. Tako je na primer Iskra Železniki dosegla le 66% lanske proizvodnje v septembru. Precejšnje povečanje proizvodnje je doseglo podjetje Marmor, zelo dobro, pa sta se izkazali tudi podjetji LIP Češnjica in Jelovica. Povečanemu obsegu proizvodnje pa ni sledila plačana realizacija. Zato so se zaloge v industriji tudi ta mesec povečale, s tem pa seveda tudi težave pri likvidnosti.

Razveseljivi pa so rezultati v izvozu, saj je industrija izvozila za 266.851 dolarjev, medtem ko je lanskega septembra izvoz dosegel le 228.866 dolarjev. Kljub že znanim težavam je Iskra Železniki še vedno najmočnejši izvoznik v občini in je samo v septembru izvoz te tovarne dosegel eno tretjino skupnega izvoza. Sicer pa je v primerjavi z lanskim septembrom najbolj povečalo izvoz podjetje Sešir. Kljub

temu pa je letošnji izvoz tega podjetja do všteteja 30. septembra manjši od vrednosti izvoza v enakem lanskem razdobju.

Zanimivi so tudi podatki, koliko dolarjev so dosegla posamezna podjetja na enega zaposlenega v septembru. Tudi tu je prva Iskra Železniki s 1077 dolarji, sledijo ji Sešir s 598 dolarji, LIP Češnjica 583, medtem ko je LTH dosegel le 275 in Elra 203 dolarje na zaposlenega. Tako visoka vrednost izvoza na zaposlenega v tovarni Iskra Železniki pa seveda vpliva negativno na rentabilnost proizvodnje v tem podjetju, ker so dosežene cene v izvozu precej nižje kot na domačem tržišču, pa tudi stroški transporta in embalaže so večji.

S. Zupan

Iščemo raznašalki za terena Kranj center in Primskovo. Zasluzek dober. Ponudbe sprejema CP Delo, podružnica, Kranj

Samopostrežna trgovina na Koroški Beli

Trgovsko podjetje Zarja z Jesenic bo v ponedeljek odprlo na Koroški Beli novo samopostrežno trgovino z bifejem. To bo druga takšna trgovina tega podjetja in hkrati najbolj sodobna v novem naselju na Koroški Beli. V njej bodo prodajali živila, sveže meso, gospodinjske potrebščine, kratko tekstilno

blago itd. Razen tega pa so nad trgovino tudi štiri stanovanj. Tako je podjetje rešilo tudi stanovanjski problem za nekatere svoje delavce. Samo za trgovski oziroma poslovni del je podjetje porabilo okrog 45 milijonov starih dinarjev. Stavbo pa je zgradilo Splošno gradbeno podjetje Nova Gorica. A. Z.

Težave s prodajo

Tovarna Iskra v Železnikih mora dobiti vsaj tri večje kupce

Pred dnevi smo obiskali podjetje Iskra v Železnikih, ki je lani, kot je že znano, zaradi pomanjkanja naročil prišlo v težave. Zanimalo nas je, kakšno je trenutno stanje v podjetju in kakšna so upanja. V pogovoru s prisilnim upraviteljem ing. Žumrom smo izvedeli, da so težave nastopile predvsem zaradi preslabe obdelave tržišča, saj je podjetje v glavnem delalo po naročilu enega večjega inozemskega kupca in pri tem zanemarilo domače tržišče. No in ko ameriški kupec ni več poslal naročil v takem obsegu, se je podjetje naskrtno znašlo v težavah. Zato ing. Žumer meni, da je ena osnovnih nalog v bodoče boljša obdelava domačega in inozemskega tržišča.

Specializirana tovarna elektromotorjev Iskra v Železnikih si mora namreč pridobiti nekaj velikih kupcev, če si želi zagotoviti vsako leto dovolj velik obseg proizvodnje. Ker domače tržišče zaenkrat še nima velikih potreb po malih elektromotorjih, je tovarna prisiljena večino svoje proizvodnje izvažati, pri tem pa seveda naleti na sorazmerno nizke cene in visoke zaščitne carine. Vse to pa negativno vpliva na rentabilnost poslovanja. Pri izvozu so običajno vpleteni še posredniki — izvozniki, ki morajo dobiti določeno provizijo in tako še zmanjšujejo dohodek tovarne.

V podjetju se zavedajo, da v sedanjem položaju verjetno ne bodo mogli doseči višjih cen in da bodo, kolikor bodo hoteli izboljšati svoj položaj, morali povečati produktivnost in zmanjšati izmet ter stroške poslovanja. Podjetje ima glede tega dve možnosti: da poveča obseg poslovanja od sedanjih 2,2 milijardi starih dinarjev na 3 do 3,5 milijardi in da pri tem plasira najmanj 40% proizvodnje na domačem tržišču, ali pa da zmanjša število zaposlenih in posluje v dosedanjem obsegu. Le na ta način bi se proizvodni stroški toliko znižali, da bi tovarna tudi pri tako velikem deležu izvoza v celotni proizvodnji poslovala rentabilno.

Seveda pa imajo v podjetju tudi kopico drugih, sicer manj važnih problemov. Tako imajo težave pri nabavi repromateriala, ki ga morajo precej kupiti v inozemstvu. Čeprav inozemski kupci ponujajo kredite za nabavo tega materiala, jih podjetje ne more izkoristiti, ker tega naši bančni predpisi ne dovoljujejo. Tudi struktura zaposlenih ne ustreza povsem, ker se v preteklosti temu vprašanju ni posvečalo dovolj pozornosti. Izostanki z dela so preštevilni, saj so samo v avgustu izgubili 512 delovnih dni zaradi bolezni. Potrebna bi bila tudi izboljšava tehnologije dela, tako da bi se proizvodnja lažje prilagodila tržnim potrebam.

Čeprav trenutno stanje v podjetju ni rožnato, se vendarle že kažejo znaki izboljšanja lani, predvsem pa letos, je podjetje navezalo stike z italijanskim podjetjem Girmi, znanim proizvajalcem gospodinjskih aparatov in zanje izvozilo doslej 80.000 motorčkov za kavine mlinčke. Obseg poslovanja s tem podjetjem pa bi radi še povečali, zato sedaj razvijajo motorčke za mikser in fen. Za starca kupca iz ZDA bodo letos dobavili 500 do 600 tisoč različnih elektromotorjev. Pred dnevi pa je podjetje obiskal tudi predsednik švedske firme Sundstrand, za katerega naj bi Iskra Železniki dobavljala elektromotorje za črpalke. Ker so Iskrini elektromotorji zdržali najstrožjo preizkušnjo v švedski tovarni, kjer so ugotovili, da povsem ustrežajo njihovim normam, je že dal prvo naročilo za dobavo 30.000 malih motorjev. Ker je švedska tovarna Sundstrand eden izmed najmočnejših proizvajalcev črpalke v Evropi, v Iskri upajo na nova naročila.

V težavah, v kakršnih je zdaj tovarna Iskra v Železnikih, se bo verjetno v prihodnje znašlo še več podjetij, ki bodo primorana izvažati večji del svoje proizvodnje. Prav zato kolektivni, ki bo moral med prvimi premagati to pot, lahko zaželimo kar največ uspehov.

S. Zupan

Splošno gradbeno podjetje Sava na Jesenicah

Drugo največje podjetje v občini

Njihov letošnji program znaša 2,2 milijardi S din — Podjetje bo zgradilo na Jesenicah okrog 200 stanovanj — Trenutno gradijo enega izmed največjih objektov

V jeseniški občini je danes drugo največje podjetje (tako za Železarno) Splošno gradbeno podjetje Sava. Pri tem podjetju je danes zaposlenih okrog šeststo delavcev, njihov letošnji finančni načrt pa znaša skoraj dve milijardi dvesto milijonov starih dinarjev. Zadnji podatki kažejo, da bodo ta program tudi dosegli, saj so do konca septembra presežili program za devet mesecev za približno sedem odstotkov. Podjetje danes gradi razne objekte na Gorenjskem in tudi v Ljubljani. Zanimiva pa je morda tudi izjava direktorja podjetja, da ob sedanjih perečih problemih v zaposlovanju na Gorenjskem, v bližnji mrtvi (gradbeni) sezoni v podjetju ne bodo odpustili nobenega delavca.

Danes podjetje gradi v središču mesta enega izmed največjih objektov — 13 nadstropno trgovsko - stanovanjsko stolpnico, v kateri bodo že prihodnje leto imeli svoje prostore Murka Lesce, Železnina Radovljica, Specerija Bled in Kmetijska zadruga Skofja Loka. Leta 1969 pa bodo zgradili še 50 stanovanj. Podjetje je za začelo letos graditi med Jesenicami in Javornikom — nad progo Jesenice — Ljubljana — tudi stanovanjsko naselje. Tu bodo v prihodnje zgradili 128 stanovanj za trg in trgovski lokal. Trenutno gradijo dva 24-stanovanjska bloka, prihodnje leto pa bodo začeli graditi trgovski lokal. Tako bo postopoma tudi ta vzhodni del Jesenic s stanovanjsko sosesko dobil zaključeno celoto. Razen tega pa bo podjetje gradilo na Zgornjem plavžu tudi nekaj stanovanj za svoje delavce. V prihodnjih nekaj letih bodo torej zgradili na Jesenicah okrog 200 stanovanj; in sicer, pravijo, dobro tretjino vseh že prihodnje leto.

Podjetje pa opravlja razna gradbena dela tudi drugod. Tako so na prelazu Podkoren minuli teden zgradili novo Kompasovo restavracijo, v Kranjski gori pa pravkar zaključujejo stanovanjski blok in pripravljajo gradnjo 14 stanovanj. V Zgornji savski dolini pa delajo tudi vodovod, ki bo speljan od Peričnika do Jesenic. Trenutno zaključujejo prvi del vodovoda. Predvidevajo, da bodo vodovod že letos potegnili na Miake, od tod pa bo voda prek sedanjega vodovodnega omrežja napajala tudi Jesenice. V Zgornjesavski dolini pa se podjetje pri-

pravlja tudi na gradnjo menjalnice in restavracije v Ratečah, vendar zaenkrat še ni odobrene lokacije.

Na Bledu podjetje Sava gradi garni hotel, opravlja investicijska in vzdrževalna dela za Verigo in zaključuje trgovski lokal za Modna oblačila in trgovski lokal za Specerijo Bled v Bohinju. Razen tega pa za podjetje Litoštroj gradijo v Ljubljani 50 stanovanj. To pa so le večja dela, ki jih trenutno izvršujejo ali pa jih še bodo. V aprilu in maju (v rekordnem času) so v Bohinju zgradili restavracijo Stane Žagar.

Ko smo se pred kratkim pogovarjali z direktorjem podjetja nam je povedal, da si povsod in vedno prizadevajo, da so kot ponudniki in izvajalci del konkurenčni. Menil pa je tudi, da je trenutno začeta stanovanjska gradnja na Jesenicah preobširna. Treba bi bilo namreč izdelati program gradenj, ki bi moral biti usklajen s potrebami, lokacijskimi programi in denarnimi zmogljivostmi v občini. Tako bi lahko tudi načrtno končali začete gradnje in rešili trenutno neurejenost na tem področju. Tega pa zaenkrat ni.

Največ težav je trenutno zaradi neurejenega financiranja oziroma kreditiranja stanovanjske gradnje za trg. Razen tega pa tudi delovne organizacije ne rešujejo načrtno stanovanjskih problemov, kar so delno krivi tudi precej nesprejemljivi bančni pogoji za kreditiranje. Zato delovne organizacije velikokrat še tisti denar, ki ga je navadno že tako malo, delijo na najrazličnejše načine (posojila za individualno gradnjo itd.), namesto da bi ga vlagale v banko.

Kaže pa, da bo vsa stvar kmalu bolje urejena. Občinska skupščina namreč že pripravlja poseben program o potrebah in gradnji stanovanj v prihodnje. Ta program pa bo hkrati usklajen tudi z denarnimi zmogljivostmi v občini.

Nazadnje pa nam je direktor še povedal, da se na Go-

renjskem že kažejo znaki, da v prihodnje ne bo več večjih gradenj; razen stanovanjskih seveda, ko bo bolje urejeno financiranje tovrstne gradnje. Zato v Splošnem gradbenem podjetju Sava na Jesenicah že iščejo možnosti za razne gradnje tudi drugod. A. Zalar

Praznovanje Oktobra v kranjski občini

Minuli torek se je v Kranju sestel občinski odbor za proslavo 50-letnice oktobrske revolucije v kranjski občini. Na seji so se člani odbora dogovorili kakšen naj bi bil okvirni program praznovanja v občini. Sklenili so, da bodo v večjih centrih na terenu proslave ali druge prireditve, o katerih se bodo še dogovorili s predstavniki krajevnih organizacij socialistične zveze in drugimi na terenu. V delovnih organizacijah pa so predvidene slavnostne seje delavskih svetov. Proslave oziroma praznovanja bodo na terenu do 14. novembra, v delovnih organizacijah pa od 6. do 8. novembra. Osrednja prireditev v Kranju pa bo 4. novembra, za katero pa program še ni dokončno izdelan. Razen tega je predvideno, da bo v Kranju tudi predavanje za širši občinski aktiv na temo 50. obletnice. Prav tako pa bodo vsa trgovska podjetja v mestu okrasila lokale, mesto pa bo takrat okraščeno z zastavami.

Posebne programe praznovanj pa so pripravile tudi nekatere druge organizacije in društva. Tako bo Gorenjski muzej priredil dve razstavi. Prva od 31. oktobra do 13. novembra bo imela naslov Umetnost med NOB, druga, ki bo od 31. oktobra do 20. novembra pa oktobrska socialistična revolucija. Ob otvoritvi te razstave bo tudi sprejem za vse še žive udeležence oktobrske revolucije na Gorenjskem. Posebne programe pa pripravljajo tudi Prešernovo gledališče, Zavod za prosvetno-pedagoško službo, Občinski svet zveze kulturno-prosvetnih organizacij, Garnizija JLA, Osrednja knjižnica, Občinska zveza za telesno kulturo, Zveza prijateljev mladine, Kinematografsko podjetje in drugi.

Na seji so člani odbora tudi poudarili, da bodo ponekod praznovanja trajala še ves november in še dlje, ker so oktobrski dogodki pred 50 leti povezani tudi z zgodovino in razvojem jugoslovanskih narodov. A. Z.

Oglas
v Glasu -
zanesljiv
uspeh

Tri Leninova srečanja

(Nadaljevanje)

Zgodovina se včasih nenavadno pošali: priznanega pisatelja je poslala v Rusijo, kjer je srečal Lenina in poslušal o elektrifikaciji in komunistični obnovi države, ki je v ruševinah; potem mu je dala v roke pero, da je pisatelj »znanstvene fantastike« imenoval superfantastično nekaj, kar je postalo stvarnost že v nekaj kratkih desetletjih.

POZDRAV TOVARISA WELLSA

Zvečer še istega dne, ko je videl Lenina, je odšel H. D. Wells v Petrograd. Preden je zapustil državo, je bil še na seji mestnega sveta v palači Tavrišeski. Dvorana je bila prepolna, kakšnih tri tisoč ljudi je napolnilo ves prostor, tudi prehode. Predsednik je odstopil mesto za govornim odrom »slavnemu angleškemu pisatelju — tovarišu Wellsu«, Da, TOVARISU Wellsu.

Ohranjen je tekst njegovega ganiživega govora, ki je izšel drugi dan v petrogradskih časopisih. Na nekem mestu je dejal: »Pred vami je ustvarjalna naloga brez primere v namenu in junaštva — naloga, ki nima primere v zgodovini človeštva. Ogrone so možnosti Rusije, ki so že dolgo vidne v ruski literaturi — mislim na junaštvo misli in brezmejno moč.«

Tako je govoril H. D. Wells en dan po srečanju z Leninom.

VZTRAJNA KIPARKA

Cas je, da predstavimo tudi tretjega tujca, ki nas spominja na Lenina.

V ruski izdaji H. D. Wellsove knjige Rusija v senci bemo, da je v času svojega bivanja v Moskvi »živel v isti hiši kot angleški kipar, ki se je vrnil v prestolnico in da je po srečanju z Leninom kosil z gospodom Wunderlipom in mladim kiparjem iz Londona. Ta kipar je bila Clear Sharidan.

Ni bila le lepa, marveč tudi hrabra. Kdor je prišel konec 1920. leta v Sovjetsko Rusijo — državo iz katere so se nekateri Angleži vrnili s pripovedovanjem, da so videli v javnih menzah (s svojimi očmi) juho, v kateri so pivali odsekani človeški prsti — je moral biti hraber. Zakaj je prišla v Rusijo? Sedaj, ko je minilo skoraj pol stoletja in prebiram dnevnik, ki ga je pisala Clear Sharidan, ko je potovala po Rusiji, najdem odgovor na to vprašanje — ne v njenem pojasnilu — že v skulpturi, ki jo je tedaj naredila in imenovala Zmaga 1918.

Bila je težka in vroča zmaga. Goli ženski kip z napol zaprtimi očmi in obrazom, ki izraža tragično bolečino. Meč ji ohlapno visi v brezživljenjski desni roki. S povešenimi

rameni in s sklonjeno glavo je vsaka linija tega mračnega telesa izražala končno točko človeškega trpljenja in potrpljenja.

SHARIDAN: »MALO VEM O KOMUNIZMU«

»O komunizmu in tem, kar je oživilo to idejo, vem zelo malo, a še manj razumem.« je napisala Clear. Zakaj naj bi ta angleška aristokratinja in bližnja sorodnica Winstona Churchila vedela kar koli o komunizmu? Vendar — njen mož Wilfred je padel v vojni in imela je sina Dicka ter je s strahom razmišljala o njegovi usodi. Sovjetska Rusija ji je nudila odgovor na vprašanje, ki ji je pretresalo misli: kako doseči mir in narediti konec vojnem?

»Bila sem prepričana.« je pisala Clear »kot sem tudi danes, da se nova Rusija ne bo spuščala v nikakršno agresijo. Rdeča armada obstaja samo za obrambo. Novi Rusiji je znano iz izkušenj, da je armada nujna zaradi obrambe in sleherni vojak Rdeče armade ve, da ga ne bodo nikoli poslali v kakšno agresijo iz njegove države.«

»Odkar se je rodil Dick, je moje sree polno strahu in groze pred vojno. Kaj, če nekoga dne vzamejo mojega sina in iz njega naredijo topovsko hrano ali strahopetneža? Kaj, če ga doleti kaj hujšega od smrti — slepota, zastrupljenje z vojnimi plini, kaj če poslano invalid?... Kadar koli slišim korakanje vojakov, mislim na Dicka in na Wilfreda, ki je tako žalostno končal in je dal življenje v prepričanju, da je to zadnja vojna, vojna, ki pomeni konec vseh vojn.«

Po prihodu v Moskvo je bil glavni Clearin cilj, da naredi Leninov portret.

NIHČE NIMA TAKSNEGA POGLEDA

Nekaj dni po prihodu jo je obvestil poveljnik Kremlja, da lahko začne drugi dan delati v Leninovem kabinetu.

Ko je vstopila v sobo, je sedel Lenin za mizo, prekriti s knjigami in papirjem. Pogledal je Clear, se nasmehnil, vstal in ji šel naproti. Opravičila se je, ker ga vznemirja. Zasmehal se je in ji rekel, da lahko dela v njegovem kabinetu kolikor časa hoče, vendar pod enim pogojem: da tudi on lahko nadaljuje delo za svojo mizo.

Clear je preživela dva dneva v Leninovem kabinetu. Njeno delo je zahtevalo velik napor. »Nikoli nisem videla toliko izrazov na nekem obrazu.« je napisala kasneje. »Lenin se je smejal, mršil, bil zamišljen in žalosten, pöl žalosti in razposajenosti — vse drugo za drugim. Opažovala sem izraze, ki so se menjavali, a potem sem se v trenutku odločila. Da, mo-

ram ga prikazati kot človeka, ki je tako skrbno zadržal, kot da prodira v osebo, s katero se pogovarja... To bo veličastno. Nihče drug nima takšnega pogleda. To in le to je njegov pogled.«

V kabinetu je bilo tiho. Lenin se je popolnoma posvetil svojemu delu. Če je vstopila tajnica s pismom, je Lenin podpisal, ne da bi jo pogledal.

LENIN JE POOSEBLJENJE MISLECA

Od časa do časa je zazvonil telefon. Ko je govoril po telefonu, se mu je obraz razveselil. Po končanem pogovoru, se je spet lotil dela.

Clear in Lenin sta le redko spregovorila.

Kip je bil narejen toliko kot je bilo to mogoče v teh razmerah. Lenin je prisrčno stisnil Clear roko in je dejal, da je dobro opravila delo.

Ko se je vrnila v Anglijo, je naredila Clear izreden Leninov kip. Ko opazuje fotografije kipa, čutim, da je Clear portretirala Lenina tedaj, ko je bil sam. Vidi se, kot da je nezadovoljno dvigal glavo, oči ima malo priprte, kot da je to prav v trenutku, pri katerem dviga pero, da bo napisal kako misel.

Njegov »obraz je izražal več miselnosti kot moč.« je napisala Clear pozneje. »Zame je Lenin posebljenje misleca.«

To so vtisi, ki jih je naredil Lenin na tri tuje popotnike v zgodnji jeseni 1920. leta, je zaključila svoje spomine Jelizaveta Drabkina.

Priredil P. Colnar

Hranilnica in posojilnica

Eisenkapel
Zelezna kapla —

Menjalnica. Govorimo slovensko.

ZAVAROVALNICA KRANJ

bo v sredo, 25. oktobra 1967 ob 14. uri v pisarni št. 5, prtljiče — Kidričeva 40 — na JAVNI LICITACIJI prodala najboljšima ponudnikoma 2 nekarambolirana mopedata Tomos kolibri, oba v voznem stanju. Začetna cena znaša pri enem mopedu 1000 N din, pri drugem pa 750 N din. Poprejšen ogled bo možen v sredo na dan prodaje od 6.30 do 14. ure pri Zavarovalnici Kranj.

Ob 50-letnici oktobrske revolucije Spomenik - preprost kot resnica

Nemški vojak Albert Neimgen je pisal svojim vojakom s fronte pred Moskvo: »Videl sem polk naših grenadirjev, ki bodo šli prvi čez Rdeči trg, mimo groba njihovega Lenina... To je konec. Veš, da jaz nisem mladenič in nevednež, ki se pretirano navdušuje. To je konec, Moskva je naša...«

Mudi se mi. Zgodaj zjutraj bom pisal iz Moskve in opisal ti bom, kako izgleda ta čudovita azijska prestolnica...«

Albert Neimgen in mnogi njegovi tovariši so res šli čez Rdeči trg in po mnogih moskovskih ulicah, vendar z rokami nad glavo. Tako se je zgodilo, da je bil Neimgen le veliki zanesenjak, zakaj do Leninovega sarkofaga ni prišla nemška noga.

Nepretkana reka ljudi, ki je bila prekinjena v letih vojne, je spet začela teči mimo Vladimirja Iljiča Lenina. Naj je dež ali sneg, naj je temperatura nizko pod ničlo, vrsta se nikoli ne pretrga. Ljudje ure in ure čakajo v vrsti, ki se vije čez prostrani Rdeči trg, z otroki v naročju, s kovički v rokah, s palicami v rokah...

V teh dneh, pred proslavo oktobrske revolucije, vrsti ni videti konca. Vije se čez ves Rdeči trg in se izgubi nekje daleč v ulicah. Mnogi verjetno sploh ne bodo uspeli videti obraz velikega voditelja, ker te dni vse poti vodijo v Moskvo, iz nje pa v Mavzolej.

DVA MILIJONA IN POL OBISKOVALCEV LETNO

Leninov mavzolej obišče prek dva milijona in pol obiskovalcev letno. Ta številka bi bila gotovo še precej večja, če bi bil mavzolej odprt ves dan.

Kolone ljudi, ki gredo skozi Leninov mavzolej, so pravzaprav nadaljevanje tistega nepretzanega sprevoda, ki je dneve in dneve šel mimo Leninovega odra pozimi leta 1924.

Ponoči 24. januarja leta 1924, tri dni po Lenini smrti, je dobil arhitekt A. V. Ščusev nujno nalogo, da do trenutka Leninovega pogreba projektira in zgradi na Rdečem trgu, pod zidovi Kremlja, začasni mavzolej z grobnico za telo Vladimirja Iljiča. Mavzolej je bilo treba postaviti tako, da gre skozenj lahko množica ljudi, tistih, ki niso uspeli priti na pogreb, želeli pa so se posloviti od Lenina.

Te noči je Ščusev dolgo tekal po Rdečem trgu... Zgodaj zjutraj je bila idejna skica mavzoleja narejena. Ker je bil mavzolej narejen le začasno, so ga naredili iz lesa, iz materiala, katerega je najlažje obdelovati. 27. januarja ob 16. uri je bila grobnica gotova in sprejela je sarkofag z Leninovim

truplom. Skozi steklene odprtine na kovinskem pokrovu se je do pasu videlo telo Vladimirja Iljiča Lenina.

Vrste in vrste ljudi so se stekale na Rdeči trg in v mavzolej. Spomladi istega leta so začasni mavzolej zamenjali z novim, prav tako lesenim.

Leta 1929 so sklenili, da leseni mavzolej nadomestijo s kamnitim. Istočasno so rekonstruirali tudi ves Rdeči trg. Na obeh straneh mavzoleja so zgradili tribune za 10.000 ljudi, uredili so grobove herojev revolucije, popolnoma restavrirali kremelski zid od Spaske do Arsenalske kule, odstranili so Iverska vrata, spomenik Minjnu in Požarskemu pa so preselili s središča trga k cerkvi Vasilija Blaženega. Trg so tlakovali z granitnimi kockami. Tako je Rdeči trg z Leninovim mavzolejem na najvišji točki dobil svečan značaj.

»PREPROST KOT RESNICA«

Sam mavzolej je zelo preprost.

Nekateri so mislili, da je spomin velikega voditelja treba ovekovečiti z veličastnejšim in razkošnejšim objektom. Toda ta je bližnji značaju Lenina. Za Lenina je nekoč nek delavec rekel, da je »preprost kot resnica«. Prav tak je tudi njegov mavzolej: najbolj preprosto, obenem pa tudi eno izmed najlepših del svetovnega gradbeništva.

Poleti leta 1941, ko so se nad Moskvo začele razlegati sirene zračnih alarmov, so Leninovo telo za nedoločen čas prenesli na Ural. To je bilo težko delo, pa se je vendarle srečno končalo. Aprila leta 1945 so telo Vladimirja Iljiča vrnili v Moskvo, v njegov mavzolej, in od 16. septembra tega leta je bil mavzolej ponovno odprt.

Ze 43 let hodijo ljudje mimo sarkofaga Vladimirja Iljiča Lenina in Moskve si ni mogoče zamisliti brez mavzoleja.

Na Rdečem trgu sta dve znameniti svetišči: isto z Leninovim truplom in prelepa cerkev Vasilija Blaženega. Ta drugi je samo zgodovinski spomenik, pred mavzolejem pa so vedno vrste brez konca... Po Tanjugu: A. T.

Elektrodelaavnice

Ing. Dullnig

Celovec — Klagenfurt,
Pischeldorferstrasse 4
8 Maistrasse 33

Električni stroji, orodja,
naprave, surovine, žice,
kablji.

Dobava — popravilalnica
poceni in hitro

Iz dela Zavoda za spomeniško varstvo Kranj Freske v Bodeščah in v Brodu v Bohinju

Za kranjski Zavod za spomeniško varstvo lahko zapišemo, da je zelo delaven pri reševanju, ohranjanju in zaščiti naših kulturnozgodovinskih spomenikov. O njegovi dejavnosti smo letos že precej pisali, npr. o restavriranju fresk na Pavšlarjevi hiši v Kranju, o nadaljevanju restavracije ruševin gradu Kamna v dolini Drage pri Begunjah, o freski sv. Krištofa v Radovljici, o odkrivanju fresk v Mošnjah itd. Med deli, ki so jih končali letošnje poletje, pa moramo omeniti še Bodešče pri Bledu in Brod v Bohinju, kjer so imeli sodelavci Zavoda že več let precej opraviti s kvalitetnimi freskami.

Podružnična cerkev v Bodeščah pri Bledu sodi med najpomembnejše spomenike gotične arhitekture in slikarje v Sloveniji. S freskami iz zgodnjega 15. stoletja je

Dvajset let godbe v Žireh

V nedeljo zvečer je bila v kino dvorani v Žireh svečanost ob 20-letnici godbe na pihala Alpina Žiri. Nastopili so godbeniki pod vodstvom Draga Kanduča, pevci Alpine pod vodstvom Antona Jopsta in mladi recitatorji.

Ob svečanosti je bila tudi podelitev diplom in skromnih nagrad najzaslužnejšim članom orkestra in vsem doseganim dirigentom. Posebna priznanja sta dobila Kajetan Novak in Anton Zakelj, ki sodelujeta v pihalnem orkestru že vseh dvajset let.

Na prireditvi, ki si jo je ogledalo okrog 500 gledalcev, so sodelovali tudi predstavniki pihalnih orkestrów iz Kranja, Škofje Loke, Logatca, Postojne in Idrije, ki so slavljencem podarili skromna priznanja.

-dh

Filmi, ki jih gledamo

Dvoje različnih smeri bomo srečali v prihodnjem tednu na platnih naših kinematografov. Prvo predstavlja Elia Kazan. Drugo Andrzej Wajda.

Elia Kazan je gledališki in filmski režiser. V filmskem svetu je znan kot avtor, ki predstavlja nekoliko samosvojo filmsko smer v Ameriki. Znan pa je tudi zato, ker že dolga leta vodi igralsko šolo z imenom Actor's Studio, ki deluje v New Yorku. Pri nas smo videli že nekaj njegovih filmov. Med njimi naj omenimo predvsem filme, ki so bili še nedavno na sporedu. To so filmi: Razkošje v travi, Na dokih New Yorka, Amerika Amerika. V šoli, ki jo vodi, pa so se šolali igralci, katerih imena so danes znana po celem svetu. V Actor's Studiu so se udeleževali vaj igralci, ki so že delali pri filmu in so se to le izpopolnjevali. Tako so to šolo obiskovali Marlon Brando, Montgomery Clift, Shely Winters, Steve Mc Quein, James Dean, Paul Newman ter še cela vrsta znanih imen ameriške filmske proizvodnje. Kot zanimivost naj še dodamo, da je to šola kot izredna slušateljica obiskovala

prekrit ves prezbiterij, iz začetka 16. stoletja pa južna notranja stena ladje. Poslikana pa je tudi zahodna in severna stena zunanjsčine. Spomeniška ureditev cerkve v Bodeščah traja s prekinitvami že od leta 1959, ko je bilo obnovljeno ostrešje in del prezbiterija prekrit s skodlami, razen tega pa so takrat sondirali omet v cerkveni ladji, kjer so bile ugotovljene poznogotične slikarije. Ker je bil del ostrešja le za silo prekrit z deskami, so se freske v zadnjih letih poškodovale: začel je odpadati fresko omet zlasti v spodnjem pasu zahodne stene. Leta 1965 so s skodlami obnovili strešno kritino ladje in vzhodne lope; s tem so izvedli osnovno zavarovanje pomembnega spomenika.

Lani so z restavratorskimi deli nadaljevali. Odkrili so freske s pasijonskimi prizori iz leta približno 1520 na južni notranji strani ladje in na polovici vzhodne stene. Pregledali so tudi celotno ladjo, zato ni več pričakovati nadaljnjih najdb. Očistili so tudi freske na fasadi pred vhodno lopo ter na severni zunanji steni prezbite-

rija. Letos so freske, ki so jih lani odkrili in ki so bile močno naključane, restavriralni in uskladjali barokizirano notranjščino s freskami in opremo. S tem je v glavnem pri kraju dokončna spomeniška ureditev notranjščine cerkve v Bodeščah.

Podružnična cerkev sv. Marije Magdalene v Brodu v Bohinju je pozno gotična stavba, ki leži v izrazito alpskem okolju. Obenem z nasejajem je čudovita urbanistično - arhitektonska celota. Stavba ima še ohranjeni gotičski prezbiterij z rebrastim svodom in slavolokom. Cerkev je bila že več kot deset let v kritičnem stanju zaradi skoraj povsem uničene lesene kritine. Zato je v notranjščini odpadal omet obenem s freskami. Že nekaj let, odkar so leta 1960 odkrili freske v prezbiteriju in na zunanjščini, si je Zavod za spomeniško varstvo Kranj prizadeval, da bi freske zavaroval, vendar mu je šele v letu 1965 uspelo dobiti denar. Z denarjem sklada za pospeševanje kulturnih dejavnosti SRS in s sodelovanjem vaščanov Broda so obnovili strešno kritino v prvotni obliki — s skodlami. Lani je Zavod za lastnimi sredstvi odkril skupaj 45 kvadratnih metrov fresk v prezbiteriju in na zunanji steni ladje in prezbiterija. V notranjosti so odkrili kvalitetne renesančne freske z legendo sv. Katarine, na zunanji steni prezbiterija je kompozicija sv. Krištofa, delo Jerneja iz Loke, datirano z letnico 1534, na zunanji steni ladje pa sta tudi dve freski: mati božja z detetom in sv. Krištof (furlanski slog). Te freske so lani v celoti odkrili in utrdili, letos pa so jih restavriralni in uredili drenaže ob severni steni ladje in prezbiterija.

-at

Jeseniški srednješolci na Bledu in v Gorjah

V soboto, 21. oktobra, bo gostoval na Bledu ter v Gorjah pevski zbor dijakov in učencev jeseniških srednjih šol pod vodstvom dirigenta in skladatelja Janka Pribošiča. Na Bledu bo nastopil za mladino in odrasle v festivalni dvorani, v Gorjah pa prav tako, in sicer v prostornih osnovne šole.

Omenjeni zbor je za sezono 1967/1968 pripravil povsem nov program, ki bo hkrati tudi poučen za učence osnovnih šol, ki se učijo glasbe. Posebej zanimiv pa bo tudi za odrasle, saj je zbor jeseniških srednješolcev zelo dober, izvaja pa zahteven in precej klasičen program domačih in tujih pesmi.

J. B.

Basist Ladko Korošec bo pel v Kranju

Letošnjo koncertno sezono začena kranjska koncertna poslovalnica z Donizettijevo komično opero Don Pasquale v sredo, 25. oktobra 1967, ob 18. uri v Prešernovem gledališču. Izvajali bodo člani ljubljanske opere: Ladko Korošec — Don Pasquale, Marcel Ostashevski — Malatesta, Rajko Koritnik — Ernesto, Drago Cuden — notar. Vodstvo koncertne poslovalnice želi, da se njenih prireditev udeležijo čimveč šolske mladine in je v ta namen prireditev organiziralo že ob 18. uri.

V nadaljnjem programu ima koncertna poslovalnica še naslednje koncerte: v soboto, 18. novembra 1967 — koncert mešanega pevskega zbora Ja-

kob Petelin Gallus iz Celovca. V ponedeljek, 11. decembra 1967, glasbeno-baletni večer, katerega bodo izvajali člani ljubljanske opere.

V decembru je predviden tudi koncert orkestra Slovenske filharmonije. V prvi polovici januarja 1968 pa koncert pianista Georga Kollerja iz Zahodne Nemčije.

O vseh koncertih bomo še podrobneje poročali. Upamo, da bo pestro izbrani program umetniških skupin nudil polno užitek ljubiteljem glasbene umetnosti.

Vstopnice za navedene koncerte bodo v predprodaji na kranjski glasbeni šoli tri dni pred vsakim koncertom.

-ar

Večer poezije

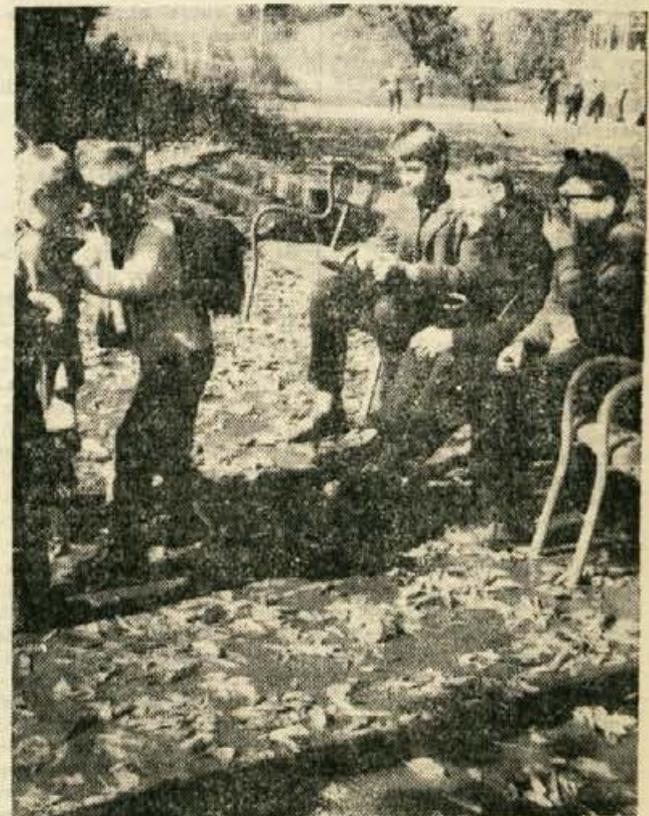
V sredo, 18. oktobra, je literarna sekcija aktiva ZM Zlato polje pripravila ljubiteljni večer. V klubu aktivna se je zbralo lepo število mladih ljudi, ki so z zanimanjem spremljali dobro pripravljeno večer. Skupina šestih recitatorjev je predstavila poslušalcem pesmi prof. Franca Pibernika, letošnjega Prešernovega nagajenca. Po branju pesmi je avtor odgovarjal na številna vprašanja o njegovi poeziji in o tokovih slovenskega pesništva, predvsem današnjega.

Ta literarni večer spada med vrsto podobnih prireditev, ki jih namerava pripraviti mladinski aktiv na Zlatem polju. Tako bodo prire-

dili, kot je povedal M. Murvec, organizator teh kulturnih prireditev, večer sodobne poljske lirike, literarni večer beat in protestanske poezije ter večer slovenske ljudske pesmi. S temi akcijami pa prireditelji ne želijo samo prikazovanja te ali one pesniške zvrsti, temveč skušajo z njimi navdušiti čimveč mladih ljudi za tovrstno besedno umetnost. Upajo tudi, da jim bo na ta način uspelo pridobiti čimveč mladih deklamatorjev.

Poleg teh akcij namerava aktiv oživiti delovanje že ustanovljenega pevskega zbora.

D. Stanjko



Jeseniški jesenski motiv — Foto Perdan

Državna založba Slovenije pripravlja izdajo novega

Krajevnega leksikona Slovenije

v treh zajetnih knjigah



KRAJEVNI LEKSIKON bo vseboval opise posameznih slovenskih občin, nato pa v okviru vsake občine še opis posameznih krajev po abecednem redu.

OPIS OBČINE bo zajemal naslednje podatke:

- nastanek in razvoj, glavne značilnosti reliefa, klime, vodovja, vegetacije;
- kratek zgodovinski pregled naselitve;
- seznam naselij in gibanje prebivalstva v zadnjih sto letih;
- pregled celotnega gospodarstva po panogah;
- prometne zveze, turizem;
- krajevne urade;
- šole, kulturne ustanove in kulturno-zgodovinske spomenike;
- zdravstvene ustanove.

OPIS VSAKEGA SLOVENSKEGA KRAJA bo vseboval te podatke:

- uradno ime in njegovo rabo, statistične podatke o prebivalstvu, hišah, gospodinjstvih, najbližje urade in ustanove;
- lego in tip kraja;
- opis kraja in bližnje okolice;
- strukturo prebivalstva s posebnim ozrom na industrijo, obrt, promet in turizem;
- opis prirodnih in kulturnih zanimivosti;
- zgodovino kraja in še posebej zgodovinske dogodke v času NOB;
- pomembne domačine posameznega kraja.

UREDNIŠTVO KRAJEVNEGA LEKSIKONA sta prevzela priznana strokovnjaka: DR. ROMAN SAVNIK in PROF. FRANCE PLANINA, kar jamči za strokovno neoporečnost KRAJEVNEGA LEKSIKONA, posebno še, ker pri svojem delu tesno sodelujeta s številnimi zunanjimi sodelavci.

VSE KNJIGE BODO VELIKEGA FORMATA (21 × 29 cm) IN NATISNJENE NA BOLJSEM PAPIRJU. IMELE BODO OD 400 DO 550 STRANI Z NADROBNIMI ZEMLJEVIDI VSAKE OBČINE.

PRVA KNJIGA JE ŽE V TISKU IN BO V KRATKEM IZŠLA; ZAJEMALA BO TELE OBČINE: AJDOVŠČINA — CERKNICA — IDRIJA — ILIRSKA BISTRICA — IZOLA — JESENICE — KOPER — KRANJ — LOGATEC — NOVA GORICA — PIRAN — POSTOJNA — RADOVLJICA — SEŽANA — SKOFJA LOKA — TOLMIN — TRZIC — VRHNIKA.

Novi Slovenski krajevni leksikon

je potemtakem zemljepisno, zgodovinsko, gospodarsko, kulturno-prosvetno in politično-upravno tako celovito in izčrpno obdelan, da bo

ZANESLJIV IN NEPOGRESLJIV INFORMATOR:

- občinam, upravnim organom občinskih skupščin, krajevnim uradom, postajam Ljudske milice, vodstvom političnih organizacij;
- gospodarskim podjetjem, tovarnam, kmetijskim zadrugam, turističnim agencijam, obrtnim in gostilniskim podjetjem;
- kulturnim in znanstvenim ustanovam (knjižnice, muzeji, arhivi itd.), šolam, institutom, redakcijam dnevnega in periodičnega tiska;
- političnim delavcem, republiškim in občinskim odborikom, članom samoupravnih organov;
- znanstvenim in javnim delavcem (zgodovinarjem, geografom, sociologom, publicistom itd.), kratka

VSEM, KI KAKORKOLI SODELUJEJO V NAŠEM UPRAVNEM, GOSPODARSKEM, POLITIČNEM IN KULTURNEM ŽIVLJENJU.

HKRATI BO TUDI ZANIMIV ZA VSE OBČANE, SAJ BODO NASLI V

novem Slovenskem krajevnem leksikonu

PRENEKATERO ZANIMIVOST IZ SVOJEGA DOMACEGA KRAJA IN BLIŽNJE OKOLICE

Za prvo knjigo

Slovenskega krajevnega leksikona

sprejema založba

prednaročila

PRVO KNJIGO dobe naročniki za 100 N din. Ta znesek lahko poravnajo tudi v 5 mesečnih obrokih po 20 N din. Ker bo knjiga izšla v omejeni nakladi, ne odlašajte z naročilom. Izpolnite, prosimo, priloženo naročilnico in jo pošljite v ovojnici na naslov: DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE, LJUBLJANA, MESTNI TRG 27. — Naročila sprejemajo tudi vse knjigarne in pooblaščen zastopniki založbe.

Naročilnica

Obvezno in nepreklicno naročam
PRVO KNJIGO

Slovenskega krajevnega leksikona

po ceni 100 N din. Ta znesek bom poravnal:

- takoj
- v mesečnih obrokih po 20 N din.

Knjigo mi pošljite na naslov:

- stalnega bivališča
- na kraj zaposlitve.

Kraj in datum:

Podpis:

NASLOV NAROČNIKA:

Ime in priimek:

kraj:

ulica:

uslužben pri:

Aktualna tema za razpravo: nadaljnji razvoj otroškega varstva

Obetajo se lepši časi

Obvezni prispevek od osebnega dohodka naj bi v prihodnje za otroško varstvo plačevalo vse aktivno prebivalstvo, torej razen delavcev tudi kmetje, in tisti, ki so zaposleni v raznih svobodnih dejavnostih — Novi republiški zakon o financiranju nekaterih oblik družbenega varstva otrok bo sprejet še letos — Le s skupnimi močmi in napori bo možno spraviti otroško varstvo na zeleno vejo, zakaj samo prispevek od osebnega dohodka ne bo osnovni, ampak dopolnilni vir — Občine in gospodarske organizacije se ne smejo uspravati, da bo zdaj s tem prispevkom vse urejeno — V Sloveniji je zdaj le okrog 4 % otrok v otroškem varstvu (v kranjski občini nekaj čez 4 % v celodnevem varstvu), v bližnji prihodnosti pa naj bi z večjimi sredstvi poskrbeli še za nadaljnjih 40.000 otrok, kar bi pomenilo okrog 15 %

Celotni sistem družbene skrbi za otroka imenujemo varstvo otrok. Obsega razen socialnega in zdravstvenega varstva, izobraževanja vzgoje in dnevnega varstva še posebno varstvo otrok, za katere ne skrbijo roditelji. Varstvo otrok je torej pomemben del v regeneraciji družbe in okrepljeni gospodarstva, ker omogoča zdravo telesno in duševno rast naraščajo in boljše delovne uspehe zaposlenih staršev. Zaradi družbene pomembnosti je otroško varstvo družbena funkcija, ki jo izvaja občina prek svoje skupščine s tem, da usmerja in usklaja celoten program otroškega varstva v občini in ga uresničuje v okviru zdravstvene službe, vzgojno-izobraževalnega sistema in socialnega varstva. Pomemben delavnik pri urejanju vsakodnevne varstva otrok, zlasti otrok zaposlenih staršev, so krajevne skupnosti in delovne ter družbene organizacije.

Tam, kjer so občine sprejele izvajanje te naloge za svojo dolžnost, so bili uspehi očitni. Republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo pa ugotavlja, da v večini občin ni prišlo do jasnega in konkretnega programa ter usklajenega delovanja vseh družbenih dejavnikov in da je v tem tudi najpomembnejši razlog za dokaj skromne rezultate.

Za kranjsko občino smo v začetku septembra v našem listu pisali, da je bilo otroško varstvo doslej zapostavljeno, odslej pa ne bo več. Trenutni uspehi gospodarjenja namreč kažejo, da se bo iz letošnje proračunske rezerve lahko prihodnje leto namenilo okrog 30 milijonov S din za otroško varstvo, razen tega pa je že letos zagotovljenih 5 milijonov S din za gradnjo nove vzgojno-varstvene ustanove pri Vodovodnem stolpu (sprejela bo lahko sto otrok). Kaže, da bodo to ustanovo začeli graditi že prihodnje leto. V letu 1968 bodo verjetno nadaljevali tudi z gradnjo vzgojno-varstvene ustanove na Kokrieli, v prihodnjih letih pa bo urejeno tudi varstvo otrok v Cerkljah in Preddvoru. To so bistvene postavke programa razvoja otroškega varstva v občini.

Pa ne le v kranjski občini, tudi drugje, kjer je otroško varstvo še bolj potisnjeno ob stran, kot je bilo doslej v Kranju, se obetajo lepši časi. Republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo pripravlja namreč osnutek novega zakona o skupnostih otroškega varstva in o financiranju nekaterih oblik družbenega varstva otrok v SR Sloveniji. O tem osnutku, ki ga bo republiška skupščina

sprejela še pred koncem leta, se začneja te dni v Sloveniji široka javna razprava. Cimveč ljudi naj bi sodelovalo pri dokončni formulaciji tako pomembnega predpisa. S tiskovne konference, ki jo je za predstavnike tiska, radia in televizije te dni pripravil republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo, povzemamo nekaj najbolj bistvenih novosti in sprememb, ki jih predlaga osnutek novega zakona.

Z naglim zaposlovanjem ženskega prebivalstva in s strukturalnimi spremembami v družini (krčenje družine, polna zaposlenost) so se v sedanjem obdobju pri nas vse ostreje začrtovale potrebe po nekaterih novih oblikah otroškega varstva, kot npr. varstveno-vzgojne ustanove, celodnevno delo, urejena prehrana itd., ki bi pripomogle k nadaljnji družbeni delitvi dela med družino in družbenimi institucijami, in sicer z namenom, da se zagotovi uspešen razvoj otrok in omogoči porast individualne in družbene produktivnosti dela. Teh oblik otroškega varstva tudi v Sloveniji, ki ima najbolj zaostrene demografske in sociološke razmere in najvišji narodni dohodek, nismo razvili. V tem se jasno vidi premajhno družbeno za-vedanje, saj ni mogoče trditi, da nam je večji napredek na tem področju preprečevalo zgolj pomanjkanje materialnih možnosti. Splošni zvezni zakon o financiranju nekaterih oblik otroškega varstva (ki ga je zvezna skupščina sprejela 10. maja letos) sedaj omogoča, da s posebnim prispevkom od osebnega dohodka, ki ga bomo zbirali po načelu vzajemnosti in solidarnosti, sami

določamo dinamiko razvoja otroškega varstva in otroškega dodatka.

Kakšen delež naj pri zbranih sredstvih zavzame otroško varstvo in kakšnega otroški dodatek? Odgovor na to vprašanje ni prav nič lahek, čeprav iz družbene funkcije naše sedanje družine lahko že marsikaj ugotovimo. Povsem jasno je, da družina je in bo ostala neposredni nosilec skrbi za vzgojo in vzgojo otrok. V tej pomembni funkciji je popolnoma ne more nadomestiti nobena družbena ustanova, čeprav se moramo zavedati, da z rastjo otroka njegove potrebe vedno bolj presegajo družinske okvire in se lahko zadovoljujejo le v širši družbeni skupnosti. Zato je treba pri odločanju, kako v okviru pooblastil zveznega zakona in materialnih možnosti koncipirati sistem otroškega dodatka, upoštevati pomemben delež, ki ga pripisujemo družini pri vzreji otroka.

Posebno pomembno postavko v družinskem proračunu pomeni prehrana, ki je osnovni pogoj za zdrav razvoj otroka. Po študiji Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva »Stroški za otroka v socialnih zavodih in družinskih gospodinjstvih« iz leta 1966 odpade na stroške za prehrano nad 50 % celotnih stroškov za vzrejo otroka v družini. Nič manj pomembne za zdravje rasti otroka niso stanovanjske razmere. Z uvedbo ekonomskih stanarin se vse bolj postavlja kot aktualno na dnevni red tudi to vprašanje.

Ker družina ureja svoje življenjske razmere v sistemu delitve po delu, prihaja do različnih možnosti za vzrejo in vzgojo otroka. To je vzrok za razlike med otroki, ki bi jih morali v največji možni meri zmanjšati oz. omiliti (posredno ali neposredno) z materialno intervencijo družbe. Z njo bi morali uveljaviti — ko gre za otroka — vse bolj elemente delitve po potrebah in torej zagotavljati čimboljši start v življenje vsem otrokom ne glede na možnosti, ki izhajajo iz osebnega dohodka njihovih staršev.

To funkcijo — tako meni republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo — bi moral opravljati tudi otroški dodatek, zato naj bi ga dobivale predvsem družine z nižjimi osebnimi dohodki. Teh pa je veliko, saj iz prvih podatkov iz ankete o življenjskem standardu prebivalstva, ki jo je pripravil Institut za ekonomska raziskovanja SRS, lahko razberemo, da je bilo lani nekaj manj kot 30 % gospodinjstev (upoštevana so nekmečka gospodinjstva), ki so imela več kot 50.000 S din dohodka na člana družine.

Vendar v naših razmerah družbene skrbi za otroka ne moremo uresničiti le z otroškim dodatkom zlasti zaradi tega, ker ne bo zajemal vseh otrok in ker z njim ne bomo rešili drugih problemov v zvezi z varstvom in vzgojo, ki jih ima zaposlena družina. Družina je v svoji funkciji, ne glede na materialni položaj, nujno navezana na usluge družbenih institucij, ki so specializirane za različne vzgojne, zdravstvene in socialne dejavnosti. Zato lahko da največje učinke le hitrejši razvoj materialne osnove otroškega varstva za vse otroke, ki naj ga le dopolnjuje sistem otroškega varstva dodatka.

V ospredju osnutka zakona je razvoj otroškega varstva, ker je stanje prav na tem področju najbolj kritično. Osnutek predvideva stalne in obvezne vire za financiranje otroškega varstva. Ta sredstva naj bi se po 2-odstotni stopnji formirala iz sredstev, namenjenih za osebne dohodke, ki jih plačujejo delovne ter druge organizacije in državni organi. Razen tega pa bodo prispevek plačevali tudi tisti, ki imajo dohodek iz obrti in svobodnih dejavnosti, občine in republike pa bi plačevale prispevek za otroško varstvo iz sredstev, ki jih zberejo iz prispevkov od dohodka kmetijskih proizvajalcev. Kmetje bi prispevek za otroško varstvo plačevali torej posredno, vse ostalo aktivno prebivalstvo pa neposredno. Na ta način bi se iz prispevkov vseh občanov oblikovala sredstva, s katerimi bi ustvarili enake pogoje za organizirano varstvo otrok iz delavskih in kmečkih družin.

Osnutek zakona nakazuje tudi druge, fakultativne vire sredstev za financiranje otroškega varstva, predvsem sredstva družbenopolitičnih skupnosti, delovnih in drugih organizacij, krajevnih skupnosti in občanov. Po 2-odstotni prispevni stopnji od osebnih dohodkov, svobodnih dejavnosti in kmetov bi zbrali za otroško varstvo v Sloveniji okrog 18,5 milijard S din, to pa je premalo za vse potrebe. Zato na republiškem sekretariatu za zdravstvo in socialno varstvo poudarjajo, da je to sicer redni, vendar ne osnovni, ampak dopolnilni vir za financiranje otroškega varstva. Ta denar bo

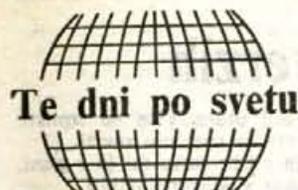
služil le za soudeležbo pri financiranju občinskih skupščinam in delovnim organizacijam. Nikakor ne bi smeli dopustiti, da bi se v občinah in delovnih organizacijah zdaj »osvobodili« skrbi za otroško varstvo. Nasprotno: redna sredstva, ki naj bi jih predpisal novi zakon, bodo samo omogočila povečati sredstva družbenopolitičnih skupnosti in delovnih organizacij ter na ta način hitreje uresničila načrt o ureditvi vzgojno-varstvenih ustanov na svojem področju. »Brez angažiranja ostalih sredstev ne bo šlo!« je poudarila na tiskovni konferenci Majda Gaspari, republiška sekretarka za zdravstvo in socialno varstvo. »Zavzemamo se za stališča dinar na dinar, kar pomeni, da bi morali vsi uporabniki rednega prispevka enako vsoto še sami dodati. Predvsem pa bi redna sredstva povsem izgubila svojo vlogo, če bi postala tudi edini vir pokrivanja osnovnih dejavnosti.

Osnutek zakona organizacije za upravljanje z denarjem za otroško varstvo, zbranim z rednim prispevkom, temeljne skupnosti otroškega varstva za območje občin, za vso republiko pa republiška skupnost. Druga varianta pa predvideva, naj bi se ta sredstva zbirala v skladih: v občinskih in v republiškem skladu.

Pri otroškem dodatku, ki se plačuje iz sredstev republiškega sklada otroškega varstva, osnutek novega zakona bistvenejših sprememb ne predvideva. Ukinja le regresivni sistem plačevanja in uvaja linearnega, kar pomeni, da bo po sprejetju tega zakona otroški dodatek enak za vse otroke ne glede na število otrok v družini. Republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo predlaga, naj bi bila višina dodatka odslej 5000 S din. Treba bo valorizirati tudi zgornjo mejo dohodka na družinskega člana, ki je kriterij, all otrok dobi otroški dodatek all ne. Z novim zakonom se uvaja tudi enoten šestmesečni delovni staž kot pogoj za prejemanje dodatka (razen za samohranilce, za katere staž ni potreben), študentje pa bodo dobivali — po osnutku zakona — otroški dodatek do 26. leta starosti, in sicer ne glede na to, ali so končali šolanje in ali so do tega leta prekinjali šolanje in se začasno zaposlili.

Do konca oktobra je treba po vseh krajih Slovenije organizirati široke javne razprave o osnutku tega zakona; zakaj 10. novembra mora republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo osnutek, popravljen s predlogi in spremembami s terena, že predložiti republiški skupščini. Ker vzgoja in varstvo otrok neposredno prej ali slej zanima in zadeva slehernega občana, je prav, da se čimveč ljudi vključi v te javne razprave in pove svoje mnenje o nadaljnji organiziranosti in razvoju otroškega varstva pri nas.

A. Triler



Te dni po svetu

London, 13. oktobra — Britanska vlada je pristala na nova pogajanja s premierom Rodezije Ianom Smithom. Odkar je Rodezija razglasila neodvisnost, je preteklo že skoraj dve leti. V Rodeziji ima vso oblast v rokah 200 tisoč belcev, medtem ko je nad 4.000.000 črncev brez vseh pravic.

New York, 14. oktobra — V generalni skupščini so preložili debato o Srednjem vzhodu za nedoločeni čas. Kairski tisk razlaga prekinitve debate kot potrdilo neuspešnih prizadevanj, da bi našli ustrezno rešitev krize.

Atene, 16. oktobra — Grški vojni režim je uvedel nove omejitve za že cenzuriran tisk. Po novem listi ne smejo več objavljati vesti, ki se nanašajo na vietnamsko vojno ali na Grke, ki so imeli vidnejšo politično vlogo pred 21. aprilom, ko je prevzela oblast v Grčiji vojaška junta. Prepovedano je tudi objavljati karkoli, kar bi kazalo komunistične države v ugodni luči.

Beograd, 17. oktobra — Na petdnevni uradni obisk v Jugoslavijo je prispel predsednik norveške vlade Per Borten. Na seznamu pogovorov med predstavnikoma obeh vlad so izmenjava mnenj o aktualnih mednarodnih vprašanjih ter odnosi med obema državama. Pera Bortena bo sprejel tudi predsednik Tito.

Boston, 17. oktobra — V nekaterih mestih ZDA je izbruhnil val protestov proti vojni v Vietnamu. Mladi Američani protestirajo proti vojaški službi in vietnamski vojni. Zbirajo se pred centri za nabor in vračajo pozive. Demonstracije so zajele 25 ameriških mest.

London, 20. oktobra — V Londonu so objavili skupno sporočilo o večdnevnom obisku državne sekretarja Marka Nikezića. Pogovori so potekali v prijateljskem vzdušju in so bili po mnenju obeh strani zelo koristni. Obe vladi naj bi še naprej ostali v tesnih stikih. Zunanji minister Georg Brown je sprejel povabilo, naj obišče Jugoslavijo.

Aman, 20. oktobra — V Jordaniji so uvedli izredno stanje. To so storili po izjavi izraelskega premiera Eškola, da bo Izrael uvedel povračilne sankcije, če se ne bodo prenehale akcije arabskih komandosov z zahodnega dela reke Jordan.

Skopje, 20. oktobra — Predsednik Tito s soprogom Jovan-ko je danes prispel na štiritidnevni obisk v Skopje. Po sprejemu na železniški postaji so se visoki gostje odpeljali na ogled skopske železarnice, enega izmed najodobnejših objektov v državi.

Ljudje

V sredo, 18. oktobra, je sovjetska avtomatska vesoljska postaja Venera 4 mehko pristala na Veneri in posredovala na Zemljo prve podatke o atmosferi na tem planetu. V času, ko so instrumenti opravili meritve, je temperatura atmosfere zrastle od 40 na 280 stopinj C, atmosferski pritisk pa od 1 na 15 atmosfer. Meritve so pokazale, da je atmosfera Venera skoraj v celoti sestavljena iz ogljikovega dioksida; kislika in vodne pare je okrog 1,5 odstotka. Opaznih sledov azota niso odkrili.

To so prvi skopi podatki o novi človekovi zmagi v spoznavanju in raziskovanju vesolja, »nov korak k zvezdam«, kot je pristanek sovjetske avtomatske postaje na Veneri imenoval sovjetski vesoljec Pavel Popovič. Rekel je še: »Izkušnje prvega desetletja vesoljskih raziskav opravičujejo mnenje, da bo človek raziskoval prostor okrog Sonca že za življenja naših sodobnikov. Ni več dvoma, da bo človek prodiral v oddaljena prostranstva.«

Nemogoče postaja mogoče. Današnji dosežki sovjetskih in ameriških raziskovalcev vesolja so realnost, vendar

Nov korak k zvezdam

bolj fantastični, kot so si lahko še pred desetletji zamislili največji optimisti, najbolj neomejena človekova domišljija. Moj oče, ki je na prve polete vesoljcev okrog Zemlje in na prva »osvajanja« Meseca gledal nezaupljivo, kot na nekaj povsem nemogočega in nesmiselnega, kot na oskrnitev velikanškega prostora, ki ga pozna le kot nebo, posuto zvezdami ali zastrto z oblaki, ki je odločno zavračal kot pravilnice vsako možnost, da bi človek kdaj poletel na katerikoli drug planet, zdaj misli drugače. Ne dvomi več o tem, da bo človek kdaj pristal na Mesecu. Čeprav ne razume vesoljskih razdalj, čeprav ne more dojeti razsežnosti prostora, ki ga znanstveniki merijo z milijoni svetlobnih let, pa kljub temu verjame, kar prebere ali sliši, zaupa in neslutene uspehe tehnike in znanosti in se samo čudi, kako je to morda je bila pot Venera 4 od goče, ko npr. prebere v Delu, Zemlje do Venera dolga okrog 350 milijonov kilometrov in je trajala dobre štiri mesece (128 dni), avtomatska vesoljska postaja pa je letela s hitrostjo 11 kilometrov na sekundo. Vzame v roko svitčnik in računa: pa saj to je skoraj neverjetna hitrost, skoraj 40.000 km na

uro, točneje — 39.600 km na uro. Primerja to s fičkom, ki potegne nekaj čez sto, pa že misli, kako hitro gre.

Planeti, ki jih kot nekoliko večje zvezde vidimo na nočnem nebu, postajajo z vsakim takim uspehom, z vsako novo vesoljsko raziskavo, bližji človekovi zavesti, bolj znani, manj skrivnostni. Spoznavamo jih, zdi se nam, da jih poznamo, čeprav znanstveniki vejo, da jih poznamo zelo slabo. Znanje, ki smo ga v šoli dobili o Veneri, je zbledelo. Ko zdaj beremo, da je to Zemlji najbližji planet, si bomo zapomnili. In prav tako, da je po masi in velikosti Zemlji skoraj enak, hkrati pa je tudi najbolj zagoneten, saj njegovo površje stalno zastrta gosti plašč oblakov. Kakšna sta narav teh oblakov in sestava atmosfere, ima morda Venera magnetno polje kot Zemlja, kolikšna je temperatura na njej, katere kamenice jo sestavljajo? Odgovore na taka in podobna vprašanja bodo znanstveniki desifrirali iz poročil, ki jih sedanja avtomatska vesoljska postaja pošilja na Zemljo in ki jih bodo posredovala nadaljna raziskavanja. Pa najbolj zanimivo vprašanje: je na Veneri življenje? Mnogi znanstveniki so doslej domnevali, da je, da bi lahko bilo. Zdaj

smo prejeli iz Moskve vesti, v katerih sovjetski znanstveniki potrjujejo te domneve. Menijo, da je na tem planetu življenje, da pa oblike tega življenja niso podobne našim oz. da gre na Veneri za osnovne oblike življenja, nikakor pa ni mogoče govoriti o civilizaciji. Pravijo tudi, da v drugih sončnih sistemih življenje brezpogojno obstaja, medtem ko je življenje v našem sončnem sistemu, na Zemlji, izjema. To so spet domneve in ugibanja, ki jih komaj lahko povsem razumemo in ki postavljajo na glavo dober del vseh naših dosedanjih pogledov na svet in življenje.

Po vsem svetu so navdušeni nad novim dosežkom raketne tehnike in vesoljske plovbe. Prvič v zgodovini astronautike je uspel manevr blagega pristanka na površje tako oddaljenega planeta. Tudi Američani so dosegli pomemben uspeh, saj je dva dni za pristankom Venera 4 letela mimo planeta Venera tudi ameriška vesoljska postaja Mariner 5.

Navadili smo se že na te uspehe in presenečenj, ki so se nam zdeli večjih utopija, ni več. Nemogoče postaja mogoče. A. Triler

in dogodki

Gorenjci v oktobrski revoluciji

Stepni romar

Na Gorenjskem so med preživeli še redki, ki so pred petdesetimi leti doživljali v takratni Rusiji zgodovinske oktobrskedneve. Med njimi je Franc Valjavec iz Kranja, ki je o takratnih dogodkih napisal tudi nekaj spominov pod naslovom Stepni romar, vendar do danes še niso bili objavljeni.

Franc Valjavec je rojen 8. decembra 1892 v Lešah pri Trzinu in je bil eden izmed mnogih Gorenjcev, ki jih je zajela prva svetovna vojna. Njegova pot v vojni vihrji je podobna še prenekaterim drugim.

Julija 1915. leta so ga na fronti v Galiciji ujeli in odpeljali v rusko ujetništvo. Najprej je prišel v Kijev, po dveh dneh pa so ga s skupino čeških ujetnikov odpeljali v Bachmut blizu Azovskega morja. Bil je ravno čas žetve in so morali delati na polju. Vendar pa so se vsi skupaj uprli. Hrana je bila slaba, plačilo skromno, razen tega pa so jih silili, da bi odšli v češko legijo ali pa v srbski korpus. Ker so bili proti temu, so jim najprej zagrozili, da jih bodo poslali v Turkestan, kjer je bila prav takrat neznosna vročina. Ta grožnja se je kmalu uresničila in poslali so jih v Taškent. Devet dni so se vozili tja in le štirikrat jedli. Kmalu je v taborišču začel razsajati ti-

fus pegavec in dobra polovica ujetnikov (okrog 4000) je v tem taborišču umrla. Ves ta čas pa so morali trdo delati.

V takšnih težkih in nemogočih razmerah je tudi Franc Valjavec pričakal tiste oktobrskedneve pred petdesetimi leti. Kmalu po začetku revolucije je dobil službo v boljševiški upravi rezervnih vojaških konj. Iz tistih dni se še živo spominja dogodka, ko bi skoraj izgubil življenje.

Bilo je 26. decembra 1917, ko je boljševiška oblast priznala Turkestanu avtonomijo. V Taškentu se je zbralo približno milijon prebivalcev Turkestanu. Vsi so proslavljali ta zgodovinski trenutek. Sprevidi na konjih, oslih, kamelah, slonih itd. so se pomikali iz novega v stari del mesta. Valjavec je bil tisti dan ravno dežurni in je zato prišel na večerjo malo kasneje. Nenadoma pa je njegovo mizo obstopila skupina ljudi in mu grozila. V zadnjem trenutku je nekdo spoznal, da niso našli pravega. Sele kasneje je ugotovil, da so preganjali nekoga ruskega boljševika. Takšni so bili pač prvi dnevi zmage delavskega razreda, ko so nasprotniki skušali še doseči staro.

V tistih dneh pa so bili v Rusiji tudi Valjavčevi bratje Jože, Janez in Peter. Vsi so si želeli, da bi se vrnil domov. Zato so se dogovorili, da

bodo maja 1918 odšli iz Rusije. Zbrali so denar in prvi se je odpravil Franc. Z vlakom se je srečno prepejal 1500 kilometrov. V Arenburgu pa se je vlak ustavil. Tu je prav takrat divjala znana arenburška fronta. Odločil se je da bo 1000 kilometrov dolgo pot do Volge, kjer ga je čakal brat Jože, prepešal. Po štirih dnevih hoda pa se je moral vrniti, ker je prišel do kozakaške ozemlja, preko katerega pa najbrž ne bi uspel priti do Volge, ker bi ga kozaki, če bi ga ujeli, imeli za boljševiškega vohuna. Nekaj dni je čakal, da bo vlak odpeljal naprej, vendar zaman. In tako se je njegovo bivanje v Rusiji podaljšalo še za dve leti.

Ves ta čas je bil bolničar na posebnem vlakcu rdečega križa, ki je z arenburške fronte vozil boljševiške ranjence v Taškent. Tako je kasneje posredno doživel še dve fronti. Prva je bila ashabadska, kjer so se boljševiki borili z belimi carskimi oficirji, katerim so pomagali tudi Angleži. V tej bitki je cesarske oficirje vodil Denikin. Bitka, v kateri so boljševiki zmagali, je bila končana šele spomladi 1920. leta. Tudi s te bitke je Valjavec na sanitetnem vlakcu vozil ranjence v Taškent. Zadnja večja bitka med boljševiki in njihovimi nasprotniki, ki so je Valjavec še dobro spominja, pa je bila v Fergoni. Ta vojna pa je bila končana 1921. leta.

Tako je Valjavčevo »roma-

nje po stepih trajalo polnih šest let. Domov se je vrnil namreč šele poleti 1921. leta. Ni neposredno sodeloval v revoluciji v tistih oktobrskih dneh pred petdesetimi leti, kljub temu pa je med boljševiki doživel takratno zmago in rojstvo nove države.

Podobna usoda pa je Valjavca zadela tudi med drugo svetovno vojno. Nemci so ga takoj 1941. leta z družino izselili v Srbijo, kjer je bil vsa štiri leta. Po vojni pa je bil potem nekaj časa upravitelj na osnovni šoli v Strazišču, kasneje učil na šoli v Zireh, nazadnje pa na kranjski gimnaziji.

Danes živi Franc Valjavec na Zlatem polju, kjer se večkrat spomni pomembnih zgodovinskih trenutkov v svojem življenju. A. Zalar



Nove knjige Bled v fevdalni dobi

Na knjižnem trgu se je pojavila zanimiva, privlačno napisana in z znanstvene plati dragocena knjiga Bled v fevdalni dobi. Napisal jo je Franc Gornik, opremila Melita Vovk-Stihova, izdal in založil Zavod na napredek turizma Bled, natisnila pa tiskarna Tone Tomšič v Ljubljani. Knjiga ima nekaj čez 230 strani in bogato slikovno gradivo v prilogi, ki ga je prispeval Etnografski muzej v Ljubljani.

Na notranji strani ovitka preberemo, da se je pisec knjige Franc Gornik rodil 21. novembra 1895 v Gabrovcu pri Metliki, gimnazijo je končal v Sentvidu, bogoslovje pa v Ljubljani. Bil je kaplan na Bledu (1929—1932), zatem župnik v Begunjah (1932—1941); Nemci so ga izgnali na Hrvaško, pa se je po vojni spet vrnil na Bled, kjer je župnikoval do upokojitve leta 1962. Zdaj živi v Lescah pri Bledu. Vseskozi je iskal, zbiral in preučeval — vneto in vztrajno — gradivo o preteklosti Bleda in okolice in s tem bogato prispeval k jasnejši podobi slovenske zgodovine. Rezultat tega njegovega dela je knjiga Bled v fevdalni dobi. V njej se na uvodnem mestu zahvaljuje prof. dr. Milku Kosu »za vse dobre nasvete pri sestavljanju knjige in še posebno za posredovanje prepisov srednjeveških briksenških urbarjev iz Münchenskega državnega arhiva«. Pravi, da so mu bili ti »prevažni arhivski viri za osvetljenje blejskih razmer v srednjem veku«.

Za delo dušnega pastirja, ki mu je bil vse življenje poglaviti konjiček raziskovanje zgodovine Bleda in okolice, so našli posluš blejski turisti in delavci. Knjiga, ki je zdaj pred nami, ima ne le veliko znanstveno vrednost, pač pa je tudi pomembna turistična publikacija, saj se turisti (veliko, zelo veliko je takih) ne zanimajo zgolj za hrano, stanovanje in zabavo, ampak tudi za zgodovino kraja, ki ga obiščejo, za nekdanje življenje ljudi, za kulturne in zgodovinske spomenike, ki pripovedujejo o starih časih. Treba je poudariti, da so blejski turistični delavci, zlasti Zavod za razvoj turizma, ki je knjigo izdal in založil, pokazali veliko razumevanja za kvalitetno turistično propagando trajne vrednosti. Razen turistov pa bo seveda po knjigi rad segel sleherni domačin, sleherni Blejčan in okoličan, saj bo v njej spoznal življenje svojih prednikov. Čeprav je knjiga znanstveno delo, je pisana razumljivo, jezik je lep in domač, preteklost Bleda in okolice pa tako zanimiva, da se bere skoraj kot roman.

Knjiga Bled v fevdalni dobi je razdeljena na dva dela, sledi pa še poglavje z naslovom Dodatek in slikovne priloge ter viri in pripombe. V prvem delu Gornik najprej poda sliko vasi in naselij na blejskem ozemlju v dobi fevdalnega reda; gradivo je zbral po različnih virih iz starega in novega veka. Potem piše o začetku in razvoju fevdalnega reda, o življenju kmečkega ljudstva na Bledu v 16. in 17. stoletju, o tem, kako je začela ugašati premoč fevdalne gosposke in o zemljiški odvezi, nazadnje pa še — za konec tega dela — o pravno-političnem položaju kmečkega ljudstva in o razvoju tega položaja pa o kmetovem zasebnem gospodarstvu v dobi fevdalnega reda. To je osrednji del knjige, iz katerega je jasno razvidna dolga in pestra zgodovina Bleda in okolice.

Drugi del je posvečen blejski graščini: začetek in razvoj gospostva briksenških škofov na Bledu, kako so škofje upravljali blejsko gospostvo, poddržavljenje blejskega gospostva in zopetna vrnitev briksenškemu škofu. V tem poglavju Gornik piše tudi o cerkveni fevdalni posestvi-otoški prostiji in otoški cerkvi, pa še o tem, katere graščine so v fevdalni dobi tudi imele podložnike v blejskih vaseh. Med ustanovami v tretjem delu knjige opisuje blejsko šolo, župnijo in njene cerkve, ubožni sklad in v dodatku razvoj fužinarstva na Gorenjskem.

Piscu in izdajateljem moramo biti za to knjigo resnično hvaležni.

A. Triler

Dojenčki še umirajo

čeprav je vse več porodov v bolnišnicah

Danes se nam zdi že kar nerazumljivo, da bi žene rodile doma, ne v porodnišnicah. Pa vendar ni še tako daleč nazaj čas, ko so bili porodi v bolnišnicah izjema, porodi doma pa pravilo. Z vse večjo skrbjo družbe za zdravje ljudi se iz leta v leto zmanjšuje število porodov doma, povečuje pa število porodov v bolnišnicah. V letu 1964 je bilo v bolnišnicah 88,76 odstotka vseh porodov, brez strokovne pomoči pa je bilo rojenih 2,27 odstotka otrok. Kljub vse hitrejšemu razvoju zdravstvene službe

pa tudi v Sloveniji še nismo povsem izkoreninili umrljivost dojenčkov. Na 1000 živorojenih umre poprečno 28 otrok, na 1000 otrok v starosti do 6 let pa umre poprečno en otrok. Seveda so ti odstotki različni v različnih krajih in v mnogocem odvisni od bolj ali manj organiziranega zdravstvenega varstva.

Na Gorenjskem (vključno z domžalsko in kamniško občino) je po podatkih zavoda za statistiko SRS lani umrlo 96 dojenčkov, v vsej Sloveniji pa kar 807. V domžalski občini jih je umrlo 20,

Ne more se vsaka ulica v Kranju in tudi ne kjerkoli drugje ponašati s tem, da bi njen vsakdanji utrip opisal pesnik v verzih, pa čeprav le neuk ljudski pesnik, ki mu je prvo delo, v prostem času pa — pol za šalo in pol zares — vzame v roko svinčnik in napiše, kaj vse je ali kaj vse se lahko dobi v njegovi ulici. V Kranju je menda edina taka ulica Jenkova. Za tiste ki ne vejo, kje je, naj povemo, da je tam dnevni bar MM express, da je tam tapetnik, urar, fotograf, točilnica vina z obetajočim naslovom Otok Vis, da tam prodajajo izdelke iz polivinila pa ženske steznike pa očala in še in še. Majhna, kratka in ozka uličica je to; ena izmed njenih, sicer ne preveč privlačnih značilnosti so velike luže ob deževnih dneh (s tem smo jo v Glasu pred nedavnim že predstavili). Odkar je kranjska Lekarna zapustila svoj stari dom in se preselila v modernejše nizke betonske prostore k nebotičniku, je Jenkova ulica pravzaprav najbolj znana po dnevnem baru MM pa po tapetniku Perču nasproti čez cesto, ki oskrbuje preljuje pokojne kranjske meščane in seveda tudi okoličane z lično izdelanimi blazinicami za mrtvaške krste.

Ugodno prodamo

— gostinski obrat v Javorjah

— turistično postojanko na Starem vrhu,

katere damo eventualno tudi v zakup

Informacije dobite od 8. do 12. ure po telefonu Škofja Loka 85-375 (tov. Sink). Pisemne ponudbe sprejema do 25. 10. 1967

Smučarski klub
Transturist
Škofja Loka
p. p. 33

Jenkova »gasa« v verzih

Sicer pa prebivalci sami svoje Jenkove ulice ne imenujejo s tem imenom. Preprosto in »po domače« ji pravijo »gasa«, sami pa so »gasarji« (to nima z »gasom« pri avtomobilu nobene zveze, čeprav ni rečeno, da avtomobilov v tej ulici nimajo; »gasarji« so bržkone zato, ker si žejo gasijo v MM in Visu). So kot velika družina, ki se zbira zdaj tu zdaj tam, kakor so pač pri volji in kakor nanese. Z novim gostom, z MM, se je njihova družabnost, njihov čut za skupno življenje, še povečala, pa tudi prostor za »sestanke« in razgovore so dobili, saj Mitja nima nič proti, če poklepetajo v kotu takoj za vhomom. Nemara je tudi to vplivalo, da je eden izmed njih — ni hotel, da zapišemo njegovo pravo ime, zato si je izbral zvence psevdonom: Gasar — napisal v verzih »čare« in »čeri« Jenkove »gase«, ki jih — prosim — preberite!

Jenkova gasa v Kranju naredi možakarje kar prave: zjutraj napije se tam mleka, užije malo sira, nato se v MM zakadi, da kavico in rusko vodko tam dobi.

Tudi otoka Visa ne izpusti, zato se spet mu zavrti. In misli: slabo mi je v glavi, zato v štacuno odhiti, kjer polivinil vrečko dobi in jo napolni... Zena pravi: »Ne vidim nič!« Jaz pa kot lahek ptič k optiku letim in ji krasne okvirje naročim. Da postal bom možakar do Rusa po uro za ženo pohitim,

k fotografu, da mi sliko spremeni, madeže v čistilnici pustim, pri invalidih palico in star klobuk odložim, pri tapetniku kavč na posojilo naročim, Mira mu za ženo modrček kar podari. »Zena, v Elito še ne greva, dokler gladke kože od kozmetičarke ne odneseva.«

Torej: Jenkova je prava, za možakarje je zdrava!

V kakšni literarni reviji tle verzi sicer ne bi zagledali luč sveta — čeprav so razumljivejši kot moderna poezija — mi pa smo jih le objavili — kot dokaz, da Jenkova »gasa« ni kar tako in da ljudska poezija (čeprav bolj ljudska kot poezija) le še ni povsem izumrla. Obiščite »gasarje« in videli boste, da so možje in pol!

Zapisal: A. Triler

Lebanova mama - 90-letnica

Malo jih je danes, da imajo, kot pravimo devet križev na hrbtu. Ena izmed njih je tudi devetdesetletna Katari-
na Leban iz Otoč.



Da bi zvedeli kaj več o njenem življenju, smo jo obiskali. Čeprav je priklenjena na posteljo že več kot tri leta, je še vedno vedra, nasmejana in razpoložena za pogo-

vor. Ko se pogovarjate z njo, ji kar ne morete prisoditi, da bo čez nekaj dni praznovala devetdeseti rojstni dan.

Ob pripovedovanju se je z mislimi preselila za nekaj desetletij nazaj. Rojena je v vasi Most na Soči, ki je bila takrat pod italijansko oblastjo. »Luč sveta«, kot sama pravi, pa je zagledala 24. oktobra 1877. Tam je hodila tudi v šolo, se poročila in preživela najlepša leta v življenju.

Med prvo vojno se je preselila na Gorenjsko. Med obema vojnama pa je potem posvetila največ skrbi vzgoji sedmih otrok. Druga vojna vihra jo je zajela v Otočah. Njihova družina je bila med prvimi, ki se je takrat pridružila naprednemu gibanju. Ze 17. oktobra 1941 so na Lancovem pri Radovljici ustrelili dva njena sinova. Kmalu po tem pa so njo in še tri članke družine izselili v taborišče Peskov na Spodnjem Bavarskem. Po vojni se je zopet vrnila v Otoče, vojne posledice in grozote pa čuti še danes. Marsikaj je še povedala o svojem življenju, polnem gorja. Nazadnje pa je še pripomnila, da bi bilo vse še dobro, samo da bi jo noge ubogale.

Lebanovi mami ob njenem visokem jubileju iskreno čestitamo.

J. Justin

Škofja Loka pred pol stoletjem

V Škofji Loki sem spoznal slikarja Hinka Smrekarja

To jesen poteka četrto stoletje, odkar se je zrušil pod streli laških pušk slovenski slikar in karikaturist, človek naprednega pogleda in zaveden Slovenec, vnet pristaš OF Hinko SMREKAR. Zdaj bo že skoraj pol stoletja, odkar sem ga spoznal v Škofji Loki na Gorenjskem, kjer sem bil nekaj let po prvi svetovni vojni učitelj na loški deški šoli.

Ko sem kmalu potem, ko sem videl Loko kot pogrebec, opravil maturp, so mi dali na okrajnem glavarstvu v Kranju, kamor je spadala Loka, dekret za učitelja na loški deški šoli. Saj se mi zdi kar malce čudno in smešno, ko progledujem danes svoje službene spise in je bila ta moja postavitev za Loko napisana — z ROKO. Takrat na kranjskem okrajnem glavarstvu prosvetni oddelček še ni imel pisalnega stroja. Vso službeno prepisovanje so opravljali kar z jeklenim peresom in roko.

Deška ljudska šola v Loki je bila skrita v ulici, med glavnim trgov in gradom. Danes je tam Šolska ulica. Vhod v to ulico je vodil pod obokom nekdanje Plantaričeve kavazne. Vzgoja in pouk loških dečkov je bila takrat v rokah posvetnih učiteljev, medtem ko so dekleta obiskovala za tisti čas šolo v nunskem samostanu. Morebiti je ta razdelitev bila pomembna, ker so bili takratni šolarji večinoma v rokah naprednih učiteljev. To se je izkazalo pozneje, med drugo svetovno vojno, ko so bili

nekdanji naši fantje odločni borci proti fašizmu.

Loka je bila tiste čase razdeljena v glavnem na dva kulturno-politična sveta. Zgornji glavni trg je bil napreden in je imel sokolski dom z urejenim gledališkim odrom. Na Spodnjem trgu so imeli klerikalno prosvetno društvo. Hudih trenj med strujama ni bilo. Iz mlade generacije je zrastle nekaj pomembnih Ločanov, tako pisatelj Jaka Zigon, sin trgovca na Glavnem trgu. Iz okolice je bil pisatelj Janez Plestenjak. Ločana sta bila geograf in turistični pisatelj France Planina in zgodovinar Pavle Blaznik, pa seveda še vrsta drugih fantov, ki danes — kot zreli možje — nekaj pomenijo v naši kulturi. V dokaz te trditve je danes Loški muzej, ki ga vodi sin slikarja Franceta Pavlova. Ločani pa izdajajo tudi svoj zbornik in v njem objavljajo članke s prikazi zgodovinskega razvoja in današnjega napredka tega našega svojevrstnega mesta ob sotočju dveh Sor — Poljansčice in Selščice.

Loka ima prelepo okolico, kakor nalašč za turizem in slikanje

Starejši loški rod uradnikov, trgovcev, obrtnikov in drugih domačinov se je pred 50 leti dnevno sestajal po kosilu v Plantaričevi kavarni, kjer so večasih biljardirali ali

vrgli preferanco. Ponovno so se starejši Ločani zbirali k večernemu klepetu v gostilnah. Vse je šlo po posebnem, utrjenem redu. Vsak dan v drugi gostilni. Da so prišli vsi birtje na vrsto in ni bilo zamere nikjer.

Mladi učitelji in naši sovrstniki in mlade prijateljice iz loških družin pa so hodile z nami na skupne sprehode v okolico. Ob nedeljah in na praznične dneve smo prirajali skupne izlete v prelepo, hribovito okolico. Sprememb smo imeli dosti, saj smo zlahka menjavali svoje pohode; zdaj k sv. Barbari, drugič k sv. Andreju, pa na Osojnik. Obiskovali smo tudi Crngrob s starinskimi freskami, pa Cepule, Planico, Križno goro in celo na oddaljeno Smarjetno goro smo hodili... Včasih smo odšli kot člani planinskega društva na Lubnik, takrat še na tej gori ni bilo planinske kočice. Tudi na Blegoš smo se odpravili in Ratitovec. Seveda zmeraj le peš. Avta takrat ni imel še nihče. Kdor je imel kolo, je bil že bogatalec in lastnik modernega prometnega sredstva. Iz Loke smo se večkrat peljali s kolesom v Ljubljano.

Škofja Loka je bila že pred pol stoletjem zaradi prijetne tople Sore vabljiva počitniška točka. Saj je imela že v tistih časih ob Selščici javno kopališče. Pozimi pa smo se drsali po zaledeneli Poljansčici ali v bližnjih bajerjih.

Tudi turizem je bil privlačen. Loka je imela med prvimi kraji v Sloveniji olepševalno društvo. Ko je bil predsednik loškega olepševalnega društva učitelj Flis, so postavili na razgledne točke klopi. Med latami na sedežni plošči, pa so bile prevlečke razdalje, zato si na klopih olepševalnega društva posejal z muko, ki so jo občutili na lastnem sedalu... Neki humorist je tedaj zaradi neugodnega sečenja in bolečin, napisal pripombo kar na klop:

O, preljubi Slavko Flis, le zakaj nis' late bolj na gost' naredu, deb' se človek laže usedu...

Javna pripomba je pomagala. Naslednji predsednik olepševalnega društva trgovec Rajko Taler je dal postaviti že bolj udobne klopi.

Loka — cilj in motiv mnogih slovenskih slikarjev

V Loko so radi prihajali razni slovenski umetniki, zlasti slikarji, predvsem člani umetniških društev Vesne in Save, ker jim je nudilo to mesto s srednjeveško starinsko patino in prelepo okolico s svojimi kozolci in drugimi privlačnostmi, obilico motivov za upodabljanje na plat-

nu. V Loki je stanoval nekaj let Ivan Grohar, doma iz Sorice, hribovske vasi na koncu Selške doline. Tudi Gvido Birolla, po očetu in rojstvu Tržičan, po materi Ločan, je našel v kraju, kjer je preživljal mladost, obilico motivov. V Loko in okolico se je rad vračal okoličan pesnik Cvetko Golar, pesnik Sorškega polja, kmet — poet, doma iz bližnjih Gostec, na sredi potoča med Loko in Medvodami. Nekaj let je Golar obiskoval loško osnovno šolo. O tistih letih mi je pripovedoval mnoge zanimivosti, ko je bil na stanovanju pri eni izmed šolarskih mater. Nekatere družine so jemale na stanovanje šolarje iz okolice, drugi so stanovali v kapucinskem samostanu kot kloštrski mucji.

Kadar je prišel kak tak nov stanovalec, umetnik, je bilo za Loko zmeraj nekaj novega, saj je gost prinesel v sicer enolični kraj spremembe in razvedrilo.

Hinko Smrekar na počitnicah pri Dolencu v Stari Loki

Nekoga jesenskega popoldne mi pove učitelj Vinko Zahrastnik: V Loko je prišel slovenski slikar Hinko Smrekar? Ga poznate? »Le po njegovih delih,« sem mu odvrnil.

Že kot dijak sem sodeloval pri humorističnem listu Kurent. V tisti dobi je bilo dijakom prepovedano pisanje v liste. Zato sem pošiljal v Kurenta humoristične prispевke kar po pošti. Nisem poznal osebno ne urednika Branimirja Kozinca ne ilustratorjev Kurenta, Maksima Gasparija, Hinka Smrekarja in ne Podrekarja, ki so včasih moje prispевke opremili z risbami. Z vsemi temi sem se seznanil osebno šele v poznejših letih. Honorarja mladim sotrudnikom niso nikoli nič plačali, zato je bilo dijakom sotrudniki cenena delovna sila.

»Pa bi ga rad spoznal?« me je nato povprašal Zahrastnik. Veselo sem mu pritril in po končanem popoldanskem puku sva krenila iz Loke čez most v sosednjo Staro Loko, v domačem jeziku »med Pifarce«. Tako so jim rekli zato, ker je imela vsa Stara Loka svojo farno. Danes je Stara Loka spojena z mestom v Škofjo Loko.

Slikar Hinko Smrekar je prišel po končani prvi svetovni vojni v Staro Loko na oddih. Že med prvo svetovno vojno je zbolel. O svojem soldaškem življenju je izdal z reko napisano in poslikano zgodbo »Hinko Smrekar — črnovojniček«. Delo je razmnožila Umetniška propaganda s sedežem na gradu Rudo nad Loko pri Zidanem mostu. Smrekar je na humorističen način pripovedoval svojo zgodbo, ko je bil vojak črnožolte Avstrije.

Ker je bil nekaj časa med prvo svetovno vojno interni-

ran v zaporih, zato je bil zapisan kot P. V. — politisch verdachtig. — to je politično sumljiv, se mu je zdravje razrahljalo.

Zaradi oslabiljenih živcev in boleznih prebavnih organov je moral večkrat k zdravnikom in šo ga pošiljali tudi v bolnišnice in sanatorije. Zato je bil zaradi prebavnih motenj čestokrat nenaspán, slaba volje. Potreboval je oddiha in razvedrila. Ker je bil mož brez stalnega zasluzka, bil je poklicni slikar, ki pa ni našel zmeraj kupcev za svoje slike, je bil Smrekar dostikrat v težkem finančnem položaju. Zato mu je bilo dobrodošlo, ker je imel prilžnost in je prišel za nekaj časa na spremembo zraka in počitek k loškemu dobričinu, lesnemu trgovcu Francu Dolencu, znanim pod domačim imenom Francek iz Loke, pa tudi Joškovec. Njegove hiše se je držalo staro ime Joškovec, najbrž zato, ker je bil eden izmed prednikov Jože.

Francek Dolenc-Joškovec — mecen

Franc Dolenc-Joškovec — je bil trgovec z lesom. Sprva je bil preprost prevoznik in je v mladih letih vozil kamenje s parom konj za karavanški predor. Ker je bil mož bister, priden in sposoben, se mu je podjetje večalo. Se bolj mu je letel denar na kup, ko se je poprijel lesne trgovine. Res je, da je bil Joškovec bogatin, a ni skrival donarja v nogavico. Kupoval je gozdove, pa tudi graščine. Skratka: bil je eden izmed najbolj petičnih ljudi na Gorenjskem, v bistvu pa preprost človek in prav nič domišljav. Bil je demokrat in veseljak! Rad je imel okrog sebe vesele ljudi in takrat je radodarno gostil svoje prijatelje in znance. Zelo rad je podpiral umetnike. Njegova hiša jim je bila zmeraj odprta na stežaj. Nekaj let je stanoval pri Dolencu tudi slikar Ivan Grohar. Zato pa mu je včasih podaril kako svojo sliko, kar je bilo seveda tudi precejšnja vrednost.

Dolencova hiša stoji ob cesti, ki vodi k Fari in naprej v Selško dolino. Ob hiši so odcepi danes cesta proti novemu bližnjemu stanovanjskemu naselju, ki nosi ime po slikarju Groharju: Groharjevo naselje in novo samopostrežno trgovino s parkom. Dan prej so odkrili v Groharjevem naselju krp v spomin slavnemu slikarju, Groharju, ki je večkrat s svojimi slikami ovekovečil Loko in njeno okolico. Kip je svojevrstna, preprosto izdelana utmenina loškega domačina kiparja Logondra. V ozadju Groharjevega naselja opaziš Kamnitnik in hrib Gavžnik, kjer so v srednjem veku pokončavali na »gavga« upornike in zločince.

Jože Zupančič

KUHINJA V DELFINU ZOPET ODPRTA

Sporočamo, da smo odprli preurejeno kuhinjo v gostilni Delfin (za trgovino Delikatosa v Kranju). Okusne in poceni malice. Vsak dan sveže morske ribe in postvri.

Kolektiv

LESNO INDUSTRIJSKO PODJETJE Češnjica, Železniki

razpisuje delovno mesto

VODJE DELOVNE ENOTE ŽAGA

Pogoji: tehnična srednja šola lesne smeri, 5-letna praksa na žagi.

Pismene prijave s kratkim življenjepisom, dokazili o strokovnosti in navedbo dosedanjih zaposlitev je treba predložiti kadrovske-mu oddelku podjetja najkasneje do 4. novembra 1967.

Ob desetletnici izstrelitve prvega satelita

Uspehi v osvajanju vesolja

Po 128 dneh letenja je 18. oktobra mehko pristala na planetu Veneri sovjetska avtomatska postaja. To je že četrti sovjetski poskus pristanka na tem planetu. Pri prejšnjem poskusu leta 1961 je avtomatska postaja letela mimo Venere, 1962. se je pa raztreščila na njeni površini. Ko je avtomatska postaja v sredo priletela v atmosfero Venere, se je od nje ločila kapsula z instrumenti in mehko pristala na planetu. Instrumenti delujejo in pošiljajo šifrirana poročila na Zemljo. Sovjetski znanstveniki do sedaj še niso objavili podatkov, ki so jih sporočili instrumenti z Venere, vendar je po izjavah znanstvenikov že sam mehak pristonek na Veneri fantastičen tehnični in znanstveni uspeh.

Ob tem novem uspelem koraku k spoznavanju še vedno skrivnostnega vesolja, ki že od preddavnja vznemirja človeka in razvema njegovo radovednost, je prav, če prelistamo kroniko vesoljskih poletov. Pred desetimi leti v oktobru 1957 je svet obkrožila senzacionalna novica, da so v Sovjetski zvezi izstrelili prvi satelit. Svetovne časopisne agencije in radijske postaje so objavljale natančne podatke o teži in oddaljenosti satelita od Zemlje ter področja, nad katerimi je letel.

PRVI VEMIRSKI POTNIK

Samo mesec dni pozneje so z enega od sovjetskih kozmodromov izstrelili drugi satelit Sputnik II. Takrat je satelit nosil v hermetično zaprti kabini psico Lajko. Najstarejši in najzvestejši človekov prijatelj pes, je tako utrl pot za nadaljnja osvajanja vesolja. Zadnjega januarja 1958 so tudi v ZDA izstrelili svoj prvi satelit — tako se je začela tekma med ZDA in Sovjetsko zvezo v osvajanju vesolja. Pošiljanje satelitov v vesolje je kasneje postalo skoraj običajna stvar.

SMER POLETOV — LUNA

Ponoči 13. septembra 1959 sovjetska vesoljska raketa padla na Luno. Prvič v zgodovini je neki predmet, ki so ga naredile človeške roke, padel na drug planet. Najbližji zemljini sosed ni bil več nedosegljiv.

GAGARIN V VESOLJU

Zjutraj 12. aprila 1961 je kot bomba odjeknila novica, da kroži okoli Zemlje vesoljska ladja Vostok I. z vesoljcem Jurijem Gagarinom. Tako je bil prebit led pri vstopu človeka v vesolje. Jurij Gagarin je postal ne samo sovjetski narodni heroj, ampak tudi legendarna osebnost sedanjosti

Gagarinomemu imenu so se kmalu pridružila še druga: Titov, Glenn, Carpenter, Nikolajev, Popovič, Cooper, Bikovski, Leonov, Terješškova in drugi. Poleti vesoljcev so postali skoraj običajna stvar. Vendar človeški duh ne miruje pri zbiranju podatkov o vesolju in razreševanju vprašanj, ali obstaja življenje še na drugih planetih.

VEC DNI V VESOLJU

Februarja 1966. leta je moskovska televizija sporočila, da bodo zvečer prikazali na zaslonih dva vesoljska potnika-psa. Gledalci, navajeni gledati na televizijskih ekranih obraze vesoljcev, so presenečeni zagledali dva psa, ki sta povsem mirno prenašala polet. Vesoljska ladja s pasjima potnikoma je bila prek 900 km oddaljena od Zemlje. To je bila dvakrat večja razdalja, do katere je prispelo živo bitje z Zemlje. Spet je pes pripravil pot za človeka. Oba pasja vesoljska potnika sta dobro prenašala večdnevni polet. Čeprav nikjer ni bilo uradno rečeno, je vsceno res, da sta ta dva psa utrla pot za globlji prodor človeka v vesolje. Večdnevni polet ni pustil nobenih večjih posledic na pasjem organizmu. Polet je trajal približno toliko časa, kolikor časa bi rabila vesoljska ladja izstreljena z Zemlje proti Luni, ki bi nekaj dni krožila okoli Lune in se potem vrnila na Zemljo.

PRISTANEK NA LUNI

Preučevanje vesolja se nadaljuje sistematično in neprekinjeno. Po prvih satelitih in vesoljskih ladjah s posadko in brez nje se osvajanje vesolja nadaljuje z uspešnim izstreljevanjem avtomatskih postaj na Venero. Sateliti omogočajo prenašanje televizijskega programa iz Amerike v Evropo in obratno.

Luna ostaja še naprej glavni cilj vesoljske tekme. Na vprašanje o trdoti Luninih tal je dalja precej odgovorov avtomatska postaja Luna 9. Vse prejšnje postaje, izstreljene proti Luni so zgrešile cilj ali pa so se razbile na Lunini površini. Po pristanku Lune 9 so vsi svetovni časopisi prinesli slike mesečeve površine. Sovjetski znanstveniki pa so sporočili, da je mesečeva površina trdna in primerna za pristajanje vesoljskih ladij.

PRVI UMETNI LUNIN SATELIT

Marca 1966 je Luna dobila svoj umetni satelit. Imenovali so ga Luna 10. To je 1600 kg težak satelit, ki obkroži Luno v treh urah.

Vesoljska doba se je pravzaprav šele začela. Vendar je bilo skupno izstreljenih v ve-

solje že okoli 500 satelitov, avtomatskih postaj in vesoljskih ladij. Samo v letu 1965 so poprečno vsake tri dni izstrelili z Zemlje v vesolje po en satelit ali drugo leteče telo.

Danes kroži okoli Zemlje množica satelitov. Točnega števila sploh ne vemo. Okoli Sonca kroži 18 umetnih planetov, ki jih je tja poslal človek. Mnogi od teh bodo krožili večno, dokler ne bo člo-

vek našel poti, da bi jih vrnil na Zemljo.

MESTA — UMETNI SATELITI

Uspehi pri raziskovanju vesolja in hiter razvoj znanosti in tehnike dajejo upanje, da bo človek v daljnji prihodnosti poletel na druge planete in tam tudi živel. Nekateri sovjetski znanstveniki so v koledarju osvajanju vesoljskega prostora in naseljevanja planetov predvideli, da bo človek stopil najprej na najbližje planete Luno, Mars in Venero. Človek bo izkoriščal sončno energijo, da bi spremenil atmo-

sfero teh planetov v tako, ki bo primerna za življenje človeka. Veliko težji problem pa se postavlja pred znanost za dosega oddaljenejših planetov našega sončnega sistema. Brez dvoma bo znanost v prihodnosti toliko napredovala, da bodo pošiljali v vesolje ogromne vesoljske ladje. Veliki umetni sateliti, na katerih bi živeli milijoni ljudi, naj bi krožili po vesolju.

Zadnja in najtežja etapa osvajanja vesolja, bi bila, kot pravijo znanstveniki, poskus zapustiti naš sončni sistem in doseči daljne še nezane galaksije in planete.

Priredila L. Mencinger

Energija iz »nič« ali perpetuum mobile

Beseda perpetuum mobile je latinskega izvora in pomeni »večno gibanje«, torej nekaj, kar bi se večno gibalo. To je idealen, praktično neizvedljiv stroj, ki bi se, potem ko bi ga spravili v gibanje, gibal neomejeno, ne da bi mu bilo treba pri tem dovajati energijo v kakršni koli obliki. Stroj bi nam delal večno, samo ob začetku bi potreboval toliko dela, da bi ga spravili v pogon. Že na primerih iz vsakdanjega življenja vemo, da je kaj takega nemogoče. Če hočemo, da nam stroj opravi neko delo, mu moramo pri tem dovajati energijo v kakršni koli obliki. Ura, ki nam kaže čas ne »teče« sama, ampak jo moramo vsak dan naviti. S tem ustvarimo zalogo prožnostne energije, ki se počasi pretvarja v mehansko, potrebno za premikanje kazalcev in pa premagovanje trenja v ležajih. V primeru, da smo uro pozabili naviti, se nam bo le-ta po določenem času ustavila. Kaj se v fiziki upira delovanju takega stroja? To je energetski zakon, ki nam pravi, da je zunanje delo, opravljeno na nekem telesu, enako spremembi skupne energije telesa. Možno je torej samo pretvarjanje energije iz ene oblike v drugo. Primer: če hočemo na kuhalniku zavreti vodo, potrebujemo toploto, ki jo dobimo tako, da vključimo kuhalnik, s tem pa se bo električna energija pretvorila v toploto. Milin, kakršnega so včasih uporabljali za mletje moke, je delal samo takrat, kadar je prek mlinskega kolesa tekla voda. Energija, ki jo je s seboj prinašala tekoča voda, se je pretvarjala v mehansko, ki so jo potem izrabili za mletje moke.

Ta neizpodbitni zakon fizike nam torej dokazuje, da je obstoj takega stroja nemogoč, kljub temu pa so skozi stoletja rodile razne ideje in je bilo narejeno veliko strojev, ki naj bi si zaslužili naslov »večno delujočega stroja«, končni učinek

pa je bil pri vseh enak in vedno porazen. Med temi graditelji niso bili samo neuki ljudje, bilo je tudi veliko takih, ki se ukvarjali z znanostjo in so o fiziki že marsikaj vedeli.

PRVI KORAKI

Prve ideje o perpetuum mobile so se rodile najbrž že zelo zgodaj. Prvi ohranjeni zapis iz leta 1245 pa nam priča o načrtu francoskega avtorja. Sestavljen je bil iz kolesa, ki je imel na obodu na gibljivo pritrjenih ročkah obsežne uteži. Ko se kolo zavrti v narisani smeri, uteži na desni obvisijo na obodu kolesa, uteži na levi strani pa se prevržejo navzdol in s tem povzročijo, da deluje teža uteži na večji razdalji od osišča kolesa kot pa na desni strani. To in pa še dodatni sunek zaradi prevračanja uteži naj bi povzročilo, da bi se kolo še naprej vrtele v narisani smeri.

Ta razlaga pa je zadostovala samo »konstruktorju« tega stroja, stroj sam se je že po nekaj vrtljajih ustavil. Na kaj je pozabil avtor tega »večnega stroja«? Na ravnotežje koles in pa na trenje. Sistem uteži, ki se prosto giblje, se bo po določenem času postavil v ravnotežje, da leva stran ne bo več prevesila desne strani. Poleg tega se z gibanjem v osišču kolesa pojavi zaviralna sila — sila trenja, ki nasprotuje vrtenju kolesa. To silo prav dobro poznamo v vsakdanjem življenju in se nam vedno pojavlja tam, kjer se tarata dve ploskvi. Tak je bil žalosten konec prvega modela perpetuum mobile.

Minula so stoletja in svet so prevečela nova in nova odkritja. Iznašli so parni stroj, pojavile so se prve ladje na parni pogon, prve lokomotive so si utirale pot in v Ameriki so zasvetile prve žarnice, ki so uporabljale električno energijo. Električna je nastopila svojo zmogovitost, iznašli so stroj, ki je pretvarjal električno energijo

pa je bil pri vseh enak in vedno porazen. Med temi graditelji niso bili samo neuki ljudje, bilo je tudi veliko takih, ki se ukvarjali z znanostjo in so o fiziki že marsikaj vedeli.

Prve ideje o perpetuum mobile so se rodile najbrž že zelo zgodaj. Prvi ohranjeni zapis iz leta 1245 pa nam priča o načrtu francoskega avtorja. Sestavljen je bil iz kolesa, ki je imel na obodu na gibljivo pritrjenih ročkah obsežne uteži. Ko se kolo zavrti v narisani smeri, uteži na desni obvisijo na obodu kolesa, uteži na levi strani pa se prevržejo navzdol in s tem povzročijo, da deluje teža uteži na večji razdalji od osišča kolesa kot pa na desni strani. To in pa še dodatni sunek zaradi prevračanja uteži naj bi povzročilo, da bi se kolo še naprej vrtele v narisani smeri.

Ta razlaga pa je zadostovala samo »konstruktorju« tega stroja, stroj sam se je že po nekaj vrtljajih ustavil. Na kaj je pozabil avtor tega »večnega stroja«? Na ravnotežje koles in pa na trenje. Sistem uteži, ki se prosto giblje, se bo po določenem času postavil v ravnotežje, da leva stran ne bo več prevesila desne strani. Poleg tega se z gibanjem v osišču kolesa pojavi zaviralna sila — sila trenja, ki nasprotuje vrtenju kolesa. To silo prav dobro poznamo v vsakdanjem življenju in se nam vedno pojavlja tam, kjer se tarata dve ploskvi. Tak je bil žalosten konec prvega modela perpetuum mobile.

Minula so stoletja in svet so prevečela nova in nova odkritja. Iznašli so parni stroj, pojavile so se prve ladje na parni pogon, prve lokomotive so si utirale pot in v Ameriki so zasvetile prve žarnice, ki so uporabljale električno energijo. Električna je nastopila svojo zmogovitost, iznašli so stroj, ki je pretvarjal električno energijo

jo v mehansko — elektromotor, iznašli so tudi stroj, ki je delal obratno — pretvarjal je mehansko delo v električno — generator. Prav ob ta dva stroja pa se je spet spotaknilo mnogo ljudi z »fiksni« idejami o perpetuum mobile. Kaj so naredili? Povezali so os elektromotorja z osjo generatorja in spojili priključke motorja s priključki generatorja. Ko so naredili to, so pognali skupaj povezani osi; sedaj naj bi generator začel proizvajati električni tok, ki bi dalje pogajal elektromotor in tako naprej... Kakor vsi ostali, se je tudi ta model po nekaj vrtljajih ustavil. Poskušali so še in še z različnimi izboljšavami, konec je bil vedno enak. Vsi konstruktorji so pozabili na delo, ki se zapravlja za premagovanje sile trenja, ki se je pojavila v ležajih obeh strojev.

OB ZAKLJUČKU

Mnogo je bilo še takih primerov, v katerih so avtorji uporabljali razna fizikalna spoznanja, povsod pa so prezrli glavni zakon fizike, namreč, da dela iz nič ne moremo dobiti, kakor ga tudi ne moremo v nič zapraviti. Zakaj so zanimivi ti primeri? Kažejo nam blodnje človeškega duha, nemččen in primitiven boj proti neizprosni zakonom narave, ki jih ni ustvaril človek, ampak jih je ustvarila narava sama; človek jih je samo odkril in z njimi obrazložil procese, ki se dogajajo v naravi. Nemogoče je, da bi pričakovali, da nam bo današnji razvoj lahko omogočil izvedbo perpetuum mobile, kajti s tem bi se podrla pričevanja klasične fizike, lahko bi dejali, da je vse, kar smo do danes storili, laž. Kaj takega pa je absolutno nemogoče. Ne bo teorije, ki bi postavila današnji svet na glavo in zavrnila vse zakone, ki veljajo danes, velike pa bo še odkritij, ki bodo pripomogla k razkritju neraziskanih skrivnosti narave.

Jože Sirkovič

Kmetovalci, nabavite si traktor na kredit!

Podjetje AGROTEHNIKA export — import,
Ljubljana, Titova 38

vam nudi traktor znamke ZETOR 2011 s priključki

Dobava takoj ali v zelo kratkem času!

Kreditni pogoji:

- a) Polovico vrednosti in prometni davek plačate takoj ob podpisu pogodbe, ostanek pa najpozneje do 1. 4. 1969 v enem ali dveh obrokih po dogovoru, obrestna mera 8 % letno.
- b) Kot jamstvo izročite Agrotehniko bianco-solo me-nico, potrdilo pristojne občinske skupščine o višini katastrskega dohodka in potrdilo Zavarovalnice o vinkulaciji traktorja v korist Agrotehniko.

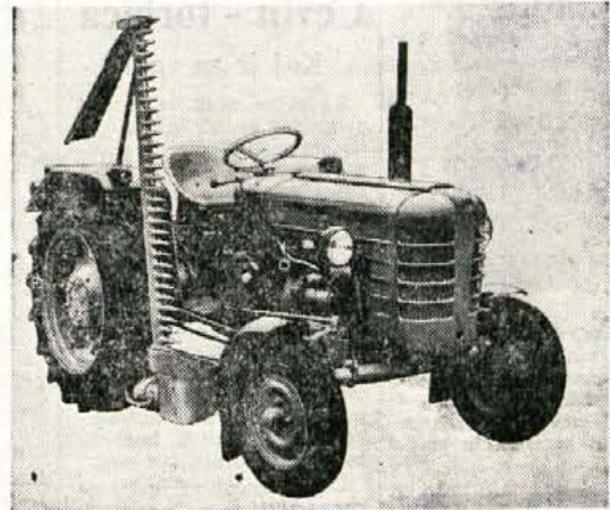
ZAHTEVAJTE PONUDBE
IN NAVODILA pri

Agrotehnika Ljubljana

Titova št. 38

TER POSLOVALNICAH:

Celje, Aškerčeva 19, Maribor Meljska c. 5
ter Murska Sobota in Ljutomer



NOVOST — KVALITETA — PRAKTIČNO

sodobna obloga za pod
TAPISOM

na zalogi v naši poslo-
valnici
MANUFATURA
Lesce, oddelek
DEKORATIVA —
v skladišču pohištva

TRGOVSKO PODJETJE



murha
L E S C E

Od 1. 10. dalje **RAZPRODAJA** Industrija konfekcije

Nudimo vam ugoden nakup ženske, moške in otroške konfekcije

Vsak kupec, ki kupi za 1300,— N din, dobi brezplačno praktično darilo
— volneno odejo

V NOVO JESEN V NOVEM OBLAČILU

Modni kroji in barve bodo vaše zadovoljstvo
in naš ponos

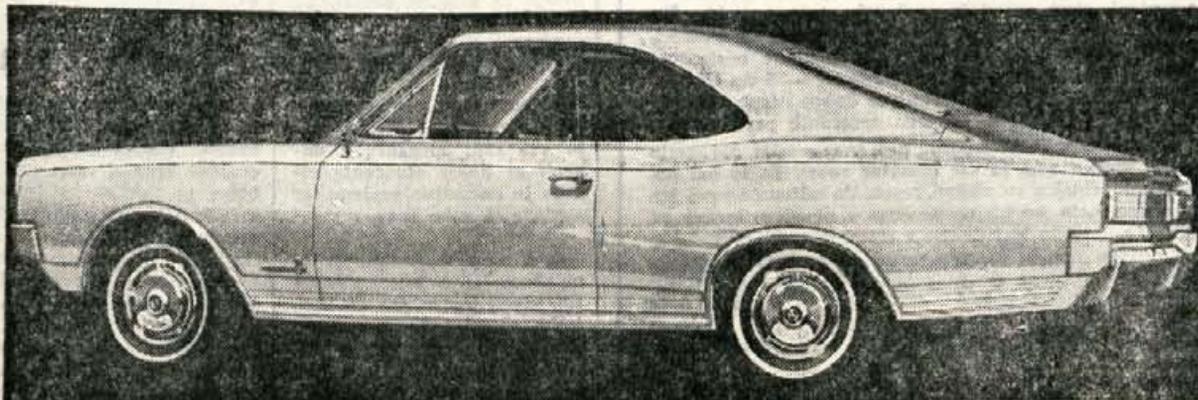


Modna oblačila Ljubljana

OBISČITE NAŠE PRODAJALNE

v Ljubljani, v Kranju, Cesta JLA 2, v Celju,
Zalcu, Zireh in Slovenskih Konjicah.

Oplov program v letu 1967



Opel Kadett
Opel Rekord
Opel Commodore
Opel Kapitän
Opel Admiral
Opel Diplomat

INFORMACIJE:

**AVTOTEHNA
LJUBLJANA,**
Titova 25, tel. 318-022



Takole krojen plašč s kombinacijo krzna zelo lepo pristaja ženskam z nekoliko močnejšo postavo. Pokrivalo — kučma je seveda iz enakega krzna kot ovratnik in manšete.



Plašč iz kamelhar ali podobnega blaga v svetlih barvah, ki ga lahko oblečete tudi v hladnih jesenskih dneh.

Osvežila vas bo samo kava

Loka

Škofja Loka

Domača zdravila

JANEŽ — Uporabljamo ga kot čaj zoper vetrove, predvsem pri otrocih. Ostranjuje lažje želodčne bolečine in nasploh blaži želodčne težave.

POPER — Uredi prebavo, v malih količinah je primeren za izboljšanje okusa jedi, ne priporočamo pa ga pri dietni prehrani.

DATELJNI — Pri nespečnosti delujejo pomirjevalno,

Čevlji - torbica

Kaj je za vas?

Za polne noge so idealni polgloboki čevlji. Zaprta obutev, ki sega do gležnjev, odpravlja vtis stebraste noge, zoper tega pa se borijo vse tiste žene, ki imajo precej močne noge. To se pravi, da se je treba izogibati odprtim čevljem in tankim petam. Če imate močne noge, nosite športne čevlje ali mokasine z debelo peto, ki je visoka 4 do 7 centimetrov. Ne obujte tudi čevlja, ki ima za okras pentlje, verižice, resice, sponke. Visoki škornji bodo še bolj poudarili debelost nog.

Če ste močni, ne nosite ne premajhnih in ne prevelikih torbic, kljub kakršnikoli modi. Najboljše torbice so ravne, elegantnih oblik v obliki pisma. In barva torbice: nikoli rdeča, bela ali pisanih vzorcev.

ker vsebujejo mnogo sladkorja. Pomirijo živce in vplivajo na dober spanec.

HRUŠKE — pospešujejo rast kosti in so dobre zoper rahitis, ker vsebujejo apno in sol.

FIGE — Uporabljamo jih zoper revmo, prsni katar, zaprtje, jetrne in žolčne težave. V mleku namočene fige, narezane in potem dušene, so odlično sredstvo pri zobnih in ustnih oteklinah. Če jih prekuhamo, pa jim moremo uporabiti pri vnetju grla za grgranje.

KUMARE — Kisle so priporočljive za sladkorno bolne, ker znižujejo sladkor v urinu. Uporabljamo jih tudi — kuhane ali solate — zoper zaprtje, ledvično vnetje, vodeniko in klimakterij.

RDEČA PESA — Sok surove rdeče pese imenujejo ljudje »penicilin«, ker je odlično sredstvo zoper vročino. Če ni takoj pri roki zdravnik, si lahko pomagamo s peso.

KISLA REPA — V starih časih so kisljo repo imenovali »doktor«, ker v hišo, kjer so jedli veliko kisle repe, ni nikoli prišel zdravnik; ni ga bilo treba. Kisla repa vsestransko zdravilno vpliva na telo, predvsem pa na mehur in ledvice.

Gibi, ki razkrinkavajo

Za človeka, ki med premišljevanjem, branjem ali pogovorom podzavestno ponavlja nekatere značilne gibe, pravimo, da je živčen. Ti mehanični gibi pa lahko razkrijejo tudi še kaj drugega. Na primer delček človekovega značaja... Tako zatrjujejo nekateri psihologi.

Bi radi spoznali svojo »skrivnostno« plat in se pozabavali na račun svojega drugega »jaza«? Potem preberite spodnjih šest odstavkov, in morda se boste »odkrili«!

1. Nenehno tlačite prst med ovratnik in vrat. To dela človek, ki zbira pogum za kakšno dejanje. Pomeni, da ste strahopetni predvsem na ljubezenskem področju in zelo občutljivi za tuje mnenje o sebi. Preplašite se hitreje, kot je to potrebno in potrebujete veliko časa, da se ponovno zberete in umirite.

2. Popravljate lase. Ali počnete to, kadar bi se radi zbrali za delo? Tako izražate svoje hrepenenje po uspehu in hkrati svoje samoljublje. Zelo ste zadovoljni sami s seboj; tudi takrat, ko niste povsem prepričani o svoji moči.

3. Grizete nohte. Ta gib, za psihologe je še v precejšnji

megli, vas odkriva kod nezadovoljstva in človeka, ki vedno krivi sebe za svoje življenjske neprijetnosti.

4. Igrate se z elastiko. Ključ vam je pri roki. Vi ste človek nemirnega značaja; boleilate za notranjo osamljenostjo in čutite potrebo po večji ljubezni in zaščiti. Hitro vas premagajo napadi melanholije, ki se menjujejo z ognjemeti prav otroške radosti in veselja.

5. Grizete ustnico. Nekaj je v vas, kar vas silí v nenehno napetost. Največkrat gre za neodločnost, ki more ohromiti vašo aktivnost. Nenehno se prepričujete, da imate prav in da ste nepogrešljivi.

6. Grizete svinčnik. Duševno se še vedno niste ločili od svojega šolskega obdobja, se pravi, da je v vas še nekaj deškega, zlasti na sentimentalnem področju. Sicer pa ste prav na rahlo tudi napačnega značaja in težko priznavate, da nimate prav. Prepričani ste, da vse drugi grešijo, le vi nikoli!

Če ste se odkrili v teh šestih odstavkih, ne povejte tega nikomur! Sicer pa gre predvsem za šalo...

Pedagog svetuje

Kaj z otrokom, ki se težko uči?

Nekateri starši in šole imajo vse šolsko leto težave z otroki, ki niso razumsko dosegli in se ne morejo uspešno učiti in normalno obnašati. Tem učencem, ki jih je približno 25 odstotkov, kot trdi znani angleški strokovnjak Cyril Burt, manjka inteligenca. Zanje pravimo, da so zaostali v učenju.

Z zaostalim učencem je treba tako v šoli kot doma ravnati drugače. Otrca ne smemo poniževati in kaznovati. Slabe ocene v šoli in hude kazni doma niso spodbudne, medtem ko prijateljski nasveti, razumevanje in pomoč otroka ohrabrita.

Takoj ko predavatelj v šoli pove staršem, da se njihov otrok težko uči in znatno zaostaja za svojimi sovrstniki,

je treba zanj poskrbeti. Pomagali naj bi šolski psiholog, center za socialno delo ali posvetovalnica za starše. Starši naj bodo z otrokom, ki ima težave pri učenju, izredno pazljivi. So primeri, da starši, ki ne vedo, kako je treba ravnati z otrokom, sami pripomorejo, da otrok postane še bolj nervozen in razočaran. Pot do še slabšega obnašanja pa je pri takem otroku zelo lahka. Cesto postanejo ti otroci po krivdi drugih mladoletni prestopniki.

Če ima otrok brata ali sestro, ki se laže učita, starši ne smejo njega zato poniževati. Nasprotno, boljši brat ali sestra naj mu pomagata pri učenju. Na konkretnem primeru naj mu pokažeta, kako se reši posamezna naloga.

Skrivnosti dobrega oblačenja

Oblaciti se ni težko, težko je — dobro se obleči. Danes bi vas radi seznanili z nasveti za dobro oblačenje visoke in normalno grajene ter srednje in suhe žene.

● Visoka, normalno grajena žena je nekako idealen tip, zlasti kadar gre za krojaške in šiviljske storitve. Takšni ženi v bistvu vse pristaja; tudi oblačila, ki si jih ne morejo omisliti nizke in debele žene. Predvsem so to

tri četrtnski plašči, izraziti in večji detajli, močnejši vzorci. Visoka in normalno grajena žena si more izbirati barve po vsej barvni lestvici, seveda pa mora paziti na barvo svoje polti, las in oči. Najbolje ji pristajajo enobarvna blaga. Idealno oblačilo za takšno vrsto žene so srajčke, obleke, klasične salonge in športna obuvata z minimalnimi detajli, torbe za srednje ali velike. Zelo pristajajo tej vrsti žene hlače!

Kotiček za ljubitelje cvetja

Svetuje ing. Anka Bernard

Poskusite s siljenjem hiacint

Če želite pozimi občudovati bujne hiacinte, jih morate čimprej posaditi. Vrtnar jih je že posadil, vendar bo tudi vam siljenje ob upoštevanju nekaj pravil prav tako uspelo. Z smete pa ponovno siliti čebulic, ki so že lani pozimi cvetele, ker so izčrpane. Za siljenje so primerne le zgledne sorte hiacint, najboljše pa so za to pripravljene čebulice, ki jih dobite v Kranju pri hortikulturnem društvu. Čebulice hiacint posadimo najkasneje do konca oktobra v lončke ali zabojčke, plitve lončene skledje ali podobno, tako da se vrhovi čebulic vidijo iz zemlje, nato jih dobro zalijemo. Posode postavimo na hladno, najbolje je če jih za 8 do 10 tednov zasujemo v vrtu 30 cm globoko. Da jih pozimi lažje izkopljemo ter da posode niso blatne, jih obdamo s peskom ali mljko, nato šele zasujemo z zemljo. Po tem času mirovanja začnemo s siljenjem. Posode prenesemo v vrta v tople prostor. Poganjki pa morajo biti zatemnjeni, sicer razvijejo prekratka cvetna stebila. Ko zraste cvetno steblo do normalne velikosti, jih postavimo na svetlo da zacvetijo. Cvetno hiacinte postavimo po možnosti v hladnejši svetel prostor — 5 do 10° C — kjer bodo dolgo cvetele. Hiacinte dobro prenesajo tudi suh zrak s centralno kurjavo ogrevanih prostorov.

Čebulice pa lahko zacvetijo tudi brez zemlje, saj imajo razen vode v sebi še vse hranilne snovi. Za 10 dni postavimo čebulice na vlažen pesek, da odženejo prve koreninice, nato pa jih prestavimo v plastični lonček za siljenje. Posodo napolnimo z deževnico, ki ji dodamo za nožev konic lesnega oglja, ki preprečuje gnitje. Med koreniniskim dnom čebulice in vodo mora biti 2 mm razdalje. Čebulice v vodni kulturi moramo prav tako siliti v temi. Posode naj bodo sprva v hladnem prostoru, šele po dobi mirovanja jih prenesemo na toplo.

Sšolskih Sklopi

Ukradeni Zvon

Brisli so tatovi, ki so ukradeni zvon. Najprej so prišli v otoko k Barom in so ukradeni k voz na dveh kolesih šli so po skrivni poti na tenart na selbi v cerkev in so odnesli zvon. Ta zvon so spustili na tla, zvon se je valil po hribu navzdol in se je vstavil v gradlno. So so tatovi prišli da zvana je bila zvon zbite na polovico ta zvon so vseno

Vam v pouk

»Kaj pa je to?« se boste vprašali. Nič drugega kot delček prispevka, ki nam ga je poslal učenec 7. razreda. Zelo vesel sem vaših prispevkov dragi pionirji, moram pa priznati, da nas je tale nekoliko razočaral. Če ga malce pogledate, v njem kar mrgoli napak, ki jih učenec 7. razreda ne bi smel več napraviti. Upamo, da jih boste hitro našli.

Na Bledu

V nedeljo zjutraj smo se odpravili na Bled. S seboj smo vzeli nekaj hrane in denarja ter odšli na avtobusno postajo v Kranju. Ko je prišel avtobus, smo vstopili in se usedli prav na prve sedeže. Sedela sem pri oknu. Ko smo se peljali, sem občudovala Gorenjsko in njeno naravo. Prišli smo na Bled. Izstopili smo in se napotili k jezeru. Nekaj časa smo si ogledovali jezero, potem pa smo odšli na grad. Tu smo se odpočili in se malo okrepili. Hrano smo imeli s seboj, kupili smo le pijačo. Šli smo tudi v blejski muzej. Po dolgem ogledovanju na gradu, smo se napotili nazaj. Ustavili smo se pred čolni, ki so vozili ljudi na otok. Prosila sem mamo, da bi se tudi mi popeljali. Ustregla mi je. Na otoku smo si ogledali staro cerkev in druge zanimivosti. Žal je čas zelo hitro minil, bilo je že pozno popoldne. Napotili smo se s čolnom nazaj in potem z avtobusom domov. Ta izlet mi bo ostal dolgo v spominu.

Krista Šiler, 4. a,
osnovna šola
France Prešeren
Kranj

Pionirska plesna šola

Tudi letos sem se vpisala v pionirsko plesno šolo, ki jo obiskujejo učenci višjih razredov vseh kranjskih šol. Pouk imamo enkrat tedensko v dveh skupinah, dopoldne in popoldne. Učimo se vse plesne, od najnovejših do valčkov in četvorke. V plesni šoli pa ni na sporedu le učenje novih plesov, ampak tudi

marsikaj zvezo o lepem vedenju in obnašanju v družbi.

Za praznovanje novega leta bo v prostorih naše plesne šole v delavskem domu tekmovanje v plesu med obema skupinama. Ob koncu šolskega leta pa bodo naši najboljši plesni pari nastopili na tekmovanju v družabnih plesih za osnovne šole Slovenije. Najboljši bodo imeli dovolj priložnosti, da se uveljavijo.

Plesna šola nam poleg koristnega znanja nudi tudi razvedrilo, saj se tam srečamo z učenci različnih šol in iz raznih razredov. Lahko se pomenimo kaj je novega v šoli, o naših profesorjih in o življenju v prostem času.

Tako koristno porabimo nekaj prostega časa za družabni ples, ki spada k splošni izobrazbi vsakega mladca in mladinke.

Majda Kne, 8. b,
Osnovna šola
Simon Jenko, Kranj

Nabirala sem gobe

Bil je lep jesenski dan. Z očkom sva se dogovorila, da greva nabirat gobe. Z avtobusom sva se peljala do Zg. Bitnja. Sva sva skozi prijetno vasico in prispela v gozd. Očka me je opozoril, naj dobro gledam, drugače ne bom opazila gob. Nisem dolgo hodila, ko sem stopila na nekaj mehkega. Skoraj bi zakričala, ko sem zagledala poleg sebe dve lepi črni glavici, jurčka. Z veseljem sem ju odtrgala, hudo pa mi je bilo za tistega jurčka, ki sem ga pohodila. Potem sem bolj pazila. Ko sva nabrala dovolj gob, sva odšla domov.

Nada Križnar, 4. raz.,
osnovna šola
France Prešeren
Kranj

Na morju

Neko soboto sem šla s starši v Koper. Peljali smo se z avtobusom. Vožnja je bila zelo dolga in neprijetna, ker je bil avtobus poln potnikov. Med vožnjo smo videli veliko zanimivih stvari. Bliže smo bili Kopru, več je bilo nasadov vinogradov, breskev in fig. Zelo sem bila vesela, ko sem prvič zagledala morje. Ko smo v Kopru izstopili, smo šli najprej v pristanišče, kjer je bilo veliko ladij in čolnov. Prenočili smo pri sorodnikih. V nedeljo smo si ogledali mesto, ki ima veliko zanimivosti. Popoldne smo se odpeljali domov.

Sonja Lukanc, 4. a,
osnovna šola
France Prešeren
Kranj

Izlet v Bašelj

Domenili smo se, da gremo v Bašelj. Tam imamo nad vasjo ob poti na Storžič letno hišico.

Zjutraj, ko je še nad Kranjem ležala megla, smo se že vozili proti Bašlju. Proti Preddvoru je megla popolnoma izgubila in videl se je od sonca obsijan Storžič. Zadnji del poti, ki smo jo morali prehoditi peš, je bil zelo lep. Pot nas je vodila mimo pašnikov, kjer se je že na vse zgodaj pasla živina. Mladi pastirski mojhi let so se lovili, da jim ne bi bilo dolgčas pri svojem delu. Med listjem smo našli veliko kostanja.

Očka je dobil tudi nekaj gob. Pri zadnjem kmetu smo se malo ustavili, nato pa nadaljevali pot proti naši koči.

Okoli hišice, sredi borovega in macesnovega gozdička, ki je na eni strani posekan, da nam nudi dovolj sonca in zatija, smo se lahko ves dan sončili. Očka je med drevesi napel mrežo, da sva se lahko s sestro gugal. Čeprav sem bila od celodnevne tekanja utrujena, mi je bilo vseno težko spet iti v Kranj.

Marjanca Mihelčič, 4. a,
osn. šola France Prešeren
Kranj



V LADJI JIH JE ČAKALO PRESENEČENJE.

NAŠE OBLEKE!
TOLE PA NI DOBRO!
KAJ BO, ČESO NAM
ČRNCI KAJ POKVARILI.

ŠKODA!
NOBENEGA OROŽJA NIMAMO,
DA BI SE BRANILI.

SAJ ŠE VSEH
PREDALOV NISMO
PREGLEDALI!

KO SO SE VRAČALI K
LADJI, JE BIL VSE
POŠTENO STRAH.

PO KRATKEM ISKANJU SO V ENEM IZMED PREDALOV NAŠLI ČUDNE PREDMETE. PODOBNI SO BILI NEKAKŠNIM MAJHNIM PIŠTOLAM.

VŽIGALNIK
ALI
PA STRAŠILNA
PIŠTOLA ZA
OTROKE BO.



V nekaj stavkih

● **KRANJSKA GORA** — Jeseniško komunalno podjetje je pred dnevi začelo urejati središče Kranjske gore. Pred novim poslovnim središčem in hotelom Vitanc bodo uredili kanalizacijo in pripravili vse potrebno, da bo kasneje Cestno podjetje lahko položilo asfalt tudi skozi središče naselja. Od Natorja do bencinske črpalke pa bodo namestili novo javno razsvetljavo.

● **Bled** — Delovna enota podjetja Vino Kranj na Bledu polni steklenice oranžade in kokte s posebnim strjem. Poleti so polnili steklenice v dveh izmenah, od 15. septembra pa se še dopoldne. Letos plana prodaje niso dosegli, ker je bil nekoliko večji kot lanski, vendar pa so prodali več alkoholnih in brezalkoholnih pijač kot lani. Do konca septembra so napolnili 2.380.000 steklenic oranžade in kokte, do konca leta pa pričakujejo, da bodo napolnili 2.500.000 steklenic. Pri polnjenju steklenic so zaposlene samo ženske, poleti pa tudi študentje.

● **Jesenice** — Jesenicam že dolgo primanjkuje pitne vode. Lani so delavci gradbenega podjetja Sava položili cevi od Peričnika pa do porušenega mostu pri Mojstrani. Letos spomladi ni bilo denarja, zato so z delom začeli šele avgusta.

● **JESENICE** — Nova žična valjarna na Belskem polju pri Jesenicah je v glavnem že dograjena. Od časa do časa že poskusno valjajo žico. Prejšnji teden so iz valjarne prepejali v hladno valjarno v Hrenovico 18 ton valjane žice.

● **Kamnik** — Na Perovem je bila brv čez Bistrico tako slaba, da so jo morali podreti. Za pešce, med katerimi je največ delavcev in dijakov, so zgradili zasilen prehod, ki pa ga je narasla voda odnesla. Tako morajo pešci zdaj napraviti do 3 km po ovinku čez most v Novem trgu. Te dni pa so začeli delati namesto brvi nov most, ki bo skoro 2 metra širok in bo služil tudi za prevoz z lažjimi vozili.

● **KRANJ** — V Gorenjskem muzeju v Kranju je odprta stalna muzejska zbirka s področja arheologije, kulture zgodovine in ljudske umetnosti, galerijska zbirka akad. kiparja Lojzeta Dolinarja in občasna razstava del absolventov Akademije za likovno umetnost v Ljubljani. V Galeriji v Prešernovi hiši razstavljata akad. slikar Drago Hrvacki in akad. kipar Dušan Tršar. Občasne razstave so odprte vsak dan od 10. do 12. ure in od 16. do 19. ure. Stalne zbirke pa ob nedeljah, ponedeljkih, sredah in sobotah ob istem času.

● **Jesenice** — Delovne organizacije jeseniške občine so v letošnjem obdobju januar—avgust bolje izkoristile razpoložljivi delovni čas, in sicer za 1,3 odstotka. Manj so imele odsotnosti zaradi bolezni in tudi zaradi skrajšanja zastojev v proizvodnji. V tem obdobju so imele tudi okrog 140.000 manj nadur kot lani, ko so jih imeli kar 1.132.000.

● **Jesenice** — Po podatkih občinske uprave na Jesenicah je trenutno vključenih v uk 254 vajenk in vajencev v družbenem in zasebnem sektorju. Od tega je 108 deklet. V trgovini je med 80 vajenci kar 55 deklet, v gostinstvu 12, frizerski obrti 14 in krojaštvu 18 deklet. V družbenem sektorju obrti se učijo 203 vajenci, 51 pa jih je v zasebnem sektorju.

● **Kranjska gora** — Potok Pišenca, ki izvira pod Prisanikom, se v Logu pri Kranjski gori izliva v Savo. Ob nalihvih zelo naraste, in nosi s seboj ogromno glin, peska in kamenja, zato so delavci podjetja Hudournik iz Kranjske gore Pišenco pri Požarju pregradili z visokim jezom. Za jezom je nastalo lepo jezerce.

● **LESCE** — Letošnje poletje je bil prostor ob Sobčevem bajerju v Lescah vedno poln turistov. Zadnje goste je pregnalo septembrsko deževje, tako da Sobčev bajer sedaj sameva. Zaradi dvignjene zapornice voda sproti odteka. Kopalniške naprave so dobro ohranjene, vendar bodo spomladi potrebna manjša popravila.

● **Bled** — Letos je Cestno podjetje Kranj na nekaterih mestih popravljalo glavne ceste od desnega brega Save do Bleda. Cesto so razširili in ublažili ovinke. Pred kratkim pa so jo prekrili še z 10 cm debelo asfaltno prevloko. Ta se začne malo pred ocepom ceste za Sobec pa do Bleda. Asfaltna plast ni enakomerna, tako da vozila pri vožnji neprijetno trese.

● **GORENJSKA** — Prejšnji teden so kmetje na Gorenjskem hiteli pospravljati zadnjo otavo, deteljo, korenje in peso. Tudi zelje so že naribali ter natlačili v sodove. Delavci kmetijske zadruge Jelovica so na njivi, severozahodno od Lesc, pospravili koruzo v silažo. Pospravili so jo prav v času, ko je najbolj hranljiva. Na Gorenjskem letos ni bilo dosti koruze.

Na Jesenicah razpravljajo

Ali naj na Jesenicah prekopljemo padle borce?

Zelimo mnenja borcev, svojcev padlih, urbanistov in prebivalstva z jeseniškega območja — Kam premestiti spomenik NOB, ki stoji nasproti jeseniške železniške postaje?

Komisija za razvijanje tradicij NOB občinskega odbora ZZB NOV Jesenice je na zadnji seji sklepala razen drugih zadev tudi o ureditvi grobišč padlih borcev NOV in žrtev fašističnega terorja s področja Jesenic, Javornika, Koroške Bele in Blejske Dobrave. Razpravljali so tudi o primerčnosti lokacije sedanega spomenika NOB glede na spremenjeni program gradnje pred železniško postajo.

Glede prekopa padlih borcev s pokopališča na Jesenicah, Koroški Beli in pokopališča poleg cerkve na Blejski Dobravi (na teh pokopališčih ne pokopujejo več umrlih, temveč na novem pokopališču na Blejski Dobravi. Stara pokopališča bodo sčasoma odstranili, oziroma prostor uporabili in preuredili za druge namene) je komisija za razvijanje tradicij NOB izdelala osnutek predloga v treh možnih rešitvah.

Po prvem predlogu naj bi obstoječe grobišče padlih borcev NOV in žrtev fašističnega terorja na Jesenicah ostalo tam, kje je. V tem primeru bi morali grobišče arhitektonsko obogatiti in tako preurediti, da bi predstavljalo primerno oddolžitev jeseniškim revolucionarjem, borcem NOV in žrtvam fašističnega terorja.

Z odstranitvijo grobov vseh drugih umrlih bi nastal na tem prostoru lep in primeren park. Na starem pokopališču naj bi ostala tudi kapela-spomenik, posvečena padlim vojakom iz prve svetovne vojne in vojnim ujetnikom raznih narodnosti. Ohranili naj bi tudi spomenik ponesrečenim delavcem karavanškega predora. Tako bi staro pokopališče na Jesenicah preuredili v park, v katerem bi ostala tri spominska obeležja, in sicer grobišče padlih borcev, kapela padlim vojakom iz prve svetovne vojne in spomenik ponesrečenim delavcem karavanškega predora.

Drugi predlog predvideva, da bi padle jeseniške borce in žrtve fašističnega terorja prekopal v skupno grobnico oziroma na skupni prostor novega pokopališča na Blejski Dobravi. Prostor naj bi primerno uredili.

Tretji predlog predvideva prekop vseh padlih borcev in žrtev fašističnega terorja s pokopališč na Jesenicah, Koroški Beli in Blejski Dobravi na novo pokopališče na Dobravi. Prostor za grobnico naj bi bil nad samo vzpetino nad sedanjim novim pokopališčem. V skupni grobnici naj bi bili padli razporejeni po posameznih skupinah iz vsake vasi posebej ali pa bi bili padli pokopani po skupinah

(borci, talci) v več skupnih grobiščih.

Obenem naj bi uredili spomeniško obeležje streljanim talcem na Koroški Beli, ki ga moramo zaradi zgodovinsko spomeniškega interesa zavarovati, in urediti. Odločiti se tudi moramo, ali naj teh prvih pet talcev pustimo na kraju, kjer so bili ustreljeni ali pa naj jih tudi prekopljemo. Pri tem moramo upoštevati, da je ob tem obeležju vsako leto komemoracija in da je v spomin dan streljanja talcev obenem krajevni praznik Javornika in Koroške Bele.

Razumljivo je, da bo akcija terjala sodelovanje vseh političnih, družbenih in gospodarskih organizacij, posebno pa domačinov in svojcev padlih. Zato komisija za razvijanje tradicij pri občinskem odboru naproša vse občane, naj s svojimi predlogi in mnenji pomagajo rešiti to zadevo.

Dan slovesa na kamniških Žalah

Redko se primeri, da bi bili v Kamniku trije pogrebi na en dan. To pot je bilo to v torek. Najprej so položili v rodbinsko grobnico upokojenega odvetnika dr. Frančeta Trmpeža, ki je še pretekli mesec v krogu lovskih tovarišev praznoval 80-letnico. Predsednik kamniške lovske družine Oskar Grzinč se je v toplih besedah poslovil od soustanovitelja in organizatorja lovskega v Kamniku. Dr. France Trmpež je bil velik ljubitelj narave in vzgojitelj mlajše generacije lovcev.

Potem so pokopali 10-letnega Stanka Veisa, učenca 4. razreda osnovne šole Tomo Breje. V brezskrbni igri je po neprevidnosti prišel pod avto in nato v bolnišnici umrl. Pretresljivo je bilo slovo ob odprtem grobu, ki so ga sošolci zasuli s cvetjem.

Mrak se je že spuščal na kamniške Žale, ko se je deloval kolektiv industrijskega kombinata Svit poslovil od svojega najstarejšega člana

Na prostoru, kjer stoji spomenik NOB, že zidajo novo stanovanjsko poslovno stavbo. Spomenik je potrebno čim prej prestaviti na drugo mesto. Toda kam? Nekateri menijo, naj bi ga prestavili pred sedanjo gimnazijo. Primerno preurejen in obogaten z arhitektonsko ureditvijo celotnega Cufarjevega trga, bi mogoče dal pravo podobo o velični borbe jeseniških revolucionarjev in borcev NOV.

Če pa bi prekopal padle borce s pokopališča na Jesenicah, Koroški Beli in Blejski Dobravi na novo pokopališče, bi morda kazalo spomenik pred železniško postajo na Jesenicah prestaviti na to grobišče.

Tudi o tem vprašanju so različna mnenja. Občinski odbor ZZB NOV Jesenice pričakuje, da bodo tudi o tem vprašanju dali občani svoje mnenje.

Jože Vidic

Gustelina Snabi. Čeprav je bil star že 83 let, je še vedno do letošnje spomladi prihajal v tovarno, ure in ure posdal ob vretenu in oblikoval s svojimi spretnimi prsti toliko znane in proslavljene kamniške majolike. Majolike so bile njegova ljubezen. Morda bi danes v Svitu ne izdelovali več majolik, če se Gustelj Snabi ne bi toliko zavzel. Učil je mlade keramike in jih uvajal v delo, svoje bogate izkušnje je prenašal na kolektiv, ki se je šele začel organizirati. Zaprtil nas je strokovnjak, kakršnih je malo med nami. Že z 12 leti je v četovi delavnici pomagal oblikovati keramična izdelke. Kot pomočnik je obšel vse terene v Avstriji in Nemčiji in se z bogatimi izkušnjami vrnil v rojstni Kamnik. Čeprav je že davno stopil v pokoj, ni mogel strpeti brez dela. Trije govorniki so se v imenu tovarne Svit ploslili od svojega vzornega in nesebičnega učitelja.

● **JESENICE** — Na območju jeseniške občine je 98 zasebnih obrtnikov, 24 gostilničarjev in 26 avtomobilskih prevznikov. Poleg tega je še 120 oseb, ki mimo svoje zaposlitve opravljajo še obrt kot postranski poklic. Kljub temu so nekatere vrste obrtne dejavnosti še slabo razvite. Skoraj ni ključavničarjev in mehanikov ter vodovodnih instalaterjev. — Glede na vedno večjo uporabo gospodinjstskih strojev in naprav, radio in TV sprejemnikov, manjka ustreznih obrti tudi na tem področju. Slabo je razvita tudi zidarska in tesarska obrt. Tovrstne storitve dopolnjujejo osebe, ki opravljajo obrt kot postranski poklic.

Prevelika hitrost

V ponedeljek, 16. oktobra, okrog sedme ure zvečer se je na cesti IV. reda pri Stiški vasi pripetila hujša prometna nesreča. Voznik osebnega avtomobila KR 59-20, Andrej Rozman, rojen 1933, iz Kranja, je vozil z veliko hitrostjo iz Stiške vasi proti vasi Apno. Ko je zaviral, ga je zaneslo pod cesto, kjer je peljal še 25 m po njivi in se zaletel v hlod. Avtomobilu je odtrgalo kolo, tako da je obležal na desnem boku. Voznik ni bil ranjen, škode pa je za 3000 N dinarjev.

Neprevidno prehitavanje

V torek, 17. oktobra, se je na Ljubljanski cesti v Kranju pripetila hujša prometna nesreča. Marina Drašič, rojena 1940 iz Ljubljane je v osebnem avtomobilu LJ 654-69 prehitela tovornjak. V tem trenutku je iz nasprotne smeri pripeljal osebni avto LJ 657-40, ki ga je vozil Anton Malovašič iz Ljubljane. Med voziloma je prišlo do trčenja. Materialne škode je za 5500 N dinarjev.

Neprimerna hitrost

V torek zvečer se je na cesti III. reda v vasi Podgora pripetila lažja prometna nesreča. Voznik osebnega avtomobila LJ 424-47 Jože Litropen, rojen 1934, je vozil iz Trebije proti Gorenji vasi. Zaradi neprimerne hitrosti ga je v levem nepreglednem ovinku zaneslo na levo v obcestni zid tako, da se je prevrnil in obstal na strehi. Voznik ni bil ranjen. Škode na vozilu je za 2400 N din.

Vinjen kolesar

V četrtek, 19. oktobra, se je okoli 21. ure na cesti II. reda Bled-Lesce v Betinskem klancu pripetila hujša prometna nesreča. Kolesar Alojz Potočnik, rojen 1937, z Bleda se je vinjen peljal proti domu. Ko ga je prehitel avtobus KR 94-36, voznik Srečko Sorli, je kolesar omahnil in pri tem zadel s komolcem v avtobus. Pri tem ga je vrгло s kolesa in se je na cesti huje poškodoval. Odpeljali so ga v jeseniško bolnišnico.

Nesreča v Vrbi

V četrtek, 19. oktobra, ob 13. uri se je na cesti I. reda pri Vrbi na Gorenjskem zgodila hujša prometna nesreča. Voznik kombija Ivan Remic, rojen 1936, je vozil v smeri proti Jesenicam. V Vrbi mu je nenadoma iz neznanega vzroka skočila pred avtomobil Marija Zupan, rojena 1897 iz Vrbe. Hudo ranjeno s kompliciranim zlomom noge in pretresom možgan so jo odpeljali v bolnišnico.

Nepreviden pešec

V sredo, 18. oktobra, se je pripetila na cesti I. reda na Jesenicah huda prometna nesreča. Voznik dostavnega avtomobila KR 89-23 Milan Vidmar je vozil z Jesenic proti Potokam. Pri kilometrskem kamnu št. 22 je nenadoma prečkal cesto Grvala Fazlija, rojen 1900. Kljub zaviranju ga je avtomobil zadel in zbil po cesti. Pešec se je pri nesreči hudo ranil.

Ukradel avtomobil

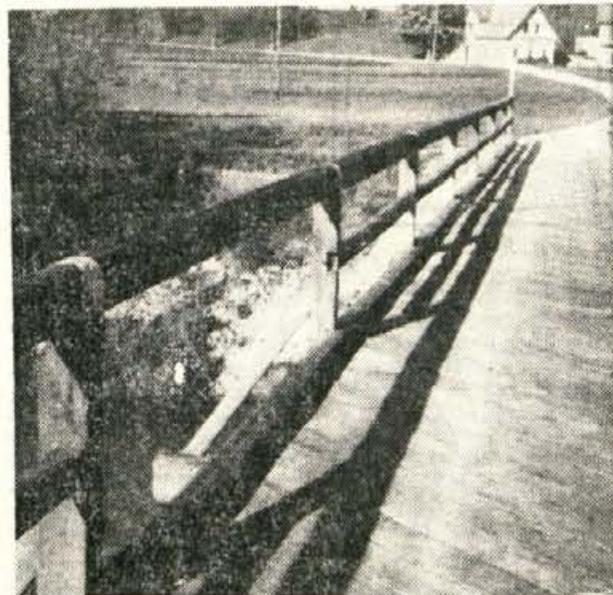
V petek, 20. oktobra, malo pred 1. uro ponoči je bila stalna služba obveščena, da so v Ljubljani ukradli osebni avtomobil LJ 509-61. O tatvini je bila takoj obveščena nočna prometna patrila, ki je tatu ob enih ponoči ujele na voznji proti Kranju. Avto je ukradel Rudolf Wilmann, rojen 1941 iz Ljubljane.

Trčenje na sredini ceste

V nedeljo se je ob 16.45 na cesti III. reda v Novi vasi pri Radovljici pripetila težja prometna nesreča. Voznik Vlado Potočnik, rojen 1936, je zaradi neprimerne hitrosti zapeljal na sredino ceste. V tem trenutku mu je iz nasprotne smeri pripeljal Nikolaj Jamnik v osebnem avtomobilu KR 93-46 tudi nekoliko po sredini ceste. Trčenje je bilo neizbežno. Pri nesreči sta bila laže ranjena Vlado Potočnik in njegov sin. Škode na avtomobilih je za 6000 N din.

Ni upošteval prednosti

V četrtek, 19. oktobra, ob 15. uri se je na cesti III. reda Skofja Loka-Jeprca zgodila hujša prometna nesreča. Voznik tovornjaka LJ 135-37 Dušan Turin, rojen 1938, je vozil iz Skotje Loke proti Jeprci. V Traškem grabnu mu je nasproti privozil mercedes z registracijo LJ 156-71, ki ga je vozil Franc Vrhunc, rojen 1928. Tovornjak ni upošteval prometnega znaka, ki daje prednost osebnemu avtomobilu. Na ozkem delu ceste je pri srečanju tovornjak zapeljal v desno, zadel ograjo na mostu in se zvrnil v 6 metrov globok jarek ob cesti. Pri nesreči ni bil ranjen nihče. Škode na vozilih je za 12.000 N dinarjev.



Most v Otočah. Majhna neprevidnost je lahko že usodna — Foto Perdan

Zahvala

Ob smrti našega dragega moža, očeta in starega očeta

Janeza Žuna

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili številne vence in cvetje in nam ustno ali pismeno izrazili sožalje. Zahvaljujemo se vsem sosedom za njihovo pomoč. Posebna zahvala duhovščini za zadnje spremstvo, pevcem iz Reteč za lepo petje doma in ob grobu, dr. Koširju in zdravstvenemu osebju bolnišnice Golnik za zdravljenje in lajšanje bolezní. Zahvaljujemo se tudi organizaciji ZB Godešič za lep poslovljni govor in častno spremstvo. Za izraze iskrenega sočutja vsem še enkrat prisrčna zahvala.

Zalujoči: domači

Godešič, 20. oktobra 1967

Zahvala

Ob izgubi naše drage mame

Frančiške Bidovec Sončnekove mame

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam izrazili sožalje. Posebno se zahvaljujemo zdravniku dr. Hriberniku za prizadevno zdravljenje, goriškemu župniku za poslovljne besede, trsteniškem župniku, sosedom, pevcem in vsem, ki ste jo v tako velikem številu pokropili in spremili na njeni zadnji poti; vsem, ki ste darovali cvetje, kolektivu in učencem Poklicne šole Kranj, Poslovljnemu združenju energetike SRS, SK Semenarni Ljubljana.

Njene hčerke in sinovi

Zalog pri Golniku, 19. oktobra 1967

Zahvala

Ob nenadni boleči izgubi nepozabnega očeta

Antona Langerholca

se iskreno zahvaljujem dr. Udirju, medicinski sestri Košnikovi, sorodnikom, posebno stricu dr. Colnariču in Zupanovim, sosedom, prijateljem, znancem za izrečeno sožalje in poklonjeno cvetje, g. župniku, upokojencem, ter vsem tistim, ki so mi v težkih trenutkih stali ob strani. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoča: hčerka Tončka z družino

Objava

Zvečer dne 18. 10. 1967 ob 22. uri je tuji državljan SAMI ŠARAF brez vzroka v vinjenem stanju napadel pred blokom v Kranju, Valjavčeva ulica 6 dve nepoznani dekletki. Eno je skušal spraviti na tla, druga pa mu je pobegnila in iskala pomoči. Vpiti je so slišali stanovalci bloka, ki so storilca prepoznali. Prosimo, da se obe neznaní dekletki zaradi potrebnih informacij javita na postaji milice Kranj.

PM Kranj

Radio

SOBOTA — 21. oktobra

8.08 Glasbena matineja — 8.35 Radijska šola za nižjo stopnjo — 9.25 Jugoslovanski majhni ansambli igrajo — 9.45 Iz albuma skladb za mladino — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 11.15 Kar po domače — 12.10 Simfonieta — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 S popevkami po Jugoslaviji — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Od melodije do melodije — 14.55 Kreditna banka in hranilnica Ljubljana — 15.20 Glasbeni intermezzo — 14.45 Naš podlistek — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Igramo beat — 18.00 Aktual-

Poročila poslušajte vsak dan ob 5., 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05., 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

nosti doma in v svetu — 18.15 Pravkar prispelo — 18.50 S knjižnega trga — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Vrtljak zabavnih zvokov — 20.30 Zabavna radijska igra — 21.08 Zvoki godal — 21.30 Iz fonoteke radia Koper — 22.10 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S plesom in pesmijo v novi teden

NEDELJA — 22. oktobra

6.00 Dobro jutro — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 8.52 Glasbena medigra — 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. — 10.00

Se pomnite tovariši — 10.25 Pesmi borbe in dela — 10.45 Nedeljski mozaik lepih melodij — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 11.50 Pogovor s poslušalci — 12.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. — 13.15 Minute z majhnimi ansambli zabavne glasbe — 13.40 Nedeljska reportaža — 14.00 Popoldne ob lahki glasbi — 14.30 Humoreska tega tedna — 15.05 Nedeljsko športno popoldne — 17.05 Trije priljubljeni operni dueti — 17.30 Radijska igra — 18.10 Chopin in Beethoven — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.15 Serebnadi večer — 23.05 Literarni nokturmo

PONEDELJEK — 23. oktobra

8.08 Glasbena matineja — 8.55 Za mlade radovednože — 9.10 Iz jugoslovanskih studlov — 9.45 Mladinski pevski festival 1967 — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični na-

potki za tuje goste — 11.15 Coctail melodij in plesnih zvokov — 12.10 Oktober — in druge skladbe Petra Ilija Cajkovskega — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Slovenske narodne poje Dana Ročnikova — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Razpoloženska glasba z velikimi zabavnimi orkestri — 14.35 naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 14.55 Kreditna banka in hranilnica Ljubljana — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.40 Poje moški zbor Grafike — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Operni koncert slavni solistov — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Signali — 18.35 Mladinska oddaja Interna 469 — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana gostuje v Celovcu — 22.10 Radi ste jih poslušali — 23.05 Literarni nokturmo

TOREK — 21. oktobra

8.08 Operna matineja —

8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo — 9.25 Kar po domače — 9.40 Cicibanov svet — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 11.15 Premiera z orkestrom Nelson Riddle — 12.10 Iz glasbenega sveta Blaža Arničica — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Igrajo domači pihalni orkestri — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Pet minut za novo pesmico — 14.25 Lahka glasba skandinavskih dežel — 14.55 Kreditna banka in hranilnica Ljubljana — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.40 V torek nasvidenje — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Igra Simfonični orkester RTV Ljubljana — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Slovenske narodne in umetne pesmi — 18.45 Narava in človek — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Skupni program JRT — studio — 22.10 Nočni mozaik zabavnih zvokov — 23.05 Literarni nokturmo

Televizija

SOBOTA — 21. oktobra

9.40 TV v šoli (RTV Zagreb) — 11.00 Velika šolska ura (RTV Beograd) — 14.50 TV v šoli (RTV Zagreb) — 17.40 Vsako soboto, 17.55 TV obzornik, 18.15 Tom Sawyer — I. del, 19.15 Taras Bulba, 19.40 Cik cak (RTV Ljubljana) — 20.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — 20.30 Cik cak (RTV Ljubljana) 20.40 Ljubezzen, oh ljubezzen (RTV Beograd) — 21.40 Nekaj novega, nekaj starega (RTV Zagreb) — 21.55 Voz — film, 22.25 Zadnja poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 17.55 Včeraj, danes, jutri (RTV Zagreb) — 18.15 Mladinska igra (RTV Ljubljana) — 19.15 S kamero po svetu (RTV Beograd) — 19.40 TV prospekt (RTV Zagreb) — 19.54 Lahko noč, otroci, 20.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — 21.00 Spored italijanske TV — **Ostale oddaje:** 17.40 Narodna glasba (RTV Beograd) — 20.30 Propagandna oddaja, 21.55 Serijski film, 22.45 Informativna oddaja (RTV Zagreb)

NEDELJA — 22. oktobra

9.25 Poročila, 9.30 Z Andrejem Blumaverjem (RTV Ljubljana) — 10.00 Kmetijska oddaja (RTV Zagreb) — 10.45 Oddaja za otroke (RTV Beograd) — 11.30 Film za otroke (RTV Ljubljana) — 12.00 Nedeljska TV konferenca (RTV Zagreb) — Nedeljsko popoldne, 15.40 Do'go, vroče

poletje (RTV Ljubljana) — 20.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — 20.45 Cik cak (RTV Ljubljana) — 20.50 Zabavno-glasbena oddaja, 21.50 Potrebti in srečanja (RTV Zagreb) — 22.05 TV dnevnik (RTV Beograd) — **Nogometno srečanje** Spanija : CSSR (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 21.00 Spored italijanske TV

PONEDELJEK — 23. oktobra

9.40 TV v šoli, 10.40 Ruščina (RTV Zagreb) — 11.00 Osnove splošne izobrazbe (RTV Beograd) — 11.40 TV v šoli (RTV Ljubljana) — 16.10 Angleščina (RTV Beograd) — 16.55 Poročila, 17.00 Mali svet (RTV Zagreb) — 17.25 Risanke, 17.40 Kje je, kaj je (RTV Beograd) — 17.55 TV obzornik, 18.15 Pojdem u rute, 18.45 Kuharski nasveti (RTV Ljubljana) — 19.15 Tedenski športni pregled (RTV Beograd) — 18.40 Zaposlovanje — aktualna tema (RTV Ljubljana) — 20.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — 20.30 Cik cak (RTV Ljubljana) — 20.40 Opoldanski počitek — TV drama, 21.30 Ansambel Musica Nuova (RTV Zagreb) — 22.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — **Drugi spored:** 17.55 Včeraj, danes, jutri (RTV Zagreb) — 18.15 Lepe pesmi so prepevali (RTV Ljubljana) — 18.45 Znanost, 19.15 Tedenski športni pregled (RTV Beograd) — 19.40 TV prospekt, 19.54 Lahko noč, otroci (RTV Zagreb) — 20.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — 21.00 Spored italijanske TV

TOREK — 21. oktobra

9.40 TV v šoli, 10.40 Angleščina (RTV Zagreb) — 11.00 Osnove splošne izobrazbe (RTV Beograd), 18.15 Film za otroke, 18.25 Torkov večer,

18.40 Svet na zaslonu, 19.20 TV obzornik, 19.50 Cik cak (RTV Ljubljana) — 20.00 Prenos koncerta ob Dnevu OZN (intervizija) — 21.45 Mir, humanost in prijateljstvo med narodi — ob koncu razstave v Slovenjgradu, 22.10 Zadnja poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 18.00 Poročila, 18.10 Reportaža studia Titograd (RTV Beograd) — 18.30 Telesport, 19.10 Turizem, 19.40 TV prospekt (RTV Zagreb) — 19.54 Lahko noč, otroci (RTV Skopje) — 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

Kino

Kranj CENTER

21. oktobra franc. barv. CS film FANTOM ob 10. uri, amer. barv. CS film LJUBEZEN NA PESKU ob 18. in 20. uri, premiera amer. barv. CS filma TEKSASKI VOLKOVI ob 22. uri
22. oktobra špan. barv. film POTUJOCI PEVEC ob 10. uri, amer. barv. CS film TEKSASKI VOLKOVI ob 13. uri, franc. barv. CS film LUKSUZNA RESTAVRACIJA ob 15. uri, amer. barv. CS film LJUBEZEN NA PESKU ob 17. in 19. uri, premiera amer. barv. CS filma DIVJA REKA ob 21. uri
23. oktobra amer. barv. CS film DIVJA REKA ob 16., 18. in 20. uri
24. oktobra amer. barv. CS film DIVJA REKA ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORŽIČ

21. oktobra špan. barv. film POTUJOCI PEVEC ob

16. in 18. uri, franc. barv. CS film LUKSUZNA RESTAVRACIJA ob 20. uri
22. oktobra franc. barv. CS film FANTOM ob 14. uri, špan. barv. film POTUJOCI PEVEC ob 16. uri, franc. barv. CS film LUKSUZNA RESTAVRACIJA ob 18. in 20. uri
23. oktobra franc. barv. CS film FANTOM ob 16. uri, špan. barv. film POTUJOCI PEVEC ob 18. uri
24. oktobra premiera poljskega CS filma PRAH in PEPEL ob 16. in 19. uri

Strazišče SVOBODA

22. oktobra franc. barv. CS film LUKSUZNA RESTAVRACIJA ob 16. uri, amer. barv. CS film LJUBEZEN NA PESKU ob 20. uri

Cerklje KRVAVEC

21. oktobra angl. barv. VV film GANGSTERSKA PETERKA ob 20. uri
22. oktobra angl. barv. VV film GANGSTERSKA PETERKA ob 15. in 17. uri

Kropa

21. oktobra amer. barvni film V VRTINCU ob 20. uri
22. oktobra franc. barv. CS film OROŽNIK IZ SAN TROPEA ob 15. in 19.30

Naklo

22. oktobra premiera amer. barv. CS filma DIVJA REKA ob 16. uri

Jesenice RADIO

21. do 22. oktobra italij. barv. CS film CEZAR PROTI PIRATOM

23. oktobra jug. nem. barv. CS film OLD SHATTERHAND

24. oktobra angl. barv. film NA POMOC

Jesenice PLAVZ

21. do 22. oktobra angl.

barv. film NA POMOC
23. do 24. oktobra italij. barv. CS film CEZAR PROTI PIRATOM

Dovje - Mojstrana
21. oktobra angl. franc. film VESELI MUSKETIR
22. oktobra nem. jug. barv. film KOMISAR X

Kranjska gora

21. oktobra franc. italij. barv. CS film ANGELIKA, ČUDOVITA LJUBIMKA
22. oktobra italij. film POTEPENKA RAGAZZOLA

Skofja Loka SORA

21. oktobra amer. italij. barv. VV film DVOBOJ NA SONCU ob 18. in 20. uri
22. oktobra amer. italij. barv. VV film DVOBOJ NA SONCU ob 15., 17. in 20. uri
23. oktobra amer. film — kinoteka JUNAKI AVIACIJE ob 19. uri
24. oktobra amer. film KARAVANA HRABRIH ob 18. in 20. uri

Kamnik DOM

21. oktobra franc. barvni film PARDAILLANOVE NORCIJE ob 20. uri
22. oktobra franc. barv. film PARDAILLANOVE NORCIJE ob 17.15 in 20. uri
23. oktobra franc. barvni film PARDAILLANOVE NORCIJE ob 20. uri

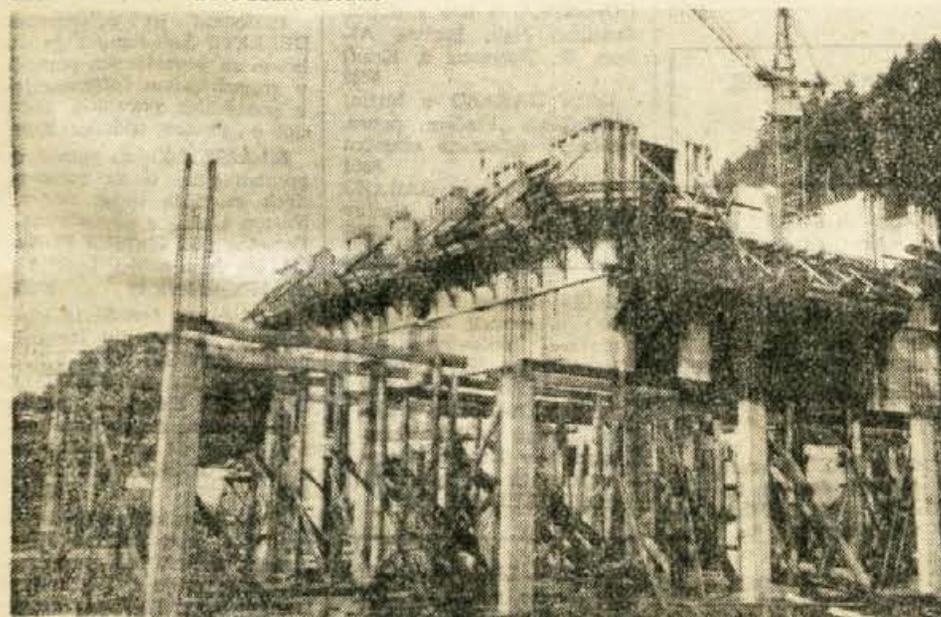
Prešernovo gledališče Kranj

NEDELJA — 22. 10. 1967, ob 10. uri URA PRAVLJIC, prva uprizoritev v sezoni 1967/68

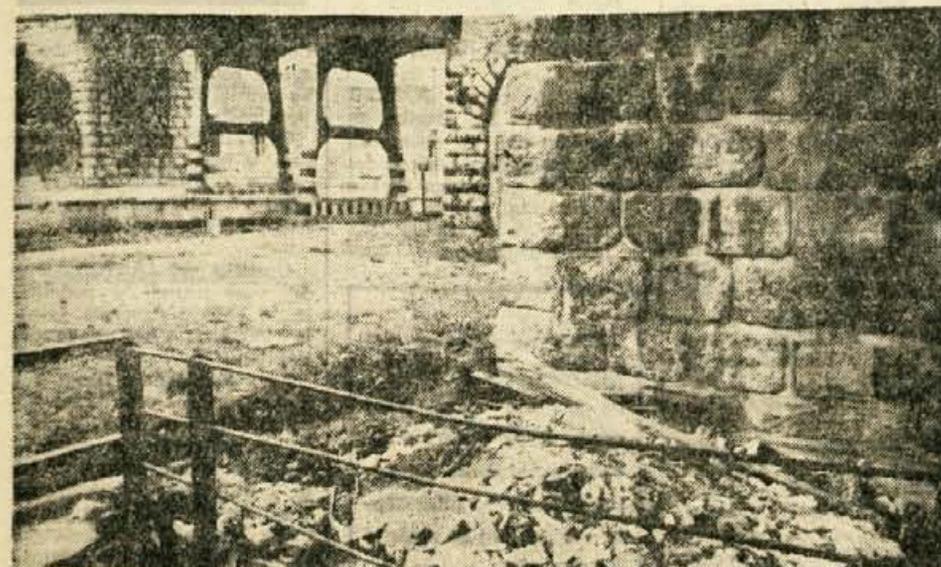
SREDA — 25. 10. 1967, ob 18. uri koncertna priredba DON PASKVAL



V Skofljeloškem gradu je že dober mesec odprt prenovljen bife s posebno sobo, ki je opremljena zelo estetsko in v stilu, ki ustreza grajski arhitekturi. Načrte za ureditev je napravil slikar Stefan Simonič — Foto Franc Perdan



Splošno gradbeno podjetje Sava na Jesenicah gradi v središču mesta trinajstnadstropno trgovsko stanovanjsko stolpnico. V prvih dveh nadstropjih bodo trgovski prostori, nad temi pa bo 50 stanovanj — Foto Perdan



Nasproti železniške postaje v Radovljici je naš fotoreporter posnel tudi tale kup smeti. Če že mora biti tam, bi ga morda lahko vsaj pokrili. Ali pa morda čakajo, da ga bo očem skril prvi sneg — Foto Perdan

V bodoče na žižnicah v Kranjski gori enotne cene

Delovni kolektiv Žičnica-Vitranc v Kranjski gori se je odločil, da bo v novi zimski sezoni uveljavil enotne cene za vse turiste in smučarje, ki bodo uporabljali kranjskogorske žičnice. Čeprav bo zaradi tega imel nekaj izgube je prepričan, da se bo že v bližnji bodočnosti njegov sklep bogato obrestoval; pričakuje namreč še večji obisk tujih turistov in smučarjev. Doslej so veljale dvojne cene, za tuje smučarje so bile občutno višje, zlasti pa po uveljavitvi novega tečaja za dolar. To pa je povzročalo nesčetokrat razburjanje in nezadovoljstvo med obiskovalci Kranjske gore.

Nove cene niso bistveno višje od dosedanjih, ki so veljale za domače goste, so pa za tuje goste za skoraj 80% nižje. Na kranjskogorskih žižnicah so uveljavili tako imenovani točkovni sistem. Za vsak prevoz na eni izmed naprav je treba odšteti toliko točk, kot je naprava ocenjena, glede na dolžino, višinsko razliko itd. Po novem bo veljala točka 0,32 N din in bo 2 stara dinarja dražja kot doslej. Za prevoz na prvem delu sedežnice bo treba v bodoče odšteti 1,80 N din, doslej je veljala 1,50 N din. Kot rečeno, ni bistvene podražitve za domače goste, je pa občutno znižana cena za tuje goste. Poleg tega pa bodo odpravljena vsa mogoča in nemogoča negotovanja in poraslo bo zanimanje za kranjskogorske žičnice v zamejstvu. Pri nakupu točkovne karte za 10,— N din bo imel gost 12% popusta, za nakup večjih količin kart za tečajnike, šolske in druge skupine pa celo od 16 do 20%.

Kolektiv Žičnica-Vitranc je novi cenik že razposlal številnim turističnim uradom, šolam in drugim. Hkrati jih je obvestil tudi o pripravah na bližnjo zimsko sezono. Doslej je opravil skoraj vsa

vdrževalna dela. Trenutno popravljajo pogon spodnjega dela sedežnice, ki zaradi tega že nekaj dni ne obratuje. Na tej napravi so spremnili tudi hitrost in bo zato zmogla prepeljati na uro do 40 ljudi več kot doslej, ko je imela zmogljivost do 250 oseb na uro. Pripravili pa so že tudi projekt in načrte, po katerih bodo preuredili spodnji del sedežnice, da bo lahko prepeljala do 400 oseb na uro. Preureditev bo veljala 110.000 N din.

Pomembna pridobitev za kranjskogorska smučišča bo tudi nov stroj za teptanje snega, ki so ga naročili v Svičici in ga pričakujejo zadnje dni oktobra. Ratrač stroj bo nekoliko popolnejši kot je tisti na Voglu. Imel bo večje zmogljivosti kot dosedanje snežno vozilo, ki ga bodo prodali. V eni uri bodo z njim lahko poteptali 2,5 ha površine, kar praktično pomeni, da bodo smučišča sproti in v najkrajšem času pripravljena. To pa je za Kranjsko goro in razvoj tamkajšnjega turizma odločilnega pomena. To kažejo tudi podatki o obisku Kranjske gore in o prevozih na žižnicah. Leta 1959 so na žižnicah prepeljali vsega 169.208 smučarjev in turistov, lani vse leto 764.301, letos v prvem četrtletju pa celo 827.957. V zadnjih osmih letih je promet na žižnicah porasel za več kot petkrat.

V obdobju januar—marec so imeli v Kranjski gori nekaj nad 37.000 prenočitev, ali za 7% več kot leto prej. Značilno je, da so v zimskih mesecih porasle prenočitve domačih gostov, tujih pa padle. V letni sezoni pa je bilo nasprotno. V celoti so imeli v Kranjski gori v obdobju januar—avgust okrog 87.000 prenočitev, ali 2% več kot v lanskem enakem obdobju, od tega je prenočevalo 29.000 tujcev.

J. Podobnik

Razstavi umetniške fotografije na Gorenjskem

Na nedavnem posvetu vseh sedmih gorenjskih občinskih svetov Ljudske tehnike so sklenili, da za praznik republike priredijo dve razstavi umetniške fotografije. Tako bo foto klub Andrej Prešern v Jesenicah priredil prvo medklubsko razstavo fotografij z naslovom Jeklo v službi človeka. Razstava bo od 28. novembra do 3. decembra. Razstavo bo priredil tudi foto klub v Kamniku z naslovom Gorenjska 67; to bo že dvanajsta tradicionalna razstava.

Najbolj uspele razstavljenе fotografije bodo prejele plaketo Železar, diplome in praktična darila. Foto klub, ki bo predložil največ najbolj ocenjenih fotografij, bo prejel prehodni pokal. Pokal podelijo ob vsakoletni razstavi gorenjske fotografije.

Prireditelji menijo, da bo sta letošnji razstavi umetniške fotografije na Jesenicah in v Kamniku po kakovosti presegli vse dosedanje razstave.



Nagrobne spomenike
po izbiri in naročilu ter
vsa kamnoseška dela
opravlja **UDOVC BORIS**
Kamnoseštvo, Naklo 41,
telefon 21 058

Prodaj

Prodaj dva rabljena **STEDILNIKA**, eden vzdoljiv. — Radovljica, Ljubljanska cesta 7 4996

Prodaj komplet **KAVELJ** za enoosno prikolico, Fe-35, Trboje 76, Smlednik 4997

KOTNE LETVE za parket vseh vrst dobite pri Ogrisu Andreju, Kranj, Trojarjeva 9 (Kalvarija) 5000

Prodaj stavbeno **PARCELO** 3255 m², Predoslje 87, Kranj 5001

Prodaj **KRAVO** sivko s teletom in **SLAMOREZNICO** Speizer s puhalnikom. Koprca 1, Kranj 5005

Prodaj 1700 kosov žilindrine **OPEKE** — 40 x 30 x 20 cm. Naslov v oglasnem oddelku 5006

Prodaj **PRAŠIČKE**. Selo 33, Zirovnica 5021

Prodaj **FIAT 850** s 15.000 prevoženimi km. Naslov v oglasnem oddelku 5022

Prodaj 6 novih, kompletnih dvodelnih **OKEN**. Colnarič Marija, Podbrezje št. 34, Duplje 5023

Prodaj dva **PRAŠIČA** za pitanje, 70—80 kg težka, Visoko 28, Senčur 5024

Prodaj šivalni **CEVLJARSKI STROJ**, električni **MOTOR** in drugo čevljarstvo **ORODJE**. Kranj, Skofjeloška št. 10 5025

Prodaj 3 **GUM 5-60-13**, primerne za gumi voz po ugodni ceni in žensko Rogovo **KOLO**. Zivljakovič, Kidričeva št. 30, Kranj 5026

Prodaj **PRIMO** ali zamenjam za moped. Naslov v oglasnem oddelku 5027

Ugodno prodaj **AVTO** uni-mog v dobrem stanju z rezervnimi deli. Poizve se Britof 19, Kranj 5028

Ugodno prodaj **MOPED**, elektro **MOTOR** 4,5 kw in **KIMPEŽ**. Senčur 350 5029

Prodaj **KRAVO**, dobro mlekarico, ki bo čez en teden tretjič telotila. Zaplotnik, Retnje 11, Križe 5030

Po znižani ceni prodaj novo **OPREMO** za dnevno

sobo. — Poizve se v trafikci Cerkije 5031

Prodaj dobro ohranjen **VW, PLETILNI STROJ**, znamke privileg. novo motorno **KOSILNICO** za hribovit teren, znamke gutbrod in šivalni **STROJ** (prenosni), znamke ideal. Kavčič, Kranj — Cirče 7 5032

KOTEL za centralno kurjavo — 1,4 m², sobno **PEČ** in **GASPERČEK** prodaj. Kranj — Titov trg 10 5033

Prodaj mlado **KRAVO** s teletom. Praproše 3, Podnart 5034

Ugodno prodaj 23 kg nove električne bakrene **ZICE**. Zg. Besnica 21 5035

Prodaj 7 m² lepih smrekovih **HLODOV** in nekaj gradbenega **LESA**. Naslov v oglasnem oddelku 5036

Prodaj **BRZOPARILNIK** — 50-litrski dobro ohranjen. — Britof 11, Kranj 5037

Prodaj dobro ohranjen globok **OTROŠKI VOZIČEK**. Kranj — Stražišče, Bičkova 4 5038

Prodaj takoj vseljivo **HISO**, 12 km od Kranja. Lahko tudi na ček po dogovoru. — Ogled v soboto in nedeljo. Juvanovič Slavko, Ljubno 15, Podnart 5039

Prodaj **KRAVO** po teletu. Oljševek 11, Preddvor 5040

Ugodno prodaj dve novi diatonični **HARMONIKI** ter komplet ozvočenje. Praprotnik, Ljubno 86/a, Podnart 5041

Prodaj **KOBILO**, 9 let staro (haftinger) in drobni **KROMPIR**. Zg. Senica 16 — Medvođe 5042

Prodaj **KRAVO** s teletom. Predoslje 5, Kranj 5043

Prodaj nov **MOPED** ali zamenjam za starejšega. Tenetiše 12, Golnik 5044

Prodaj dva **PRAŠIČA**, od 70—100 kg težka. Naklo 100 5045

Prodaj **CEVLJARSKE STROJE** in ves inventar. Delavnico dam v najem. Černilec Andrej, Koroška cesta 37, Kranj 5046

Prodaj 3 **OKNA** z vrati — balkonska 210x230, okno 210 krat 170 s 60 cm parapetom

in nekaj kletnih in sobnih oken 80 x 150, 130 x 150, 130 x 80, vsa nova in vezana. Naslov v oglasnem oddelku 5047

Prodaj **TELEVIZOR RR-Niš**. Cena 120.000 S din. Podbrezje 28, Duplje 5048

Prodaj dobro ohranjen sobni **KAMIN**. Naslov v ogl. oddelku 5049

Prodaj plemenske **ZAJKLJE**. Kranj, Huje 33 5050

Prodaj ženski **SIVALNI STROJ** Singer z okroglim čolničkom. Naslov v oglasnem oddelku 5051

Prodaj suhe **BUTARE**, zaradi selitve. Grad 22, Cerkije 5052

Prodaj **BUTARE** — suhe in (kurnik za prašiča). Poizve se v trgovini Zabnica 5053

Prodaj **VOŠČENKE** po 0,70 N din. Stempihar Ani, Oljševek 14, Preddvor 5054

Prodaj globok in športni **OTROŠKI VOZIČEK**. Čadež, C. kokrškega odreda 17 b, Kranj 5055

Prodaj dva **PRAŠIČA** po 90 kg težka. Pšata 6, Cerkije 5056

KADAR VOZIS,
NE BERI!
KADAR BERES, BERI
PAVLIHO!

Prodaj tri **KRAVE** in **KONJA**. Knez, Podreča 25, Medvođe 5057

Prodaj zimska **JABOLKA**. Sr. Bela 6, Preddvor 5058

Prodaj hrastove **DESKE**. Britof 52, Kranj 5059

Prodaj **PRAŠIČE** — 30 kg težke. C. na Klanec 5, Kranj 5060

Prodaj **KONJA**, starega 5 let, težkega 500 kg in **PUHALNIK** za seno. Mesec — Rovte 7, Selca nad Sk. Loko 5061

Prodaj traktorski dvo-brazdni, enostranski **PLUG**. Brodnik, Medno 22, St. Vid nad Ljubljano 5062

JABOLKA po 50 S din — zimska in kvalitetna — prodaj. Naslov v oglasnem oddelku 5063

Prodaj **PSA** volčjaka, starega 8 mesecev. Vprašati v trafikci Cerkije 5064

Prodaj **KMEČKI MLIN** (Šrotar), Strahinj 60, Naklo 5065

Prodaj **KRAVO** s teletom. Breg ob Savi 6, Kranj 5066

Prodaj dva **POSTELJNA** vzmetna vložka. Kadunc, Gorenjesavska 1, Kranj 5067

Prodaj **KONJA**, 4 leta starega, **SLAMOREZNICO** — ultra s puhalnikom in lepe smrekove **DESKE** 30 mm. Sr. vas 55, Senčur 5068

Prodaj suhe **BUKOVE DRVA**. St. Zagarja 40, Krivec Zane, Kranj 5069

Zaradi preureditve ugodno prodaj novo, visoko dvodelno **OMARO** in **KAVČ** kotlina iz mahagonija ter **ELEKTROMOTOR** 6,5 KM. Pernuš, Preddvor 91 5070

Prodaj sedem tednov stare **PRAŠIČKE**. Sr. vas 23, Senčur 5071

Prodaj **STEDILNIK** na drva gorenje s kotličkom za vodo. Dolščak, Virmaše 52, Skofja Loka 5072

Prodaj **PRAŠIČE** in suha bukova **DRVA**. Povlje 8 — Golnik 5073

Prodaj **KRAVO** s teletom. Oljševek 22, Preddvor 5074

Prodaj obrana **JABOLKA** — zimska. Kranj, Partizanska 46 5075

Prodaj dobro ohranjen poltovorni **VW-KOMBI**. Posacv 19, Podnart 5076

Kupim

Kupim dobro ohranjeno samsko **SOBNO OPREMO**. Debeljak, trgovina Log Sk. Loka 5077

Ostalo

PRODAJALNA obutve **ALPINA**, Kranj, išče **SOBO** za prodajalca 5082

Iščem žensko za varstvo **DOJENČKA**, 4 ure v dopoldanskem času. Možina Albert, St. Rozmana 5, Kranj 5083

Iščem **GARAŽO** v bližini nebotičnika. Plačam dobro. Naslov v oglasnem oddelku 5084

V najem oddam **GARAŽO** na Klanec v Kranju. Naslov v oglasnem oddelku 5085

Zelite povsem **NEMOTENO** praznovati obletnico mature, fantovščino ali kako drugo slavo. Imeniten prostor za to je **VITESKA DVORANA** s staro kuhinjo v Gorenjskem muzeju v Kranju. Organizacijo in storitve nudi **HOTEL EVROPA** Kranj

ROLETE - LESENE, plastične, platnene, struženje in lakiranje **PARKETA** naročite pri **SPILERJU** Lojzetu, Radovljica, Gradnikova 9, telefon 70-046 4945

Iščem **UPOKOJENKO** za dopoldansko varstvo enoletne punčke. Košnik, Kranj, Kajuhova 5 5086

Dobremu očetu **JOŽETU NAROB** iz Zg. Brnika za 70. rojstni dan ter obema za 43. letnico poroke iskreno čestitamo, še na mnoga zdrava leta. Hvaležni hčerki Angelca in Marica ter sinova Jože in Ivan z družinami 5087

Krajevna skupnost ZALIL LOG pri Zeleznikih po zmernih cenah takoj proda okrog 13.000 kg neobdelanega skrila za pokrivanje streh. Interesente vabimo, naj se zglasijo v gostilni Zbentar ali krajevni trgovini.

Pridno in pošteno **DEKLE** z osemletko se želi izučiti šivilje. Po možnosti v Kranju ali okolici. Naslov v oglasnem oddelku 5088

Iščem kakršnokoli popoldansko honorarno **ZAPOSLITEV** (med 15 in 23 uro) — računovodska, knjigovodska ali fizična dela. Naslov v oglasnem oddelku 5089

Začasno zaposlimo na **Bledu DELAVCA** ali delavko s kvalifikacijo ali brez, pod pogojem, da ima veselje in smisel do preciznega dela. Ponudbe s kratkim opisom dosežanj zaposlitve poslati pod »Zaposlitve takoj« 5090

Našel sem moško **KOLO**. Dobi se Cegelnica 1, Naklo 5091

Nujno potrebujem opremljeno **SOBO** s posebnim vhodom v Kranju. Plačam 6 mesecev naprej. Rozi Pirc, tov. Saturnus, Ljubljana-Moste 5092

Zamenjam bukova **DRVA** za **BLAGO** (ostanki) ali jabolka. Naslov v oglasnem oddelku 5093

Pridnemu in poštenemu **DEKLETU** dam stanovanje in hrano za popoldansko pomoč v gospodinjstvu. Informacije v ponedeljek popoldan. Naslov v oglasnem oddelku 5094

MLAJSE deklet za pomoč v gospodinjstvu in za varstvo dveh majhnih otrok iščem. Nastop službe z novembrom. Ponudbe pod »DOBRA PLAČA« na Jugoreklam, Ljubljana, Miklošičeva 14 5095

Preključujem besede in obdolžitve, ki sem jih izrekel proti **ZAVRLU JANEZU**, Predoslje 132 in **OŠKIRJU LUDVIKU**, Kranj, Zl. polje za neresnične ter se jima zahvaljujem, da sta odstopila od tožbe. **JOŽE JEŽ**, Cerkije 65 5096

Oseba, ki je zamenjala žensko kolo pred gostilno Kocjančič, Britof, naj ga vrne in vzame svojega. Kocjančič Ivanka, Britof 17, Kranj 5097

Prireditve

Gostilna pri **MILHARJU** v Smartnem prireja v soboto zvečer zabavo s plesom. Igral bo kvintet **RUDIJA JEVSKA**. Vabljeni! 5078

GOSTIŠČE v Trbojah prireja v nedeljo, 22. 10. 1967, zabavo s plesom. Za razvedrilo vam bo igral trio **CIRILA ŠAVSA**. Vabljeni! 5079

Gostilna pri **JANČETU** v Sr. vasi priredi v nedeljo, 22. 10. zabavo s plesom. Igrajo **VESELI VANDROVČKI**. Vabljeni! 5080

Turistični dom v Dragi pri Begunjah na Gorenjskem bo od 26. oktobra t. l. dalje redno stregel goste z originalnimi gorenjskimi kolonami, to je s pečenicami, krvavicami z zeljem in z ostalimi jedili ter z izbranimi alkoholnimi in brezalkoholnimi pijačami. Naše geslo je: najnižje konkurenčne cene, odlična kvaliteta ter pozorna postrežba 5081

UGODNOSTI:

krije do 23% — 9 kosov na m² — v različnih barvah — najcenejša kritje — hitra dobava vam nudil

Likožar Marjan

— **CEMENTNI IZDELKI**,
Benedikova 18 (Stražišče), Kranj

NOVO! 9 kosov na m²





33% popust
za I a kvaliteto
TERMOFORJEV št. 2,5
nudijo vse industrijske prodajalne SAVA Kranj
Kranj, Maistrov trg 2
Maribor, Trg revolucije 6
Zagreb, Gajeva 2/b
Split, Zrtava fašizma 27
Osijek, Augusta
Cesarca 29
Beograd, Kneza
Mihajlova 47
Sarajevo, Maršala Tita 15
Skopje, Ljubljanska 14
ZNIZANA CENA
od 10,80 N din
na 7,20 N din

Od 12. do 26. decembra
v dvorani Tivoli



Gorenjci!
Avtopromet
Gorenjska
Kranj

vam nudi v svojih poslovalnicah vstopnice v predprodaji do 15. novembra s svojimi avtobusi pa udoben prevoz za vsako predstavo po redni ceni.

Informacije:
v Kranju, poslovalnica Turist, c. JLA 1, telefon 21-563, v turističnem oddelku podjetja, Trg revolucije 4, telefon 21-081, v Trzinu, poslovalnica podjetja, Cesta JLA 2, telefon 71-268

Holiday on Ice 1967 **Potujte z nami!**

Nova Kompasova restavracija

V teh dneh bo podjetje Kompas na mejnem prehodu Podkoren odprlo novo restavracijo. Hkrati pa bodo podrlji tudi staro leseno stavbo, ki ni več primerna. Le-

seni del stavbe je namreč dotrajan in se ga podjetju ne izplača več obnavljati in vzdrževati. Tako bo podjetje Kompas imelo tik ob meji novo moderno stavbo, v kateri bo restavracija, od avgusta pa je v njej že menjalnica in trgovina s spominki.

Loterija

Srečke s končnicami	so zadele	dobitek Ndin
20		8
60		8
70		6
55480		400
83880		2.000
0071120	premija	8.008
621		80
18531		1.000
27741		400
60091		400
0198181	premija	8.000
2		4
44062		604
54362		404
92922		1.004
0122312	premija	8.004
0905902	premija	8.004
23		10
43		10
73		6
103		40
0832913	premija	8.000
34		8
74		6
16534		608
0501834	premija	8.008
25		6
13105		600
61335		400
0226195	premija	8.000
6		4
10306		1.004
50576		604
71996		604
76756		404
0498296	premija	30.004
27		6
57		6
97		8
20637		1.000
34527		406
0573067	premija	100.000
0790177	premija	10.000
0914037	premija	8.000
58		20
37358		420
41748		600
54008		600
85228		400
0195398	premija	50.000
759		100
8769		200
21899		600
38319		400
74259		600
78479		600
1031909	premija	10.000

Predstavniki Kompassa na Podkorenu so nam povedali, da je takšen način danes zelo uspešen. Tujec ob prihodu v našo državo pride najprej v menjalnico, kupi spominek in se ustavi v restavraciji. Ob odhodu pa seveda ravno nasprotno. Kaže, da to tudi v praksi drži, saj se je v zadnjih dveh mesecih v menjalnici, kjer dajejo tudi razne turistične informacije, promet v primerjavi z lanskim letom precej povečal. Nova restavracija pa bo k temu najbrž še pripomogla. Škoda je le, da se v podjetju niso odločili, da bi bila restavracija malo večja. Posebno še, ker je kuhinja velika in moderno opremljena in lahko pripravijo okrog dvesto obrokov. V restavraciji pa ni prostora niti za manjše skupine. **A. Z.**

Tržni pregled

V KRANJU

Cebula 1,70 do 2 N din, solata 2 do 2,50 N din, kumare 0,70 do 0,80 N din, rdeča pesa 1,30 do 1,40 N din, korenček 1,20 do 1,40 N din, petršilj 2 do 2,40 N din, zelje v glavah 0,70 do 0,80 N din, kislo zelje 1,80 do 2 N din, kislja repa 2 N din, cvetača 2 do 2,20 N din, paprika 1,50 do 1,80 N din, grozdje 2,50 do 3,50 N din, jabolka 1 do 1,30 N din, hruške 1,30 do 3 N din, gobe jurčki 12 do 14 N din, med 12 do 13 N din, surovo maslo 16 do 18 N din, skuta 4 do 5 N din, živa perutnina 7 do 8 N din, orehova jedra 25 do 26 N din za kg; ajdova moka 3,50 do 4 N din, koruzna moka 1,60 do 1,80 N din, kaša 3,50 do 4 N din, ješprenj 1,60 do 1,80 N din, proso 2,30 do 2,80 N din, pšenica I do 1,20 N din, oves 0,60 do 0,70 N din, fižol 3 do 3,50 N din, lisičke 1,50 do 2 N din, kostanj 1,50 do 1,60 N din za liter; jajca 0,63 do 0,75 N din.

Zahvala

Ob nenadni izgubi našega dragega: nepozabnega sina, brata in strica

Petra Kerna

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem ter kolektivom, ki so nam izrekli sožalje, mu poklonili cvetje ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Vsem, ki so nam na kakršenkoli način pomagali v teh težkih dneh, še enkrat lepa hvala.

Zalujoči: mama, bratje in sestre ter ostalo sorodstvo

Zahvala

V 78. letu starosti nas je za vedno zapustila naša dobra mama, babica, prababica, sestra in teta

Marija Kern
rojena Šink

Iskreno se zahvaljujemo vsem prijateljem, znancem in sosedom, g. župniku z Brega, Fajfarjevi mami in Hvastijevevi, ki so nam v tej težki uri stali ob strani. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Bajželju. Za njegovo požrtvovalnost se mu iskreno zahvaljujemo.

Zalujoči domači

Družovka, 18. oktobra 1967

Kropa — gorenjski prvak v odbojki

Na Bledu se je pred dnevi končalo letošnje gorenjsko prvenstvo v odbojki. Na tekmovanju je sodelovalo sedem ekip. Zal so nastopila le moštva iz radovljiske in jeseniške občine. Mislimo, da bi se tudi iz drugih treh gorenjskih občin lahko prijavila kakšna ekipa, saj odbojko igre marsikatero društvo Partizana.

Vrstni red: 1. Kropa A, 2. Radovljica, 3. Ribno, 4. Kropa B, 5. TVD Partizan Javornik, 6. SSD Kovinar (Jesenice) in 7. ZIC Jesenice.

J. Justin

Uspeh ženskega gorenjskega rokometa

V sredo sta bili odigrani polfinalni rokometni tekmi za ženski republiški pokal. Gorenjska predstavnik Kranj in Selca sta zmagala. Kranj je premagal v Mariboru Branik, Selca pa v Ljubljani Slovana. Tako se bosta v finalni tekmi za pokalnega prvaka Slovenije pomerili obe gorenjski moštvi, kar je nedvomno doslej največji uspeh ženskega rokometna na Gorenjskem. Ekipa Selc je lani osvojila prvo mesto, pred šestimi leti pa je bil pokalni prvak tudi Kranj. J. J.

Izbiramo najboljšega gorenjskega športnika!

Majda Ankele: 1. 1967, leto mojih največjih uspehov



Majda Ankele je še vedno naša najboljša alpska smučarka, čeprav ji v zadnjih dveh sezonah že dela konkurenco mlada Vida Tevž, ki tudi precej obeta. Zaradi lepih uspehov, ki jih je dosegla v minuli zim, jo uvrščamo med kandidate za letošnjega najboljšega gorenjskega športnika. O svojih uspehih v pretekli sezoni nam je povedala naslednje:

»Doma sem osvojila letos državno prvenstvo v vseh treh disciplinah in torej tudi v kombinaciji ter letno slovensko prvenstvo v veleslalomu, kjer pa sem dosegla drugi najboljši čas med člani. Med uspehi v tujini pa vsekakor štejem med najpomembnejše alpski cup v Badgasteinu v veleslalomu, kjer sem zaostala za zmagovalko M. Goitschel štiri sekunde (18. mesto), predolimpijsko tekmovanje v Grenoblu, kjer sem v smuku osvojila peto mesto in tekmovanje v Bolgariji. To so obenem tudi največji uspehi v moji športni karieri.«

● Kako se pripravljate za olimpijsko leto?

»Letošnje priprave so dokaj kvalitetne in sistematčne, boljše kot so bile kdajkoli doslej. To pa ne pomeni vse, kajti za velika mednarodna tekmovanja in s tem za doseg vrhunskih dosežkov ni dovolj dober trening le v eni sezoni. Sadovi večletnega sistematičnega treninga se pokažejo šele čez nekaj let.«

● Kakšno mesto pričakujete v Grenoblu?

»O tem si ne upam dati nobene izjave. Kljub vsemu pa upam na najboljše in bom dala vse od sebe za čim boljše uvrstitve na olimpijskih igrah februarja 1968.«

J. Javornik

Začela se je šahovska sezona

Po štirimesečnem premoru so šahisti zopet začeli tekmovati. Šahovsko društvo Kranj se je pred dvema letoma združilo s športnim društvom Borec. S to združitvijo je dobilo na razpolago lepe prostore, tako da ima vse možnosti za uspešno delo.

Vendar pa je še vedno ostalo nekaj problemov, ki bi jih bilo treba čimprej rešiti. Šahovski klub bi moral v svoje vrste pritegniti več mladincev in mladink. To pa bi bilo mogoče, tako da bi odbor stopil v stik s kranjskimi šolami, saj je mladih šahistov dovolj, treba jih je samo organizirati.

Drugi problem pa je nedisciplinarnost, saj je za razna tekmovanja skoraj nemogoče sestaviti najmočnejšo ekipo. Vzrok tega pa je največkrat neresnost članov prve ekipe.

Problemov je še nekaj, vendar bi s pritegnitvijo mladih šahistov verjetno izgini la tudi nedisciplinarnost in ostali problemi in bi Kranj kmalu lahko zopet zasedel mesto v slovenskem šahu kot nekoč, ko so še nastopali Cuderman, Bavdek, Sicherl in drugi.

V Trziču bodo ustanovili košarkarski klub

Ze pred leti so trziški srednješolci, ki obiskujejo kranjsko gimnazijo, želeli ustanoviti košarkarski klub v Trziču. Prepričani so bili, da bi se jim pridružili tudi mladi, ki so zaposleni v trziških podjetjih. Vso stvar pa je letos prevzel v roke dijak tretjega letnika kranjske gimnazije Vlado Barabaš. Zaprošili smo ga za krajši pogovor.

Takole mi je vedno nasmeljani in simpatični Vlado pripovedoval:

»Zelja po ustanovitvi košarkarskega kluba v Trziču je že stara. Letos sem poslal prošnje na občinsko zvezo za telesno kulturo Trzič za registracijo kluba, osnovni šoli Heroja Grajzerja, kjer imajo ustrezno telovadnico, ter TVD Partizanu Trzič, da bi nas sprejeli pod svoje okrilje. Odgovor sem dobil le od Partizana, ki je zainteresiran za ustanovitev košarkarske sekcije.«

Zanimanje za košarko v Trziču je veliko, pa ne samo

med srednješolci, ampak tudi med tovarniško mladino. Srednješolci bi tvorili steber bodočega tekmovalnega moštva. Pripravljen imamo že okvirni program za prihodnje leto. Trenerske posle in vodstvo bo prevzel bivši igralec ljubljanske Olimpije Boris Eržen. Vso pozornost na treningih bomo posvetili kondiciji, tehniki in taktiki igre.«

Zanimanje za košarko kot vse kaže, je v Trziču. Potrebna bi jim bila le majhna finančna pomoč in nekoliko dobre volje odgovornih.

D. Humer

Sindikalne športne igre

V nedeljo se je nadaljevalo tekmovanje sindikalnih podružnic kranjskih podjetij. Tokrat so tekmovali strelci. Na tekmovanju je nastopilo 31 strelcev in 2 strelki iz osemih kranjskih podjetij. Po pričakovanju je zmagal med posamezniki letošnji najboljši kranjski strellec Vinko Frelj, v ekipni razvrstitvi pa je Iskra uspešno le za en krog prehitela ekipo Save.

Gorenjska nogometna liga Spet uspeh Ločana

Sedmo kolo v gorenjski nogometni ligi je prineslo spet lepo zmago nogometarjem iz Skofje Loke. Ločan sedaj vodi na lestvici z desetimi točkami. Zmaga nad Trzičem je bila popolnoma zaslužena in bi bila lahko še višja, če bi bili napadalci Ločana bolj spretni pred golom. Moštvo Naklega je še vedno brez zmage. V nedeljskem kolu so igralci iz Naklega doživeli hud poraz v Lescahu. V enakovredni igri moštev iz Zeleznikov in Svobode sta si ekipi razdelili točki. V tekmi izven konkurence pa je Kranj gladko premagal Triglav B. V moštvo Kranja sta bila najboljša Matija in Miha Bajželj, bivša igralca Triglava.

REZULTATI: Ločan : Trzič 3:0 (1:0), Zelezniki : Svoboda 2:2 (1:1), Lesce : Naklo 5:1 (2:1), Triglav B : Kranj 1:4 (1:0).

Lestvica:

Ločan	6	5	0	1	14:3	10
Kranj	4	3	1	0	10:3	7
Svoboda	4	2	1	1	9:7	5
Lesce	5	2	1	2	7:8	5
Trzič	4	2	0	2	5:7	4
Zelezniki	5	0	2	3	7:11	2
Naklo	5	0	1	4	4:17	1

izven konkurence
Triglav B 5 2 0 3 12:23 4
V ostalih gorenjskih ligah so bili doseženi naslednji

rezultati: B liga: Borac : Trboje 6:0, Predoslje : Kropa 7:2, Podbrezje : Preddvor 0:1, Mladinska liga: Zelezniki : Ločan 6:4 (zaostala tekma), Kranj : Zelezniki 5:3, Jesenice : Triglav 1:0, pionirska liga: Ločan : Trzič 1:4, Triglav : Kranj 1:0, Lesce : Naklo 1:0. P. Didic

Jutrišnja športna nedelja na Gorenjskem

KRANJ — Na igrišču v Stražišču rokometna tekma conske lige Kranj : Medvode ob 10. uri

KRIZE — Tekma conske rokometne lige Krize : Grosuplje ob 10. uri

GOLNIK — Slovenska rokometna liga — Storžič : Brežice (ženske) ob 10. uri

NOGOMET — I. gorenjska liga Triglav B : Lesce, Svoboda : Kranj, Trzič : Zelezniki

ROKOMET — I. gorenjska liga — Skofja Loka : Selca, Jesenice : Zabnica, Kamnik : Krize B, Kranjska gora : Krvavec, Radovljica : Kranj B

Le trije na državno prvenstvo

Upravni odbor kegljaškega kluba Triglav je sklenil, da bo poslal na letošnje državno prvenstvo v kegljanju za posameznike, ki bo v Slavovskem Brodu, le tri člane kluba. Na prvenstvu bi lahko sodelovalo sedem tekmovalcev, ki so si pridobili pravico nastopa na slovenskem prvenstvu, ki je bilo sredi septembra v Kranju. Na državnem prvenstvu pa bodo nastopili le Turk, Ambrožič in Kordež.

V Varaždinu pa bo državno prvenstvo v kegljanju za ženske in bo iz vrst Triglava nastopila le Cvetka Čadež. Ta skromna udeležba je posledica pomanjkanja finančnih sredstev v kegljaškem klubu Triglav. J. J.

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk«, Kranj, Korška cesta 8. — Nastav uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 (stavba občinske skupščine) — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1-135. — Telefoni: redakcija 21-835, 21-860; uprava lista, maolooglasna in naročniška služba 22-152 — Naročnik: letna 24.—, polletna 12.— N din. Cena posameznih števil 0,40 N din — Mal oglasi beseda 0,6 do 1 N din. Naročniki imajo 20% popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.